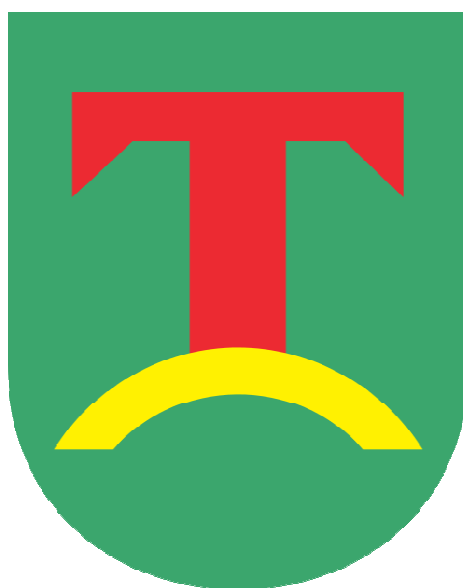

**ANALIZA STRATEGICZNA
I STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŚLESIN
NA LATA 2015 - 2020**

Opracowanie:
Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie

Konin 2014

Spis treści

Spis treści	2
Wprowadzenie do metody.....	4
CZĘŚĆ A – ANALIZA STRATEGICZNA	7
Wstęp.....	8
I. Charakterystyka gminy Ślesin.....	10
1.1 Historia.....	10
1.2 Położenie i powierzchnia	11
1.3 Środowisko przyrodnicze	13
1.4 Struktura demograficzna	22
II. Infrastruktura techniczna	28
2.1 Komunikacja i łączność	28
2.2 Gospodarka wodno–ściekowa.....	30
2.3 Gospodarka odpadami	31
2.4 Sieci: energetyczna, gazowa i ciepłownicza	32
2.5 Zasoby mieszkaniowe	33
III. Sfera społeczna	36
3.1 Oświata	36
3.2 Opieka zdrowotna	39
3.3 Rynek pracy i bezrobocie	42
IV. Gospodarka.....	45
4.1 Struktura podmiotów gospodarczych.....	45
4.2 Rolnictwo	48
4.3 Instrumenty wspierające przedsiębiorczość	50
V. Turystyka	51
5.1 Walory krajoznawcze i turystyczne.....	52
5.2 Zagospodarowanie turystyczne.....	57
5.3 Współpraca – kalendarz imprez	59
5.4 Sport	63
VI. Finanse.....	64
6.1 Ogólna struktura budżetu gminy.....	64
VII. Analiza SWOT gminy Ślesin.....	72
7.1 Opis metody	72
7.2 Analiza SWOT.....	75

VIII. Analiza potrzeb i oczekiwań mieszkańców gminy Ślesin – wyniki badań społecznych	79
8.1 Opis metody badań	79
8.2 Wyniki badań	80
IX. Rekomendacje	94
CZĘŚĆ B – STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŚLESIN	95
I. Streszczenie	96
1.1 Syntetyczna prezentacja celów Strategii Rozwoju Gminy Ślesin	96
1.2 Główne założenia i wyniki Strategii rozwoju	97
II. Opis metody	100
2.1 Informacje wstępne	100
2.2 Podstawowe informacje o metodzie	100
2.3 Lokalni liderzy	101
2.4 Osoba i rola moderatora.....	101
2.5 Główne zasady metody	101
2.6 Główne etapy prac	102
III. Misja i wizja gminy, obszary priorytetowe	104
3.1 Misja	104
3.2 Obszary priorytetowe	105
3.3 Wizja	105
IV. Cele strategiczne, wskaźniki oddziaływania	107
V. Analiza SWOT	108
VI. Cele operacyjne, wskaźniki rezultatu	111
VII. Plan działań	115
7.1 Informacje wstępne	115
7.2 Kompleksowa prezentacja Strategii rozwoju Gminy Ślesin na lata 2015 – 2020.....	118
VIII. System wdrażania	142
IX. System monitorowania i ewaluacji	150
X. Podziękowania	155
Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014 – 2020	157
Spis tabel	163
Spis wykresów	165
Skróty	166

Wprowadzenie do metody

Zarządzanie strategiczne, jest to metoda spójnego i logicznego podejścia do rozwoju społeczno-gospodarczego. Podstawą zarządzania strategicznego jest dokument „Strategia rozwoju gminy”, przyjmowany uchwałą władz gminnych do realizacji.

Zarządzanie strategiczne ma na celu :

- określenie misji gminy jako głównej funkcji do spełnienia,
- budowanie wizji – czyli wizualizacja misji,
  - zarządzanie w dłuższym okresie czasu, zgodnie z wybranymi **celami strategicznymi** w ramach priorytetowych obszarów, czyli celami stabilnymi, opartymi głównie na silnych stronach gminy i szansach rozwojowych, na wzmocnieniu słabych stron i ograniczaniu zagrożeń,
  - zarządzanie bieżące, obejmujące realizację szeregu **działań oraz projektów**, realizujących wybrane **cele operacyjne**, a zatem umożliwiające osiągnięcie wyznaczonych celów strategicznych.

Zarządzanie strategiczne składa się z trzech etapów :

- I. analiza strategiczna,
- II. projektowanie strategii,
- III. wdrażanie strategii.

Niniejsze opracowanie składa się z dwóch części :

- część A** - **Analiza strategiczna gminy Ślesin**
część B - **Strategia rozwoju gminy Ślesin na lata 2015 – 2020**

Celem dokumentu jest:

- prezentacja **sytuacji** w różnych obszarach życia społeczno-gospodarczego gminy,
- identyfikacja głównych **problemów** – barier rozwojowych w tych obszarach,
- na bazie zasobów, potencjałów gminy
- wykorzystując szanse rozwojowych oraz przeciwdziałając zagrożeniom,
  - rekomendowanie **działań**,
    - realizujących określone **cele operacyjne i strategiczne**,
    - umożliwiające wypełnianie przyjętej przez gminę **misji**.

CZĘŚĆ A - ANALIZA STRATEGICZNA GMINY ŚLESIN

Analiza strategiczna gminy Ślesin została opracowana w miesiącach listopad 2013 – wrzesień 2014. Analiza objęła różne **obszary życia społeczno-gospodarczego**, w tym:

- ogólną charakterystykę gminy, jej historię, lokalizację, aspekty przyrodnicze i demograficzne,
- infrastrukturę techniczną, w tym gospodarkę wodno-ściekową i odpadami,
- sferę społeczną, w tym opiekę zdrowotną oraz sytuację na rynku pracy,
- gospodarkę, w tym przedsiębiorczość i rolnictwo,
- turystykę, w tym zaplecze i kalendarz imprez,
- finanse gminy.

Analiza została opracowana na podstawie danych statystycznych za lata 2008-2012, danych ze spisu rolnego w 2010 roku, spisu ludności w 2011 roku oraz danych otrzymanych z gminy.

Wnioski z analizy strategicznej, dotyczące wewnętrznych uwarunkowań – zasobów i potencjałów, tj. mocnych i słabych stron oraz zewnętrznych uwarunkowań, tj. szans i zagrożeń, w postaci analizy **SWOT**, przedstawiono w pkt. 7 Części A.

Mając na celu szersze uspołecznienie prac prowadzonych nad strategią rozwoju gminy Ślesin, na przełomie grudnia'2013 i stycznia'2014 przeprowadzono **badania ankietowe** wśród jej mieszkańców. Badania dotyczyły zagadnień i obszarów priorytetowych dla sytuacji i rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Wyniki badań przedstawiono w pkt. 8 Części A oraz zaprezentowano podczas prac warsztatowych nad strategią.

Analiza strategiczna, wraz z analizą SWOT została zweryfikowana i przyjęta przez władze gminy.

CZĘŚĆ B - STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŚLESIN NA LATA 2015 – 2020

Prace nad strategią rozwoju gminy zaplanowano na luty i marzec'2014. Podstawą projektowania strategii była analiza strategiczna, w tym szczególnie analiza SWOT – przedstawione w części A dokumentu. **Uspołecznienie** prac nad strategią rozwoju gminy obejmuje:

- **badania ankietowe** wśród mieszkańców – dotyczące zagadnień i obszarów priorytetowych dla sytuacji i rozwoju społeczno-gospodarczego gminy,
- **warsztaty strategiczne**, przeprowadzone w dniach 19 - 21 luty 2014 roku, przy udziale zespołu strategicznego w składzie 32 osób – przedstawicieli różnych środowisk, w tym przedsiębiorców, rolników, organizacji i instytucji.

Organizatorem warsztatów były władze gminy. Zapraszając na warsztaty, wszystkim uczestnikom przesłano, do zapoznania się, analizę strategiczną wraz z analizą SWOT.

Punktem wyjścia pracy nad strategią były zatem wyniki analizy, które w dalszej kolejności były weryfikowane przez uczestników warsztatów oraz uzupełniane o wyniki badań ankietowych.

Jako **priorytet** przy projektowaniu strategii rozwoju przyjęto **rozwój gospodarczy**, w tym warunki niezbędne do tego rozwoju, a w szczególności:

- uzbrojone tereny pod inwestycje,
- dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną,
- zasoby wykwalifikowanej siły roboczej,
- lokalne możliwości kooperacyjne,
- system ulg w opłatach i podatkach lokalnych,
- wsparcie informacyjno – szkoleniowo - doradcze i finansowe.

Warsztaty prowadzono zmodyfikowaną metodą planowania strategicznego zorientowaną na cele - metodą opartą na udziale i konsensusie przedstawicieli lokalnej społeczności. Szczegółową prezentację metody przedstawiono w pkt. II Części B.

ANALIZA STRATEGICZNA GMINY ŚLESIN

Część A – Analiza strategiczna

Opracowanie:
Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie

Konin 2014

Wstęp

Opracowanie analizy strategicznej gminy stanowi pierwszy etap prac nad strategią rozwoju gminy Ślesin. Zakres tematyczny analizy obejmuje :

- sfery życia związane z realizacją własnych i zleconych zadań samorządu gminnego, dotyczące zaspokajania podstawowych potrzeb socjalnych i infrastrukturalnych mieszkańców gminy,
- sfery działalności decydujące o potencjale ekonomicznych gminy, jej rozwoju gospodarczym oraz kształtowaniu dochodów jej mieszkańców.

W szczególności, analiza objęła różne **obszary życia społeczno-gospodarczego**, w tym:

- ogólną charakterystykę gminy, jej historię, lokalizację, aspekty przyrodnicze i demograficzne,
- infrastrukturę techniczną, w tym gospodarkę wodno-ściekową i odpadami, komunikację, i zasoby mieszkaniowe,
- sferę społeczną, w tym oświatę, opiekę zdrowotną oraz sytuację na rynku pracy,
- gospodarkę, w tym przedsiębiorczość i rolnictwo oraz instytucje okołobiznesowe,
- turystykę, w tym walory i infrastrukturę turystyczną oraz kalendarz imprez,
- finanse gminy, w tym wydatki inwestycyjne.

Wnioski z analizy strategicznej, dotyczące wewnętrznych uwarunkowań – zasobów i potencjałów, tj. mocnych i słabych stron oraz zewnętrznych uwarunkowań, tj. szans i zagrożeń – w postaci analizy **SWOT**, przedstawiono w pkt. 7.

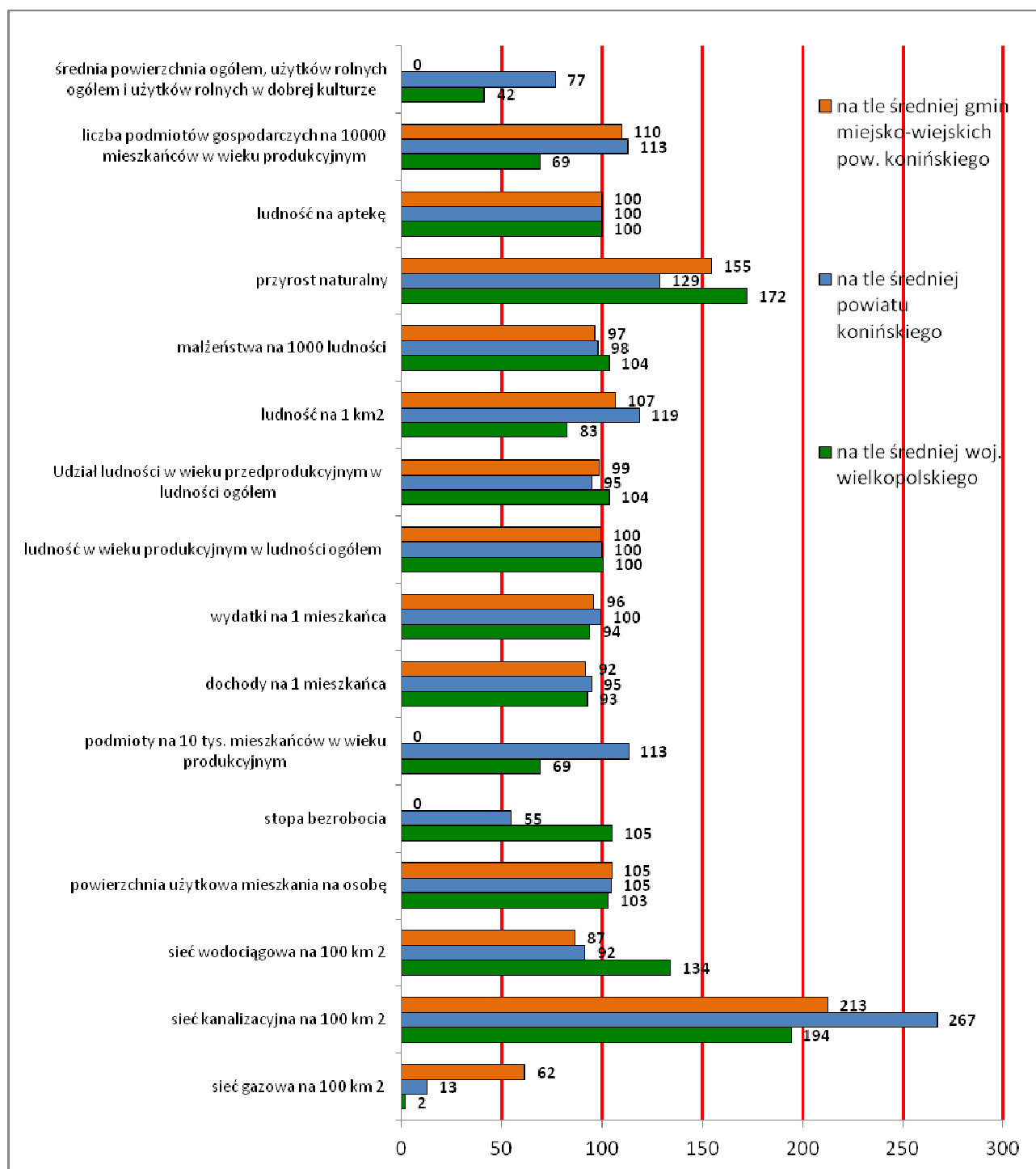
Wyniki **badania ankietowego** wśród mieszkańców, przeprowadzonych na przełomie grudnia'2013 i stycznia'2014, dotyczących zagadnień i obszarów priorytetowych dla sytuacji i rozwoju społeczno-gospodarczego, przedstawiono w pkt. 8.

Ujęcie retrospektywne ograniczono w zasadzie do lat 2008-2012, natomiast analiza porównawcza obejmuje usytuowanie gminy Ślesin na tle województwa wielkopolskiego,

powiatu konińskiego ziemskiego oraz gmin miejsko-wiejskich powiatu konińskiego. Sytuację gminy Ślesin na tle województwa, w wybranych wskaźnikach – przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Gmina Ślesin na tle gmin miejsko-wiejskich powiatu konińskiego, średniej powiatu konińskiego ziemskiego i województwa wielkopolskiego w %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

I. Charakterystyka gminy Ślesin

1.1 Historia

Według legendy nazwa miasta powstała od Szleszy, tj. imienia rodu osiadłego na tym terenie we wczesnych średniowieczu, który za miejsce swojego zamieszkania wybrał pola nad jeziorem. Na przestrzeni wieków nazwa miasta zmieniała swoje brzmienie: od Sleszyno, przez Slessyno, Szleszyno, Slesin, Sliesin, znów Slesin, a od 1889 roku Ślesin.

Ważniejsze daty z historii Ślesina:

- 1231 r. - książę Konrad Mazowiecki oddał wieś Szleszyn biskupom poznańskim, spłacając w ten sposób zaciągnięte u nich długi,
- 1331 r. - wieś została spustoszona podczas najazdu Krzyżaków na Wielkopolskę,
- 1350 r. - król Kazimierz Wielki zatwierdza akt przekazania wsi Sleszyno biskupom poznańskim,
- **20 stycznia 1358 r.** - Szleszyno uzyskało przywilej prawa miejskiego i stało się miastem,
- 1655 r. – w czasie najazdów na Polskę Szwedzi spalili zabytkowy kościółek drewniany w Ślesinie,
- w latach 1708 – 1710 Europę, w tym Ślesin nawiedziła klęska zarazy,
- 1738 r. – miasto przeszło pod zwierzchnictwo kapituły poznańskiej,
- 1793 r. – w wyniku drugiego rozbioru Polski, Ślesin znalazł się w zaborze pruskim,
- 1800 r. - Ślesin zamieszkiwało 489 osób,
- 1807 r. - przez Napoleona I utworzone zostaje Księstwo Warszawskie, w skład którego wchodzi miasto Ślesin,
- 1812 r. - Ślesinianie na cześć Napoleona I wybudowali Łuk Triumfalny z autentycznym Orłem Napoleońskim (Brama Napoleońska),
- 1815 r. – postanowieniami kongresu wiedeńskiego utworzone zostaje Królestwo Polskie, w skład którego wchodzi również Ślesin,
- 1863 r. - walki powstańcze, w tym m.in. bitwa pod Ignacem,
- 1879 r. - Ślesin traci prawa miejskie, po zrywach narodowowyzwoleńczych,
- 1921 r. - Ślesin odzyskuje prawa miejskie,
- 1922 r. - mieszkańcy Ślesina budują Pomnik Św. Rodziny,
- 15 września 1939 r. - w miejscowości Różopole w odwecie za śmierć 4 Niemców dokonano łapanek i egzekucji 18 osób,

- 20 stycznia 1945 r. - Ślesin zostaje wyzwolony,
- 1 stycznia 1974 r. - reorganizacja rad narodowych, powstaje i rozpoczyna swe urządowanie Urząd Miasta i Gminy w Ślesinie, zwiększa się obszar administracyjny Miasta i Gminy, w skład którego weszły dawne gminy: Piotrkowice, Gmina Ślesin, Miasto Ślesin, część Gminy Gosławice oraz sołectwa: Licheń Stary, Honoratka, Kępa i Bylew.

1.2 Położenie i powierzchnia

Gmina Ślesin położona jest na Pojezierzu Wielkopolskim, na obszarze krajobrazu chronionego, zwanego Goplańsko - Kujawskim. Administracyjnie należy ona do województwa wielkopolskiego.

Gmina położona jest w środkowej części powiatu konińskiego i graniczy z 8 gminami:

- od zachodu graniczy z gminami: Kleczew i Kazimierz Biskupi,
- od północnego zachodu z gminą Wilczyn,
- od północy z gminą Skulsk,
- od północnego wschodu z gminą Wierzbinek,
- od południowego wschodu z gminą Kramsk,
- od wschodu – z gminą Sompolno,
- od południa przylega do miasta Konina.

Gmina Ślesin ma charakter miejsko – wiejski. Jej sieć osadniczą tworzą: miasto i 51 miejscowości wiejskich. Obszar wiejski podzielony jest administracyjnie na 26 sołectw:

1) Biskupie	14) Marianowo
2) Bylew	15) Mikorzyn
3) Głębockie	16) Niedźwiady
4) Goranin	17) Ostrowąż
5) Honoratka	18) Piotrkowice
6) Ignacewo	19) Pogoń Gosławicka
7) Julia	20) Półwiosek Lubstowski
8) Kępa	21) Półwiosek Stary
9) Kijowiec	22) Różnowa
10) Kolebki	23) Szyszyn
11) Leśnictwo	24) Szyszyńskie Holendry
12) Licheń Stary	25) Wąsosze
13) Lubomyśle	26) Wygoda

Powierzchnia gminy wynosi 146 km² i jest zamieszкана przez 13,9 tys. ludności. Pod względem obszaru i liczby ludności usytuowanie gminy w powiecie i województwie przedstawia się następująco:

- pod względem powierzchni gmina należy do dwóch największych wśród 14 gmin powiatu konińskiego, a w województwie wielkopolskim zajmuje 72 miejsce wśród wszystkich 226 gmin i 46 miejsce wśród gmin miejsko – wiejskich,
- pod względem liczby ludności gmina jest największą w powiecie oraz 55 wśród wszystkich gmin województwa wielkopolskiego i 38 wśród gmin miejsko – wiejskich w województwie.

Uwzględniając obydwie mierniki można stwierdzić, że Ślesin jest największą gminą w powiecie konińskim oraz przekracza wielkość średniej gminy w województwie wielkopolskim.

1.3 Środowisko przyrodnicze

Położenie geograficzne obszaru gminy

Według podziału Niziny Wielkopolskiej na regiony (wg B. Krygowskiego), teren gminy należy do Wysoczyzny Gnieźnieńskiej, w obrębie której w tym rejonie wyróżniono następujące subregiony:

- Pagórki Ślesińskie,
- Obniżenie Mikorzyńskie,
- Równina Ignacewska,
- Pagórki Wilczyńsko-Skulskie,
- Obniżenie Goplańskie.

Od południa obszar gminy ogranicza Pradolina Warszawsko - Berlińska. Równina Kleczewska zajmuje północno - zachodnią i południowo - zachodnią część gminy. W części środkowej rozdzielają ją Pagórki Ślesińskie. Wznosi się ona na wysokość od około 90 m n.p.m. w części południowej, do około 100 m n.p.m. w części północnej. Pagórki Ślesińskie zajmują środkową część gminy. Rozcina je z północy na południe rynna polodowcowa – Obniżenie Mikorzyńskie. Wschodnią część gminy Ślesin zajmuje Obniżenie Goplańskie. Stanowią je podmokłe tereny, zalegające na wysokości około 85 m n.p.m. Między Pagórkami Skulskimi i Obniżeniem Mikorzyńskim, a Obniżeniem Goplańskim na wschodzie rozpościera się Równina Ignacewska. Leży ona na wysokości około 90 m n.p.m.

Zasoby przyrodnicze

Rzeźba terenu

Teren gminy jest urozmaicony; różnica wysokości w jego granicach wynosi ponad 25 m, co głównie wynika z różnorodności form. Najwyższy punkt terenu (108,9 m n.p.m.) znajduje się w rejonie Lichenia.

Charakterystyczną dla gminy formą jest przebiegająca południkowo rynna jezior: Wąsowskiego, Mikorzyńskiego i Ślesińskiego, odznaczająca się niedużą, około 200 – 600 metrową szerokością i stromymi 5 – 17 metrowymi zboczami (o spadkach ponad 10%). Rynna ta rozszerza się ku południowi, gdzie łączy się ze znacznie obszerniejszą rynną jezior Gosławskiego i Pątnowskiego. W południowo – wschodniej części gminy ciągnie się mniejsza i płytsza rynna Jeziora Licheńskiego. Cały system jezior łączy się na południowym wschodzie z doliną Warty, a na północy z doliną Noteci.

W granicach gminy, po jej wschodniej stronie, znajduje się fragment doliny Kanału Grójeckiego. Dolina ta posiada blisko kilometrowej szerokości podmokłe płaskie dno oraz łagodne zbocza. Na odcinku Bylew – Ignacewo znajduje się zwałowisko zewnętrzne odkrywki „Lubstów”.

Niemal cały obszar położony na zachód od rynny jeziornej zajmuje rozległa równina denno – morenowa będąca fragmentem Równiny Kleczewskiej.

Znacznie bardziej urozmaicona jest powierzchnia równiny sandrowej wypełniającej obszar położony pomiędzy ślesińsko - pątnowskim systemem jezior, Kanałem Grójeckim i doliną Noteci. Występują tu liczne zagłębienia bezodpływowe tworzące długie i wąskie ciągi rynien roztopowych.

Gleby

Gmina Ślesin odznacza się dobrymi warunkami glebowymi. Dotyczy to zwłaszcza zachodniej części gminy, gdzie są duże powierzchnie gleby kl. III i IV, lokalnie nawet II, zaliczane do kompleksu pszennego dobrego i pszenno-żytniego. Są to na ogół gleby brunatne lub biellicowe wytworzone z gleb i piasków gliniastych na glinie, a na terenach wilgotniejszych także czarne ziemie. Występują one głównie w zachodniej części gminy i są wykorzystywane do intensywnej produkcji rolnej.

Ogólna powierzchnia gminy wynosi 14 563ha, w tym:

- użytki rolne 8.193 ha (59,3%),
- lasy 3.233 ha (23,4%),
- jeziora i wody otwarte 898 ha (6,5%),
- tereny zabudowane 368 ha (2,7%),
- tereny pogórnice 321 ha (2,3%).

Lasy

Lasy na terenie gminy Ślesin stanowią 23,4% powierzchni ogólnej gminy, tj. 3233,0 ha (w tym lasy prywatne 383,0 ha). Średni wiek drzewostanu wynosi 50 - 70 lat. Na terenie lasów dominuje sosna zwyczajna, która stanowi 85% drzewostanu, a pozostałe najliczniej występujące gatunki to: brzoza, olsza, dąb, świerk.

Główne skupiska leśne znajdują się we wschodniej części obszaru gminy, w pobliżu miejscowości Ślesin, Półwiosek Lubstowski, Różopole, Leśnictwo, Ignacewo, Niedźwiady i Licheń Stary, a także w południowej części gminy - w okolicy wsi Kępa.

We wschodniej części gminy leży największy kompleks leśny, w przeważającej części o typie siedliskowym boru mieszanego świeżego, z niewielkimi fragmentami lasu mieszanego świeżego, o dość zróżnicowanym drzewostanie, gdzie występuje sosna, dąb, brzoza.

Wzdłuż Kanału Ślesińskiego oraz w obrębie jezior spotkać można również siedliska łągu jesionowo - olszowego.

Jeziora

Największymi jeziorami są:

- Jezioro Mikorzyńsko – Wąsoskie,
- Jezioro Ślesińskie,
- Jezioro Licheńskie,
- Jezioro w wyrobisku odkrywki „Państw III” w Mikorzynie.

Charakterystyka jezior zlokalizowanych na terenie gminy Ślesin						Tabela 1
Nazwa jeziora	Pow. zwierciadła wody (ha)	Głębokość maks. (m)	Głębokość średnia (m)	Długość maks. (m)	Szerokość maks. (m)	Linia brzegowa (m)
Jezioro Mikorzyńsko - Wąsowskie	251,8	36,5	11,5	6 100	650	15 300
Jezioro Ślesińskie	152,3	24,5	7,6	4 520	540	11 500
Jezioro Licheńskie	147,6	12,6	4,5	4 280	510	12 650
Jezioro w wyrobisku	346	ok. 50	ok. 24	2 900	1 600	-

Źródło: Gmina Ślesin. Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

Wszystkie jeziora użytkowane są w celach rekreacyjno – turystycznych, zarówno przez wypoczynek sobotnio - niedzielny jak i okresowy. Nad jeziorami usytuowane są liczne tereny zabudowy rekreacyjnej i ośrodki wczasowe. Jeziora Wąsosko - Mikorzyńskie i Ślesińskie włączone są w system drogi wodnej Odra – Wisła, jako Kanał Ślesiński.

Ponadto wszystkie jeziora (oprócz w wyrobisku odkrywki Pałtów III) są włączone w obieg chłodniczy elektrowni „Konin” i „Pałtów”.

Jezioro Mikorzyńsko – Wąsoskie

Od południa połączone jest z Jeziorem Pałtowskim, a od północy z Jeziorem Ślesińskim. Dopływami jeziora są: kanał zrzutowy z elektrowni, „Rów Główny” odprowadzający wody kopalniane „czyste” i rów dopływowy od strony północno - zachodniej (okresowo suchy). Jezioro udostępnione jest dla celów rybołówstwa. Występują w nim ryby: leszcz, krap, ukleja, okoń, sandacz, płoć, jazgarz, ciernik, lin i węgorz. Jest to jezioro typu leszczowego. W jeziorze są dobre warunki do tarła, żerowania i wzrostu ryb ze względu na obfitość roślinności zanurzonej. Otoczenie jeziora stanowią gleby płowe, zakwaszone kl. IV, gleby brunatne II – III klasy (występują w okolicach Ślesina). Lasy mieszane zajmują duże powierzchnie wokół jeziora, zwłaszcza po wschodniej stronie jeziora.

Jezioro Ślesińskie

Od północy z jeziora wypływa Kanał Ślesiński (Warta – Gopło), a od południa jezioro połączone jest z jeziorem Mikorzyńsko – Wąsoskim. Po wschodniej stronie jest zrzut kanału ciepłego wypływającego z Jeziora Licheńskiego. Po stronie zachodniej do jeziora dopływa Kanał Szyszyński oraz rów okresowy. Jezioro udostępnione jest do połowów rybackich. Występują w nim ryby: leszcz, krap, ukleja, okoń, sandacz, płoć, jazgarz, ciernik, lin, wzdręga i kleń. Jest to jezioro typu leszczowego. Gospodarka rybacka opiera się o rozwój naturalny. Otoczenie jeziora stanowią gleby płowe, należące do tzw. gleb brunatnoziemnych kl. IV, gleby brunatne II – III klasy (występują w okolicach Ślesina i na północ od jeziora). Po wschodniej stronie jeziora znajdują się gleby rdzawe należące do gleb bielicoziemnych zasobnych w glinokrzemiany. Są to gleby kwaśne. Obszar po zachodniej stronie jeziora zajmują pola uprawne i łąki, reszta przyległych terenów pokryta jest borem świeżym i borem mieszanym. Lasy mieszane zajmują duże powierzchnie wokół jeziora, zwłaszcza po stronie wschodniej. Lasy zajmują 46,7 % powierzchni zlewni. Strome skarpy nad brzegiem pokryte są zadrzewieniami ubarwiając malowniczy krajobraz.

Jezioro Licheńskie

Jezioro Licheńskie jest jednym z wielu jezior rynnowych, należących do rynny Jeziora Gopło. System rynnowy, do którego zalicza się Jezioro Licheńskie, włączony jest do Pradoliny Warszawsko – Berlińskiej. Jezioro to graniczy od zachodu z Jeziorem Pątnowskim, a od północy poprzez kanał zrzutowy z Jeziorem Ślesińskim. Dopływ jeziora stanowi kanał zrzutowy wpadający do jeziora w południowej części. Podgrzanie wód jeziora spowodowało zaburzenie naturalnego cyklu wymiany ciepła. Zamarzanie wód jeziora następuje jedynie w przypadku wyjątkowo mroźnych zim. Podwyższone temperatury wody spowodowały zmiany w biocenozie jeziora, a więc i zmianę dotychczasowego charakteru gospodarki rybackiej. Zmianie uległ skład gatunkowy ryb. Gospodarczo jezioro to jest wykorzystywane do hodowli amura i tołpygi. Jezioro należy do typu jezior leszczowych. Ze względu na podwyższone temperatury wody jezioro jest wykorzystywane dość intensywnie w celach rekreacyjnych. Gleby po stronie zachodniej jeziora to gleby płowe, zakwaszone kl. IV,

po stronie wschodniej występują urodzajne gleby brunatne kl. II – III. Od południa przylegają gleby torfowe. Lasy iglaste zajmują 23,4 % powierzchni zlewni jeziora.

Jezioro w wyrobisku odkrywki Patnów III w Mikorzynie

Poziom zwierciadła wody wynosi 83,5 m n.p.m., a pojemność zbiornika ok. 83,36 mln m³. Zbiornik zasilany jest wodami podziemnymi oraz czystymi wodami kopalnianymi pochodzącymi z odwodnienia odkrywek „Józwin”. W stosunku do 1100 jezior Pojezierzy Wielkopolskiego i Pomorskiego o powierzchni powyżej 10 ha, zbiornik w wyrobisku odkrywki „Patnów” znajduje się na 24 miejscu pod względem powierzchni, na 8 miejscu pod względem objętości, na 4 miejscu wśród jezior o największej maksymalnej głębokości, na 1 miejscu pośród jezior o największej głębokości średniej. Aktualnie zbiornik wraz z przybrzeżnym pasem terenu stanowi własność prywatną. Zbiornik ten – dzięki wielkości i proporcjom ukształtowania akwenu oraz zbliżeniu do rynny jezior ślesieńskich – wykazuje znaczny potencjał dla rozwoju różnorodnych form rekreacji wzbogacających ofertę wypoczynkową gminy. Włączenie zbiornika do systemu rekreacji wzmocniłoby znaczenie rejonu Patnów – Mikorzyn dla regionu konińskiego.

Wody podziemne

Na terenie gminy wody podziemne występują w trzech poziomach stratygraficznych:

- kredowym,
- trzeciorzędowym (podwęglowym),
- czwartorzędowym.

Główny zbiornik wód podziemnych

Południowo-wschodnia część obszaru gminy leży w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 151 (Turek – Konin - Koło). Szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 240 tys. m³/dobę. Utworami wodonośnymi zbiornika są szczelinowe margle, wapienie, opoki, gezy i piaskowce, lokalnie również piaski w utworach kredowych. Najkorzystniejsze parametry hydrologiczne

utwory kredowe posiadają w obrębie współczesnych i kopalnych dolin rzecznych. Cały teren w zasięgu zbiornika stanowi obszar wysokiej ochrony.

Kredowo - trzeciorzędowy poziom wodonośny

Jest to podstawowy poziom wodonośny, którego rozprzestrzenienie regionalne decydowało o zawodnieniu odkrywek PAK KWB Konin S.A. Z tym poziomem wodonośnym związany jest trzeciorzędowy lej depresji. Miąższość utworów piaszczystych trzeciorzędu wynosi około 30 do 50 m, w zależności od ukształtowania powierzchni stropowej kredy, strefę aktywną kredy określa się na około 60 do 80 m.

Utwory kredy, margle i drobnoziarniste piaskowce o zmiennej wodonośności, zależnej od systemu szczelin i spękań stanowią w strefach kontaktów hydraulicznych rejony zasilania poziomu trzeciorzędowego. Średni współczynnik filtracji utworów poziomu podwęglowego określony został na około 4 m/d. Współczynnik filtracji utworów trzeciorzędowych waha się od 1 do 12 m/d a utworów kredy ca 3 do 4 m/d. Utwory piaszczyste trzeciorzędu nawęglowego o miąższości 0,5 do 5,0 m na terenie złoża węgla brunatnego, poza złożem połączone są w jeden wspólny kompleks trzeciorzędowokredowy.

Poziom kredowo - trzeciorzędowy jest poziomem naporowym o pierwotnym poziomie stabilizacji 92,0 do 97,0 m n.p.m., generalnym kierunkiem spływu w części południowej ku wschodowi i w części północnej ku północy. W strefach rynnowych w rejonie jezior oraz w rejonach wymyć erozyjnych kontaktuje się z wyżej leżącymi horyzontami wodonośnymi czwartorzędu.

Czwartorzędowy poziom wodonośny

Jest on podzielony na dwa horyzonty wodonośne: w utworach piaszczystych w obrębie glin morenowych, nad i pod glinami, o miąższości 1 – 20 m oraz horyzont przypowierzchniowy o miąższości 2 – 5 m, lokalnie wyżej. Współczynniki filtracji obu horyzontów są w granicach 10 do 15 m/d. Wody horyzontu w serii piaszczystej w glinach zwałowych mają zwierciadło napięte o pierwotnym poziomie stabilizacji ca 92 – 97 m n.p.m. Omawiany horyzont na terenie złoża węgla brunatnego i w rejonie poza złożem posiada kontakty hydrauliczne z wodami pozostałych horyzontów wodonośnych. Strefami hydraulicznymi są głównie rejony wymyć erozyjnych. Horyzont przypowierzchniowy o zwierciadle swobodnym lokalnie napiętym stabilizuje się na rzędnych ca 92,0 m do 106,0 m n.p.m. Jest to nieciągły, lokalnie izolowany horyzont wodonośny. Główne zasilanie tego poziomu pochodzi z opadów atmosferycznych. Powierzchnia piezometryczna tego poziomu powtarza ukształtowanie powierzchni terenu. Generalnie horyzonty czwartorzędowe z uwagi na nieciągły charakter występowania oraz miąższość warstw wodonośnych, drenowane są w minimalnym stopniu przez istniejące odkrywki. Z jeziorami związane są strefy rynnowe biegnące równolegle do wymienionych jezior (Licheńskie, Wąsoskie, Mikorzyńskie, Ślesińskie). Rejony te stanowią obszary kontaktów hydraulicznych wód powierzchniowych. Przez strefy rynnowe następuje zasilanie podstawowych poziomów wodonośnych.

Wody geotermalne

Według podziału na jednostki geologiczne, rejon gminy Ślesin należy do niecki mogileńsko - łódzkiej, w której obecność wód słonych i termalnych znana była od wieków. Przeprowadzone prace geologiczno - wiertnicze pozwoliły na uznanie poziomu dolnokredowego za perspektywiczny dla uzyskania wód termalnych o znaczeniu praktycznym. W miejscowości Głębockie nawiercono otwór badawczy Ślesin IGH – I, o głębokości 2 570 m, gdzie natrafiono na wody termalne. Temperatura wody w warstwie wodonośnej wynosi 800°C, a grubość warstwy wodonośnej 133 m. Na podstawie przeprowadzonych oznaczeń chemicznych stwierdzono, że woda termalna pochodząca z otworu Ślesin IGH – I z utworów kredy dolnej jest solanką 10% chlorkowo – sodową z zawartością jodu i bromu. Biorąc pod uwagę zawartość tych składników oraz potasu, żelaza i innych, można wnioskować, że jest to woda o korzystnych właściwościach leczniczych zwłaszcza że naturalna temperatura tej wody na wypływie jest wysoka (650°C), co również niewątpliwie może decydować o jej atrakcyjnym wykorzystaniu do celów balneologicznych. Taki zakres wykorzystania wód termalnych, o wysokiej mineralizacji można między innymi zaobserwować w miejscowości Besenova na Słowacji.

Węgiel brunatny

Wydobycie węgla brunatnego z odkrywki „Pątnów” w południowo - zachodniej części obszaru gminy dla potrzeb energetyki miało dla gminy duże znaczenie do 2003 r., kiedy zakończono prace wydobywcze i zrehabilitowano teren. Obecnie ponownie otwiera się perspektywa przed funkcją górnictwa odkrywkowego, w oparciu o złożę węgla brunatnego „Ościsłowo”, zalegające w północno - zachodniej części gminy, na styku z gminami Wilczyn i Skulsk.

Złożę to zostało udokumentowane jako jedna z soczewek złoża Pątnów V. Rozpoznano je w kat. C2 o zasobach bilansowych 40,5 mln ton. Średnia grubość nadkładu wynosi 50,5 m i tworzą go: gleba, piasek, glina i ił. Średnia miąższość złoża węgla brunatnego wynosi 5,8 m, a jego wartość opałowa 2092 kcal/kg.

Obszary chronione

Bardzo bogate walory i zasoby przyrodnicze na terenie gminy Ślesin występują w centralnej i wschodniej jej części. Rynną jeziorną ślesińsko - goplańską oraz fragment Pojezierza Kujawskiego objęto ochroną jako obszar chronionego krajobrazu (Goplańsko - Kujawski Obszar Chronionego Krajobrazu).

Poza tym na obszarze gminy ochronie przyrody podlegają 2 pomniki przyrody – dąb szypułkowy i modrzew europejski - oba w Leśnictwie Tokary. Użytki ekologiczne nie występują na obszarze gminy. Brak jest także stanowisk dokumentacyjnych i zespołów przyrodniczo - krajobrazowych.

Ocena stanu środowiska

Prowadzona w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat działalność kopalni odkrywkowych spowodowała znaczną degradację środowiska przyrodniczego poprzez fizyczne zajęcie znacznych obszarów. Wywołało to istotne zmiany w charakterze flory i fauny. Na pozostałych terenach izolowanych przez zwałowiska i odkrywki odnotowano w zdecydowanej większości pogorszenie warunków wilgotnościowych i ograniczenie dyspersji gatunków, przez co utraciły one swoje pierwotne funkcje oraz charakteryzujące je florę i faunę.

Praktycznie cała gmina znajduje się w zasięgu potencjalnego oddziaływania negatywnych skutków powierzchniowej eksploatacji złóż węgla brunatnego. Ponadto na terenie gminy występują procesy charakterystyczne dla krajobrazu rolniczego niżowej części kraju, tj. uwidaczniają się skutki forsowanych w przeszłości koncepcji w zakresie zagospodarowania przestrzennego oraz struktury agrarnej, co w konsekwencji doprowadziło do nadmiernej fragmentacji poszczególnych typów krajobrazów i środowisk.

Kolejnym negatywnym czynnikiem jest rozdrobniona zabudowa jednorodzinna i zagrodowa oraz zabudowa letniskowa koncentrująca się wzdłuż granic kompleksów leśnych oraz wzdłuż brzegów jezior konińskich. Procesy fragmentacji poszczególnych komponentów lokalnego środowiska przyrodniczego uległy nasileniu w wyniku rozbudowy istniejącej infrastruktury komunikacyjnej, która nie jest wyposażona w urządzenia umożliwiające w miarę swobodne bezpieczne przemieszczanie się zwierząt.

Innym istotnym elementem zmieniającym dotychczasowy charakter gminy są modyfikacje ekosystemu jezior konińskich, stanowiących ważną część obiegu chłodzenia wody elektrowni „Konin” i „Pątnów”. Specyficzne zmiany w środowisku jezior wywołane m.in. zanieczyszczeniami termicznymi, spowodowały wytworzenie się w ich obrębie unikatowego w skali ogólnopolskiej układu ekologicznego. Układ ten okazał się być bardzo atrakcyjny dla wielu grup wodnych roślin i zwierząt, m.in. dla ptaków wodnych i błotnych jako miejsce odpoczynku w trakcie migracji oraz zimowisko – jedno z najważniejszych w śródlądowej części Polski.

Warunki klimatyczne

Klimat na terenie gminy Ślesin jest umiarkowany z łagodnymi zimami. Cechuje go niski poziom opadów atmosferycznych – średnio ok. 500 mm, a także znaczne odchylenia rocznych temperatur i sumy opadów od przeciętnych wieloletnich, co okresowo niekorzystnie wpływa szczególnie na produkcję rolniczą. Średnia roczna temperatura waha się w granicy 8°C (lipiec 18°C, styczeń 1,5°C). W ciągu roku występuje ok. 50 dni słonecznych i ok. 130 dni pochmurnych. Przeciętny okres utrzymywania się pokrywy śnieżnej wynosi 38 - 60 dni.

1.4 Struktura demograficzna

Pod względem ilości mieszkańców gmina Ślesin zajmuje 1 miejsce w powiecie oraz 55 miejsce wśród wszystkich gmin województwa wielkopolskiego i 38 wśród gmin miejsko-wiejskich w województwie. Liczba ludności w gminie w okresie 2008 – 2012 kształtowała się w następujący sposób:

Liczba i struktura mieszkańców gminy Ślesin oraz saldo migracji						Tabela 2
Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	dynamika w % 2012/2008
Ludność ogółem	13 702	13 779	13 822	13 876	13 924	101,62
w tym: - mężczyźni	6 740	6 786	6 847	6 890	6 916	102,61
- kobiety	6 962	6 993	6 975	6 986	7 008	100,66
- miasto	3 144	3 182	3 136	3 157	3 152	100,25
- wieś	10 558	10 597	10 686	10 719	10 772	102,03
Urodzenia	151	164	143	128	160	105,96
Zgony	114	132	124	124	117	102,63
Przyrost naturalny	37	32	19	4	43	116,22
Zameldowania	149	192	225	182	176	118,13
Wymeldowania	117	117	148	132	127	108,55
Saldo migracji	32	75	77	50	49	153,13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W analizowanym okresie liczba ludności systematycznie wzrastała, średnio o 55 osób rocznie. W strukturze ludności według płci nieznacznie przeważają kobiety. Jednakże ich udział z roku na rok spada i w 2012r. ukształtował się na poziomie 50,3%, przy 50,8% w 2008 r.

Na terenie miasta zamieszkiwało w 2012r. 3.152 osób, tj. 22,6% ogółu ludności gminy i jest to poziom stabilny w porównaniu z latami wcześniejszymi.

W gminie notuje się wahania liczby urodzeń. Po spadku z lat 2010 i 2011, w 2012 r. zanotowano wzrost liczby urodzeń - do poziomu 160 urodzeń żywych. Od 2009 r. notuje się natomiast systematyczny spadek liczby zgonów – w 2012r. zmarło 117 osób (o 15 mniej w porównaniu z 2009 r.). Obecnie trudno ocenić, czy jest to zapowiedź trwałego obniżania śmiertelności w gminie. Bilanse ruchu naturalnego ludności charakteryzują się bowiem małymi wartościami bezwzględnyymi, co zwiększa ich relatywne coroczne wahania. Przyrost naturalny po systematycznym spadku do poziomu 4 w 2011 r. (należy jednak podkreślić, że nadal osiągał dodatnie wartości), w roku 2012 zdecydowanie wzrósł (43).

Ruch migracyjny w gminie regularnie utrzymuje dodatnie saldo, co jest tendencją korzystną. Łącznie w latach 2008 – 2012 gmina zyskała wskutek migracji 283 mieszkańców. Saldo migracji jest korzystne dzięki stosunkowo dużemu napływowi, przewyższającemu również dosyć wysoki odpływ. Ruch migracyjny wykazuje więc stosunkowo duży obrót (suma napływu i odpływu). Oceniając ruch migracyjny należy przede wszystkim podkreślić jego pozytywną tendencję.

W stosunku do wartości średnich dla całego powiatu konińskiego i województwa wielkopolskiego, wskaźniki odniesione do 1000 mieszkańców kształtują się następująco:

- wskaźnik urodzeń (11,49 ‰) – wyższy od wskaźnika dla powiatu (10,78‰) i województwa (10,93‰),
- wskaźnik zgonów (8,4‰) – wyższy od wskaźnika dla powiatu (8,37‰), niższy niż w województwie (9,11‰),
- wskaźnik przyrostu naturalnego (3,09‰) – wyższy od wskaźnika dla powiatu (2,42‰) i województwa (1,82‰).

W porównaniu z gminami sąsiednimi, pod względem wartości bezwzględnych ruchu naturalnego, gmina wyróżnia się pozytywnie stałym przyrostem dodatnim.

Wiek

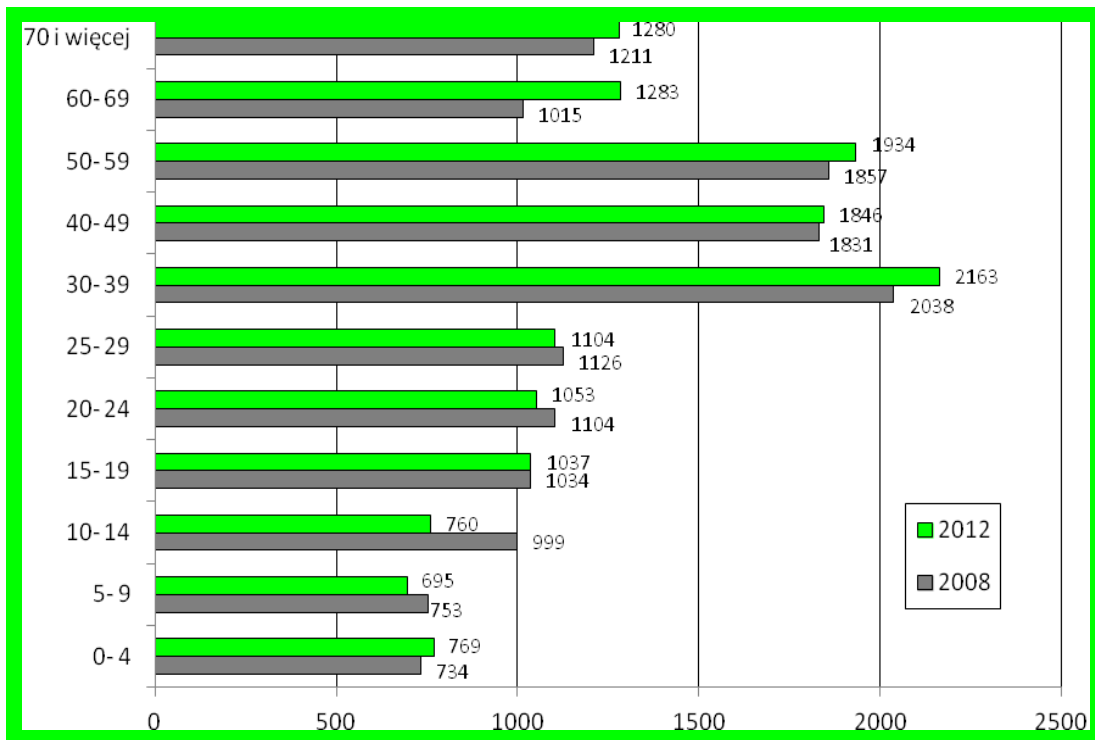
Różnica w zakresie struktury wiekowej ludności gminy Ślesin, w latach 2008 – 2012, jest przede wszystkim efektem przesuwania się w czasie wyżów i niżów demograficznych przez kolejne grupy wiekowe ludności. Wszystkie grupy wiekowe powyżej 25 lat wskazują wzrost – łącznie o 576. osób, co jest wynikiem wzrostu liczby ludności w gminie, wyżu demograficznego oraz starzenia się społeczeństwa. Wielkość grup wiekowych od 5 do 24 roku zmniejszyła się łącznie o 310 osób, co jest skutkiem: niżu demograficznego lat 90-tych, przesunięcia najwyższej płodności kobiet z grupy wieku 20 – 24 lata do grupy 25 – 29 lat, a także znaczącego wzrostu płodności w grupie 30 – 34 lata¹, złej sytuacji na rynku pracy i emigracji zarobkowych. Obserwowana w ostatnich kilkunastu latach dzietność jest na poziomie najniższym z notowanych w ostatnim 60-leciu. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na wzrost liczby dzieci do 4 roku życia, spowodowany zauważalną w ostatnich latach migracją młodych osób z miasta Konina do gmin ościennych celem zamieszkania i założenia rodziny.

Strukturę ludności gminy Ślesin ze względu na poszczególne **grupy wiekowe** przedstawia poniższy wykres.

¹ „Podstawowe informacje o rozwoju demograficznym Polski do 2012 r.”, GUS

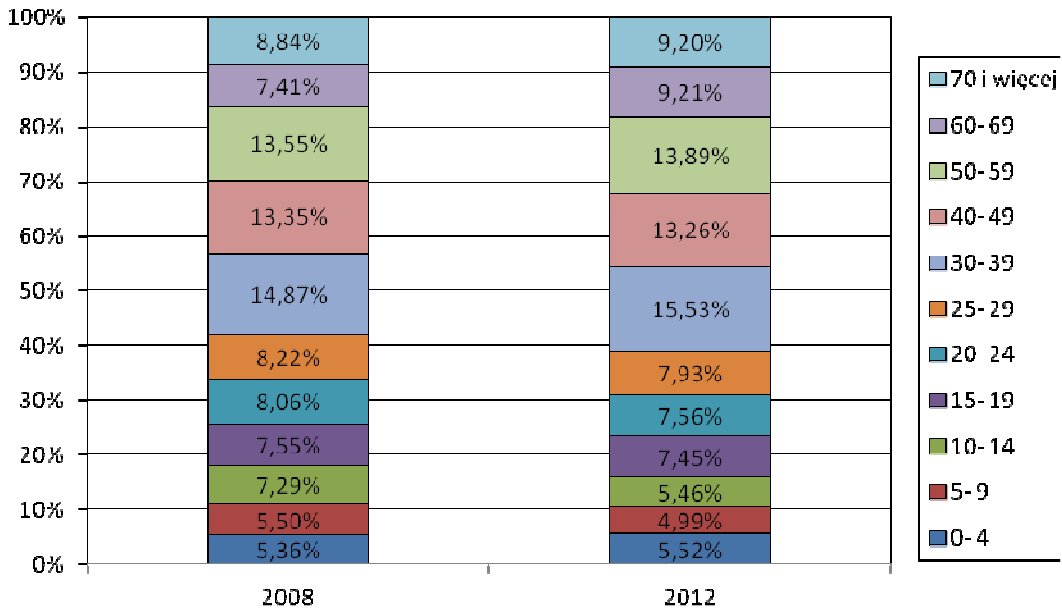

Wykres 2. Struktura mieszkańców gminy Ślesin wg wieku w latach 2008 i 2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 3. Udział grup wiekowych ludności gminy Ślesin w %, w latach 2008 i 2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Obciążenie demograficzne

W efekcie powyższych zjawisk, ulega zmianie struktura ludności gminy wg kryterium obciążenia demograficznego.

Struktura wiekowa ludności gminy Ślesin wg kryterium obciążenia demograficznego w latach 2008 i 2012				Tabela 3	
Wyszczególnienie	2008	2012	2008	2012	
Ludność			<i>udział w %</i>		
w tym: - w wieku przedprodukcyjnym	3 120	2 795	22,8	20,1	
- w wieku produkcyjnym	8 632	8 962	63,0	64,3	
- w wieku poprodukcyjnym	1 950	2 167	14,2	15,6	

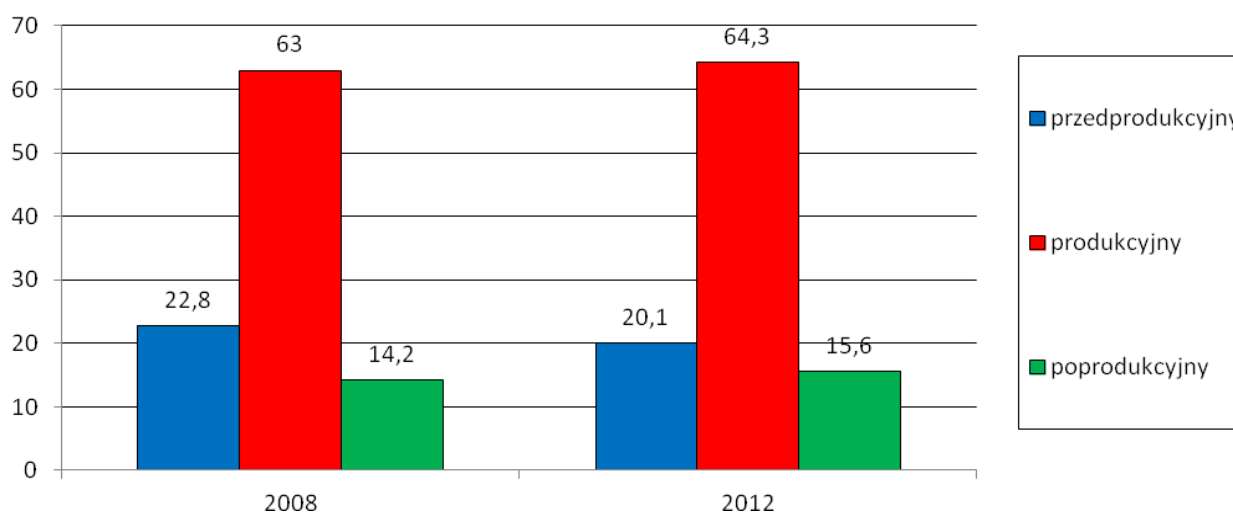
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najważniejszym problemem demograficznym gminy jest postępujące starzenie ludności, polegające na malejącej liczbie grupy przedprodukcyjnej i rosnącej liczbie grupy produkcyjnej. W 2012 roku (w porównaniu do 2008 roku) nastąpił wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym – o 330 osób, co jest związane ze wzrostem liczby ludności na terenie gminy oraz wchodzeniem w wiek produkcyjny wyżu demograficznego z lat osiemdziesiątych (tendencja ta byłaby zjawiskiem pozytywnym w sytuacji wzrostu gospodarczego, jednakże notowany od kilku lat niski wzrost gospodarczy, wysokie bezrobocie na lokalnym rynku i mała liczba ofert pracy, zmusza wiele osób do emigracji w celach zarobkowych). W związku ze starzeniem się społeczeństwa, wzrasta liczba i udział osób w wieku poprodukcyjnym, tym samym rosną potrzeby w zakresie opieki zdrowotnej i społecznej. Maleje natomiast liczba i udział osób w wieku przedprodukcyjnym, co ma istotny wpływ na pogorszenie sytuacji demograficznej na lokalnym rynku. Ujemne saldo w tej grupie jest skutkiem niekorzystnych zjawisk demograficznych, sytuacji na rynku pracy, emigracji zarobkowej oraz będzie miało ujemny wpływ na sytuację w szkolnictwie oraz na rynku pracy w bliższej i dalszej perspektywie².

Konsekwencją zaistniałych zmian w strukturze wiekowej ludności gminy jest systematyczne obniżanie się wskaźnika obciążenia demograficznego. Wskaźnik ten spada i w 2012 roku osiągnął poziom 55 osób nieprodukcyjnych na 100 osób w wieku produkcyjnym (przy 65 osobach w 2003 r., czy 59 w 2008 r.).

² Bogusław Puzio-Wacławik: PTE Zeszyt Naukowy nr 8/2010

Wykres 4. Struktura mieszkańców gminy Ślesin wg kryterium obciążenia demograficznego w %, w latach 2008 i 2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prognoza rozwoju ludności

Przeprowadzona analiza ruchu naturalnego i migracyjnego oraz struktur ludności, pozwala na opracowanie prognozy rozwoju ludności gminy.

Na terenie gminy Ślesin najważniejsze przesłanki kierunków rozwoju demograficznego są następujące:

- obserwowany będzie sukcesywny wzrost liczby mieszkańców,
- przyjmuje się, że ruchy migracyjne będą miały trwały wpływ na kształtowanie liczby ludności i w okresie wieloletnim ich saldo będzie dodatnie,
- zakłada się wzrost liczby urodzeń, przy utrzymywaniu się jeszcze przez okres około dekady relatywnie niskich wskaźników zgonów. W kolejnych latach poziom zgonów będzie wyższy, ogólna liczba mieszkańców około roku 2020 może sięgnąć 15 tysięcy,
- istotne zmiany zajdą w zakresie struktury wieku - wzrośnie ilość mieszkańców grupy poprodukcyjnej w stosunku do pozostałych grup.

Prognozowane zmiany w zakresie struktury wieku ludności mogą pociągnąć za sobą następujące skutki:

- w dalszym stopniu utrzymywana będzie wysoka liczebność grupy produkcyjnej (należy więc uwzględnić zapotrzebowanie na pracę i dosyć wysoki trwały poziom bezrobocia),
- przewiduje się utrzymywanie wysokiego zapotrzebowania na usługi przedszkolne,
- przewiduje się spadek liczebności grupy uczęszczającej do szkoły podstawowej (może pojawić się potrzeba optymalizacji sieci szkół),
- przewiduje się spadek liczebności grupy uczęszczającej do gimnazjum,

- obserwowany będzie sukcesywny silny wzrost liczebności grup starszych (należy dążyć do rozwoju usług skierowanych do starszych grup wiekowych oraz rozwoju działalności z zakresu opieki zdrowotnej i socjalnej ukierunkowanej do tej grupy. Niezbędna jest sukcesywna likwidacja barier architektonicznych oraz tworzenie łatwo dostępnej komunikacji publicznej).

Sytuacja ekonomiczna ludności

O sytuacji ekonomicznej ludności decyduje poziom jej dochodów. Wpływ na to ma liczba pracujących i poziom średniego dochodu, liczba osób posiadających niezarobkowe źródła dochodu (emerytury, renty, zasiłki), średnia wielkość tych dochodów oraz dochody indywidualnych gospodarstw rolnych. Brak szczegółowych danych statystycznych w tym zakresie uniemożliwia precyzyjną ocenę sytuacji ekonomicznej ludności.

Na podstawie analizy struktury pracujących, rodzajów źródeł utrzymania, a także średnich płac w skali powiatu konińskiego, można z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, że poziom przeciętnych dochodów mieszkańców gminy Ślesin, z uwagi na pracujących poza rolnictwem, jest wyższy niż przeciętny w powiecie konińskim. Wpływa na to znaczny poziom zatrudnienia mieszkańców gminy w kluczowych zakładach pracy, których większość charakteryzuje się relatywnie wysokim wynagrodzeniem.

Na ogólną sytuację ekonomiczną ludności gminy Ślesin, negatywny wpływ ma powiększająca się z roku na rok liczba osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku. Liczba ta wyniosła w 2012 roku 757 osób.

Sytuacja wielu osób posiadających źródła dochodów jest również zła ze względu na poziom dochodów w porównaniu do liczby osób utrzymywanych. Potwierdza to poziom pomocy społecznej świadczonej ze środków budżetowych. Wielość powodów stanowiących podstawę wnioskowania oraz wzrastająca z roku na rok liczba gospodarstw domowych objętych wsparciem sugeruje, że konieczność świadczenia znacznej pomocy społecznej występować będzie również w latach następnych i powinno znaleźć odpowiednie zabezpieczenie w budżecie gminy. Poniższa tabela obrazuje typy gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną.

Typy gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną								Tabela 4	
Typ gospodarstwa domowego	Liczba gospodarstw				Liczba osób w tych gospodarstwach				
	2010	2011	2012	2013*	2010	2011	2012	2013*	
Ogółem gospodarstwa	399	432	481	381	1 236	1 320	1 389	1 158	
w tym:									
- jednoosobowe	119	124	154	107	119	124	154	107	
- niepełne	26	60	51	35	85	186	180	120	
- wielodzietne	69	68	69	59	412	397	405	340	
- emerytów i rencistów	100	104	90	83	215	223	179	172	

* dane za I półrocze

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG w Ślesinie

II. Infrastruktura techniczna

2.1 Komunikacja i łączność

W zakresie infrastruktury drogowej w pierwszej kolejności zasygnalizować należy, że Ślesin leży na szlaku komunikacyjnym Kalisz - Bydgoszcz (droga komunikacji krajowej nr 25) i Słupca - Radziejów (droga wojewódzka nr 263). Podkreślenia wymaga fakt, że w odległości ponad 20 km od miasta Ślesin przebiega międzynarodowa trasa Paryż – Berlin (kolejowa i drogowa). Odległość z centrum Ślesina do najbliższych istotnych ośrodków miejskich wynosi: od Konina 18 km, Słupcy 30 km, Poznania 100 km, Inowrocławia 60 km.

W ciągu drogi krajowej nr 25, w grudniu 2005 roku oddano do użytku 5 km obwodnicę Ślesina, która ma klasę drogi GP (główna przyspieszona). W ramach inwestycji wykonano również jeden tunel przejazdowy dla ruchu lokalnego, trzy skrzyżowania, system dróg dojazdowych i ekran akustyczny. Zrealizowana inwestycja pozwala na ominięcie przez ruch tranzytowy miasta Ślesin oraz zmniejsza niekorzystny wpływ intensywnego ruchu na zabudowę miejską, a dla kierowców umożliwia zmniejszenie kosztów i czasu przejazdów.

Planowana jest kontynuacja realizacji obwodnicy na dalszym odcinku Kijowiec – Skulsk.

Na obszarze gminy, łączna długość dróg wynosi 134,1 km, z czego najwięcej jest dróg gminnych (52,3%) i powiatowych (28%). Drogi powiatowe w większości są w średnim stanie technicznym, niektóre z nich wymagają remontu lub przebudowy. Drogi gminne w większości budowane były w latach dziewięćdziesiątych i wymagają remontów.

Kategorie dróg w gminie Ślesin na dzień 31.12.2011r.		Tabela 5
Kategoria dróg	Długość w km	% dróg ogółem
Krajowa	13 262 <i>w tym w Ślesinie 3,317</i>	9,93
Wojewódzka	13 806	9,61
Powiatowe	37 509	28,08
Gminne	82 825	52,38
Ogółem	134,14	100,00

Źródło: Gmina Ślesin Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Zał. nr 1

Łączność

W Ślesinie sieć telekomunikacyjna jest dobrze rozwinięta, a obszar Ślesina znajduje się w polu zasięgu sieci wszystkich operatorów telefonii komórkowej. Problem telefonii przewodowej został w większości rozwiązany. Jego znaczenie osłabło w wyniku rozwoju telefonii komórkowej.

Obecnie łącza przewodowe są głównie pożądane z punktu widzenia dostępu do sieci internetowej. Urządzenia telefonii stacjonarnej wykorzystywane są głównie w jednostkach samorządu terytorialnego, zakładach pracy i zakładach handlowych. Z danych 2011 r. dla województwa wielkopolskiego wynika wyraźnie, iż liczba telefonicznych łączy głównych wyraźnie spada (w porównaniu z 2007 r. o 31,56%) Spada również liczba placówek pocztowych (o 3,47%). Tendencja ta dotyczy także obszaru całego kraju (*brak szczegółowych danych liczbowych dla gminy*).

Prężny rozwój Internetu mobilnego zaciera granice jego dostępności. Skorzystanie z oferty Internetu na obszarach wiejskich zależy przede wszystkim od jego dostępności na danym obszarze.

Na terenie wszystkich gmin powiatu konińskiego, w tym gminy Ślesin, realizowany jest projekt: Wielkopolska Sieć Szerokopasmowa. Celem projektu polegającego na budowie sieci szerokopasmowej w technologii NGA (sieci nowej generacji) jest zapewnienie mieszkańcom, przedsiębiorstwom i organom administracji publicznej możliwości dostępu do wybranego operatora łączności elektronicznej i wybranej platformy technologicznej oraz dostępu do usług dostarczanych w ramach sieci NGA. Projekt koncentruje się na „białych obszarach NGA” (tj. obszarach, na których obecnie nie ma infrastruktury NGA, a inwestorzy prywatni nie planują inwestycji w taką infrastrukturę w najbliższych przyszłości). Zapewnienie operatorom telekomunikacyjnym dostępu do subsydiowanej infrastruktury stworzy zachęty do inwestycji w segmenty NGA ostatniej mili. Celem projektu jest również umożliwienie korzystania z nowej sieci, aby wyeliminować „przepaść cyfrową” w zakresie podstawowych usług szerokopasmowych na obszarach, na których obecnie nie ma odpowiedniej infrastruktury szerokopasmowej.

2.2 Gospodarka wodno–ściekowa

Poziom wyposażenia infrastrukturalnego w Ślesinie sukcesywnie wzrasta. W 2012 r. na 100 km² powierzchni przypadało 134,8 km sieci wodociągowej (w mieście 130,9 km), z której korzystało 94,3% mieszkańców oraz 72,1 km sieci kanalizacyjnej (w mieście 523,7 km), użytkowanej przez 58,1% mieszkańców. Wskaźnik wyposażenia ludności gminy w sieć wodociągową i kanalizację sanitarną przewyższa średnią powiatową i wojewódzką.

Wodociągi

Źródłem zaopatrzenia w wodę dla miasta i gminy Ślesin jest 6 ujęć wodnych w miejscowościach: Ślesin, Biskupie, Szyszyn, Niedźwiady, Bylew, Honoratka. Gmina jest zwodociągowana blisko w 100%. Istniejąca sieć w pełni zaspokaja potrzeby mieszkańców.

Na koniec 2012 r. z sieci wodociągowej podłączonej do 3 318 obiektów korzystało 94,3% mieszkańców, a zatem zdecydowana większość mieszkańców gminy. Z uwagi jednak na rozwój bazy turystycznej oraz rozwój budownictwa jednorodzinnego i związane z tym duże nierównomierności sezonowe poborów wody, wymuszona jest konieczność zwiększenia wydajności stacji wodociągowej w Ślesinie.

Ujęcia wody dla miasta i gminy Ślesin				Tabela 6
% zwodociągowania	Stacje wodociągowe - wydajność ujęcia (m ³ /h)			
93,9 %	Ślesin	160,0		
	Półwiosek Lubstowski	60,0	Szyszyn	49,6
	Mikorzyn	25,0	Bylew	63,6
	Honoratka	27,4	Niedźwiady	47,2
	Biskupie	260,0	Rożnowo	24,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych regionalnych GUS

Gospodarka ściekowa

Stopień wyposażenia gminy w sieć kanalizacji sanitarnej sięga 60%. Kanalizacja sanitarna znajduje się w miejscowościach: Lubomyśle, Licheń Stary, Mikorzyn, Półwiosek Stary, Półwiosek Lubstowski, Wąsosze, Honoratka, Szyszyn, Szyszyńskie Holendry, Biskupie, Ślesin oraz Ostrowąż. Istniejąca sieć kanalizacji sanitarnej jest systematycznie rozbudowywana, zwłaszcza na terenach otaczających jeziora.

Długość kanalizacji sanitarnej na terenie miasta i gminy Ślesin wynosi 105,0 km, z której korzysta 8 093 mieszkańców. Ścieki odprowadzane są do mechaniczno - biologicznych oczyszczalni w Lubomyślu i Licheniu Starym.

Oczyszczalnia w Lubomyślu o przepustowości 1800 m³/d obsługuje miasto Ślesin, przyległe miejscowości i tereny rekreacyjne wokół jezior. Wszystkie ośrodki wypoczynkowe podłączone są do sieci kanalizacyjnej.

Oczyszczalnia w Licheniu ma przepustowość 760 m³/d, obsługuje całą wieś Licheń i Ośrodek Maryjny, oraz pozwala przyjmować ścieki z Helenowa na terenie gminy Kramsk. Oczyszczone ścieki z oczyszczalni odprowadzane są do Kanału Grójeckiego.

Docelowo zakłada się odprowadzanie ścieków bytowych w gminie do gminnej kanalizacji sanitarnej lub odprowadzanie ścieków w sposób indywidualny do szczelnych zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków usytuowanych na każdej zabudowanej działce, na terenach o zabudowie rozproszonej, zwłaszcza na objętym ochroną obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 151.

Wody opadowe i roztopowe z terenów zabudowanych odprowadzane są do kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej. W sytuacji braku podłączenia do kanalizacji dopuszczone jest odprowadzanie wód opadowych na własny teren nieutwardzony, do dołów chłonnych lub zbiorników retencyjnych.

2.3 Gospodarka odpadami

W związku z nowelizacją Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz przejęciem obowiązków właścicieli nieruchomości w zakresie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych, uchwałami Rady Miejskiej Gminy Ślesin z dnia 26 kwietnia 2013 r. wprowadzono „Nowy system gospodarki odpadami komunalnymi”.

Od dnia 01.07.2013 r. wprowadzono selektywną zbiórkę odpadów, co pozwoliło stworzyć w gminie spójny system selektywnego gromadzenia odpadów, prowadzenia jego ewidencji oraz rozliczeń.

W 2013 roku, w drodze postępowania o udzielenie zamówienia na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych z terenu miasta i gminy Ślesin, do odbioru i wywozu odpadów został wybrany Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą w Ślesinie. Odpady są transportowane na składowisko w Koninie. Odbiór odpadów wielkogabarytowych odbywa się na podstawie złożonej deklaracji lub w ramach dowozu własnego do punktu zbiorczego.

Do marca 2005 r. na terenie gminy (w miejscowości Goranin) funkcjonowało składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne z kwaterą na odpady niebezpieczne. Gmina prowadzi działania zmierzające do ostatecznego zamknięcia i następnie zrehabilitowania składowiska. Wg danych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu Delegatura w Koninie, w Goraninie prowadzono dwa razy w 2012 r., z trzech piezometrów, monitoring wód podziemnych. Z badań wynika, że w większości wody podziemne są zadowalającej jakości³.

³ Informacja o stanie środowiska i działalności kontrolnej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w powiecie konińskim w roku 2012

2.4 Sieci: energetyczna, gazowa i ciepłownicza

Energia elektryczna i gaz

Miasto Ślesin pierwszy raz zostało zelektryfikowane w 1953 roku. Jego sieć sukcesywnie jest modernizowana. Planowana jest wymiana linii napowietrznej na ziemną. Obecnie miasto jest w całości zelektryfikowane.

Przez teren gminy przebiegają liczne linie energetyczne o zróżnicowanych parametrach. Według Zakładu Energetycznego dostępność do nich jest dobra i gwarantuje praktycznie zaspokojenie wielu potrzeb energetycznych. Wyposażenie indywidualnych gospodarstw rolnych w sieć elektryczną było niewiele niższe niż w powiecie i zbliżone od średniej gmin sąsiadujących. Zużycie energii elektrycznej w 2012 roku w przeliczeniu na 1 odbiorcę w gospodarstwach domowych w mieście Ślesinie wynosi 2,51 MWh a w powiecie jest to odpowiednio 2,33 MWh.

Dalszy rozwój przestrzenny gminy powodować będzie wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną. Planowana jest zatem budowa linii elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia, wraz ze stacjami transformatorowymi, przebieg których ustalany będzie w miarę pojawiającego się zapotrzebowania w trybie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i decyzji ustalających lokalizację inwestycji celu publicznego. Ponadto przewiduje się modernizację linii napowietrznych WN 110 kV relacji Elektrownia Konin – Włocławek oraz relacji Ślesin – Koło Ruchenna oraz modernizację stacji transformatoroworozdzielczej WN/SN 110/15 kV Ślesin. Dodatkowo w związku z planowaną budową odkrywki węgla brunatnego „Ościśłowo” przewidywana jest budowa linii wysokiego napięcia 110 kV zasilającej tę odkrywkę.

W zakresie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy zlokalizowanych jest 7 turbin wiatrowych: po 1 we wsi Niedźwiady, wsi Kępa, wsi Rożnowa, wsi Lubomyśle i wsi Wąsosze oraz 2 we wsi Biskupie.⁴

Aktualnie gmina posiada na swoim terenie rurociąg średniego ciśnienia gazu doprowadzony do zakładu ceramiki budowlanej Wienerberger w Honoratce. W gospodarstwach domowych mieszkańcy korzystają z wymiennych butli gazowych.

Zgodnie z ustaleniami Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, przewiduje się lokalizację magistrali gazowej Ø200 mm Brdów – Sompolno – Kleczew – Witkowo, z której istnieje możliwość doprowadzenia gazu przewodowego na teren gminy Ślesin.

Infrastruktura ciepłownicza

Obecnie gospodarka grzewcza w gminie oparta jest na indywidualnym systemie ogrzewania, tj. węglem, gazem butlowym, elektrycznie.

W najbliższym czasie w Gminie nie przewiduje się inwestycji w zakresie sieci ciepłowniczych. W dalszej perspektywie, istnieją możliwości wykorzystania energii geotermalnej jako źródła ciepła dla miasta Ślesina i jego najbliższego sąsiedztwa. System, z ciepłownią geotermalną w są-

⁴ Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Konińskiego na lata 2013 – 2016 z perspektywą do roku 2020

siedztwie Ślesina, obejmowałyby miejscowości: Ślesin z ośrodkami wypoczynkowymi, Lubomyśle, Mikorzyn, Różopole, Półwiosek Lubstowski i Półwiosek Stary. Możliwe i celowe jest również wykorzystanie wód geotermalnych w podobnych celach w Licheniu Starym. Dodatkowym kierunkiem wykorzystania tego ciepła w okresie wiosennym i jesiennym, może stać się jego sprzedaż do gospodarstw rolnych i ogrodniczych.⁵

Według założeń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Ślesin planuje się lokalizację ośrodka rekreacyjno - balneologicznego w Głębockim.

2.5 Zasoby mieszkaniowe

Tworzenie przez gminę warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej jest jednym z podstawowych, ale i najbardziej wymagających wyzwań. Wypełniając ten obowiązek, 12 marca 2013 roku Rada Miejska Gminy Ślesin przyjęła Uchwałę nr 296/XXXI/13 w sprawie Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Ślesin na lata 2013-2018.

Mieszkaniowy zasób gminy tworzą lokale mieszkalne położone w budynkach stanowiących w całości własność gminy oraz lokale mieszkalne położone w budynkach stanowiących współwłasność gminy i innych podmiotów, tj. osób fizycznych i prawnych. Wielkość i strukturę mieszkaniowego zasobu gminy (stan na 31.12.2012 r.) przedstawia tabela nr 7.

Zasoby mieszkaniowe gminy Ślesin ogółem - stan na 31.12.2012 r.		Tabela 7
1	Liczba budynków ogółem w tym:	8
	– stanowiących własność gminy	6
	– stanowiących własność wspólnot mieszkaniowych z udziałem gminy	1
	– stanowiących współwłasność	1
2	Liczba lokali mieszkalnych ogółem w tym:	25
	– w budynkach stanowiących własność gminy i w budynkach stanowiących własność wspólnot mieszkaniowych z udziałem gminy	24
	– w budynkach stanowiących współwłasność	1

Źródło: Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Ślesin na lata 2013-2018

⁵ Gmina Ślesin Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

Powierzchnię oraz standard budynków mieszkalnych określa tabela nr 8. W ogólnej liczbie lokali gminnych, gmina nie posiada lokali socjalnych.

Powierzchnia oraz standard budynków mieszkalnych gminy Ślesin - - stan na 31.12.201 r.					Tabela 8	
L.p.	Lokalizacja	Ilość lokali	Pow. użyt- kowa lokali w m	Wyposażenie		
				wodociągi	kanalizacja	c.o.
1	Ślesin, ul.20 Stycznia 40	12	446,10	x	x	x
2	Ślesin, Kleczewska 34	2	76,60	x	x	
3	Ślesin, Kleczewska 34A	2	70,75	x	x	
4	Ślesin, Gorańska 19/3	1	53,17	x	x	
5	Ślesin, Napoleona 9	1	47,00	x	x	
6	Teodorowo 21	1	20,88	x	x	
7	Licheń Stary, ul. Konińska 56	4	205,08	x	x	x
8	Pogoń Gosławicka 25	2	78,57	x	x	

Źródło: Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Ślesin na lata 2013-2018

W celu zapewnienia bezpieczeństwa lokatorom lokali wchodzących w skład zasobów mieszkaniowych gminy wymagane są prace remontowo-modernizacyjne.

W zakresie planowanych działań z zakresu zabudowy mieszkaniowej (zgodnie z Załącznikiem Nr 2 do Uchwały Nr 290/XXXI/13 Rady Miejskiej Gminy Ślesin z dn. 12 marca 2013 r. - Gmina Ślesin Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego) wyznaczono tereny zabudowy mieszkaniowej zarówno w mieście jak i we wsiach gminy. W mieście Ślesinie i Licheniu Starym są to tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z możliwością towarzyszących usług. Tereny zainwestowane wyznaczono w oparciu o istniejące uwarunkowania przyrodnicze i infrastrukturę techniczną.

W miejscowościach Szyszyńskie Holendry, Różopole i Licheń Stary duże powierzchnie terenów przeznaczono na cele zabudowy mieszkaniowej rezydencjonalnej.

Struktura budynków mieszkalnych gminy Ślesin według wieku - stan na 31.12.2012 r.			Tabela 9
Lp.	Wiek budynku / lokalu	Ilość lokali	udział w %
1	Do 50 lat	17	68
2	Od 50-100 lat	8	32
Razem:		25	100

Źródło: Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Ślesin na lata 2013-2018

Wg danych statystycznych w 2012 roku, w Ślesinie znajdowało się 3 757 mieszkań, o łącznej powierzchni użytkowej 378,5 tys. m², z tego 935 mieszkań na terenie miasta i 2 822 na obszarze wiejskim. Ilość mieszkań na terenie gminy z roku na rok sukcesywnie wzrasta, co przedstawia tabela nr 10. W latach 2008 – 2012 do użytkowania na terenie Ślesina oddano łącznie 148 budynki, gdzie w 2011 r. – 47 budynków oraz w 2012 r. – 49 budynków.

Zasoby mieszkaniowe w gminie Ślesin ogółem				Tabela 10	
Teren/ lata	2008	2009	2010	2011	2012
mieszkania					
Ślesin - miasto	960	982	918	925	935
Ślesin - obszar wiejski	2 649	2 684	2 743	2 783	2 822
Razem:	3 609	3 666	3 661	3 708	3 757
izby					
Ślesin - miasto	4 627	4 715	4 652	4 692	4 755
Ślesin - obszar wiejski	11 818	12 025	12 702	12 918	13 125
Razem:	16 445	16 740	17 354	17 610	17 880
powierzchnia użytkowa mieszkań (m2)					
Ślesin - miasto	97 432	99 600	100 241	101 431	103 327
Ślesin - obszar wiejski	243 822	248 618	264 634	270 099	275 155
Razem:	341 254	348 218	364 875	371 530	378 482

Źródło: dane GUS, BDL

III. Sfera społeczna

3.1 Oświata

Potrzeby społeczne w zakresie wychowania przedszkolnego zabezpiecza sieć 7 placówek (w tym 5 na wsi), na które składają się: przedszkole samorządowe i Niepubliczny Punkt Przedzszkolny „Kubuś Puchatek” w Ślesinie oraz 5 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych. Odsetek dzieci w wieku 3 – 6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wynosi 60,9%.

Potrzeby edukacyjne mieszkańców gminy Ślesin realizowane są na poziomie szkolnictwa podstawowego oraz gimnazjalnego przez placówki podległe samorządowi gminnemu. Na terenie gminy bazę oświatową tworzą:

- Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika w Ślesinie,
- Zespół Szkolno-Przedzszkolny w Ślesinie,
- Szkoła Podstawowa im. Henryka Sucharskiego w Licheniu Starym,
- Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Szyszyńskich Holendrach,
- Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Wąsoszach,
- Szkoła Podstawowa im. Janiny Porazińskiej w Piotrkowicach,
- Szkoła Podstawowa w Ostrowążu.

W szkołach podstawowych zlokalizowanych na terenie gminy w 2012 roku nauką objętych było 849 uczniów. Szkoły te dysponują liczbą 84 pomieszczeń szkolnych. Na 1 pomieszczenie do nauki przypada zatem 10 uczniów. Odpowiednio w gimnazjum (zlokalizowanym w odrębnym budynku w Ślesinie) w 2012 roku uczyło się 426 osób. Wskaźnik określający liczbę uczniów przypadających na 1 pomieszczenie szkolne jest wyższy i wynosi 19. (łączna liczba pomieszczeń do nauki wynosi 22).

Liczba dzieci w przedszkolach i szkołach w latach 2008 – 2012					Tabela 11
Rodzaj szkoły	Liczba uczniów				
	2008	2009	2010	2011	2012
Przedszkole	224	272	295	360	369
Szkoła podstawowa	928	881	859	848	849
Szkoła gimnazjalna	623	607	544	495	426
Razem:	1 775	1 760	1 698	1 703	1 644

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych SIO

Wszystkie szkoły, znajdujące się na terenie gminy, wyposażone są w sprzęt komputerowy (wskaźnik komputeryzacji dla całego powiatu konińskiego kształtuje się na poziomie 94,44% dla szkół podstawowych i 95,83% dla gimnazjów). Liczba uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu w 2012 roku wyniosła 8,58 w przypadku szkół podstawowych (7,66 – powiat koniński) i 11,51 w przypadku szkół gimnazjalnych (10,39 – powiat koniński).

Stan szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego w latach 2008-2012						Tabela 12
	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012
Szkoły podstawowe ogółem						
Ogółem	liczba szkół	8	7	7	7	6
Pomieszczenia szkolne	pom.	82	82	84	82	84
Oddziały w szkołach	-	56,50	51,50	51,50	53	50
Uczniowie	osoba	928	881	859	848	849
Absolwenci	osoba	183	190	168	144	133
Gimnazja ogółem						
Ogółem	liczba szkół	1	1	1	1	1
Pomieszczenia szkolne	pom.	22	22	22	22	22
Oddziały w szkołach	-	26	26	24	23	20
Uczniowie	osoba	623	607	544	495	426
Absolwenci	osoba	196	206	220	186	189

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Komputery w szkołach podstawowych i gimnazjach						Tabela 13
	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012
Komputery w szkole						
Ogółem	sztuka	159	158	164	182	184
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży	sztuka	123	122	128	146	140
Gimnazja dla dzieci i młodzieży	sztuka	36	36	36	36	44
Komputery z dostępem do Internetu						
Ogółem	sztuka	103	122	141	159	165
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży	sztuka	67	86	105	123	121
Gimnazja dla dzieci i młodzieży	sztuka	36	36	36	36	44
Komputery z dostępem szerokopasmowym						
Ogółem	sztuka	-	73	71	91	99
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży	sztuka	-	73	71	91	99

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźniki komputeryzacji szkół podstawowych i gimnazjalnych						Tabela 14
	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012
Udział % szkół wyposażonych w komputery przeznaczone dla uczniów z dostępem o Internetu						
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży	%	75,00	85,71	100,00	100,00	100,00
Gimnazja dla dzieci i młodzieży	%	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu						
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży	osoba	17,19	12,77	10,74	8,48	8,58
Gimnazja dla dzieci i młodzieży	osoba	18,88	18,39	16,48	15,00	11,51

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W porównaniu do sąsiednich gmin (Kleczew, Sompolno) niekorzystnie kształtuje się w Ślesinie zabezpieczenie dalszej drożności nauczania na poziomie średnim lub zawodowym, ze względu na brak takich szkół.

Poziom nauczania w szkołach zlokalizowanych na terenie gminy Ślesin nie jest wysoki. W tabelach poniżej wskazano wyniki testów uczniów 3 klas gimnazjum (ze względu na zmiany w zasadach przeprowadzenia egzaminu gimnazjalnego wyniki za 2012r. zostały przedstawione w odrębnej tabeli) oraz uczniów klas 6 szkół podstawowych z terenu gminy Ślesin w odniesieniu do średnich wyników osiągniętych przez gimnazjalistów z powiatu konińskiego oraz województwa wielkopolskiego.

Średnie wyniki egzaminów gimnazjalnych w latach 2008 - 2011 (w pkt.)				Tabela 15
Część humanistyczna				
Rok	Gmina Ślesin	Powiat koniński	Woj. wielkopolskie	
2008	28,52	29,20	30,20	
2009	29,72	29,98	31,04	
2010	27,06	27,18	29,11	
2011	21,08	22,34	23,69	
Część matematyczno- przyrodnicza				
Rok	Gmina Ślesin	Powiat koniński	Woj. wielkopolskie	
2008	25,73	25,83	26,64	
2009	22,94	24,41	25,65	
2010	20,65	21,32	23,35	
2011	20,17	22,79	23,38	

Część językowa - język angielski			
Rok	Gmina Ślesin	Powiat koniński	Woj. wielkopolskie
2008	-	-	-
2009	25,80	26,81	30,55
2010	26,24	25,81	29,85
2011	22,84	25,06	28,08

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Średnie wyniki egzaminów gimnazjalnych w 2012 roku, w %						Tabela 16
	Język polski	Historia, WOS	Przedmioty przyrodnicze	Matematyka	Język angielski podstawowy	Język angielski rozszerzony
Gmina Ślesin	53,66	54,68	44,36	38,37	55,82	32,19
Powiat koniński	59,37	57,03	46,17	42,01	56,13	35,10
Województwo wielkopolskie	62,97	59,89	48,98	46,25	62,10	45,52

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Średnie wyniki sprawdzianu w szkole podstawowej w latach 2008 – 2012, w punktach					Tabela 17
	2008	2009	2010	2011	2012
Gmina Ślesin	23,39	19,60	23,75	23,79	21,66
Powiat koniński	24,54	20,20	22,50	23,84	21,01
Województwo wielkopolskie	25,36	21,90	23,76	24,69	21,98

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Uczniowie gimnazjum na tle powiatu konińskiego i województwa wielkopolskiego wypadają zdecydowanie gorzej (wyjątek dotyczy roku 2010, gdzie z języka angielskiego uzyskali wynik lepszy od średniej powiatowej) zarówno w części humanistycznej, jak i matematyczno-przyrodniczej oraz językowej. Nieco inaczej wygląda sytuacja w odniesieniu do ślesińskich szóstoklasistów. Co prawda wypadają oni gorzej od średniej dla całego województwa wielkopolskiego, ale jednocześnie osiągają wyniki wyższe od średniej powiatowej.

3.2 Opieka zdrowotna

Na terenie gminy działa 5 zakładów opieki zdrowotnej, 5 aptek oraz Dom Pomocy Społecznej w Ślesinie, prowadzący działalność rehabilitacyjną osób niepełnosprawnych, warsztaty terapii zajęciowej, a także działalność rekreacyjno-kulturalną dla niepełnosprawnych.

Placówki służby zdrowia na terenie gminy Ślesin						Tabela 18	
Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	Dynamika (%)	
						2012 /2008	2012 /2011
Praktyki lekarskie	2	2	2	3	3	150	100
w mieście	1	1	1	2	2	200	100
na wsi	1	1	1	1	1	100	100
Zakłady opieki zdrowotnej	4	5	4	5	5	125	100
Apteki	5	4	4	5	5	100	100
liczba ludności na 1 aptekę	2 740	3 445	3 456	2 775	2 785	101,64	100,36
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej	1	1	2	2	1	100	50
miejsca	101	100	105	105	100	99,01	95,24
mieszkańcy	101	100	104	101	100	99,01	99,01

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Porady udzielone przez lekarzy na terenie gminy Ślesin						Tabela 19	
Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	Dynamika (%)	
						2012 /2008	2012 /2011
Udzielone porady w tys.	59 502	59 945	55 898	58 267	59 054	99,25	101,35
Udzielone porady na 1 mieszkańca	4,34	4,35	4,07	4,20	4,24	97,70	100,95

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Oprócz tego, na zasadzie pełnej odpłatności usług, funkcjonują prywatne gabinety lekarskie i dentystyczne oraz gabinety fizjoterapeutyczne. Z danych Centralnej Ewidencji Informacji o Działalności Gospodarczej wynika, że na terenie gminy prowadzone są (wg numeru PKD): praktyka lekarska ogólna (5) i specjalistyczna (2), lekarska dentystyczna (5) oraz działalność fizjoterapeutyczna (6). Ten potencjał w zakresie opieki zdrowotnej należy do najwyższych wśród gmin powiatu konińskiego. Podstawowe wskaźniki charakteryzujące rozmieszczenie i dostępność placówek służby zdrowia na terenie gminy Ślesin są zdecydowanie lepsze niż średnio w powiecie:

Rozmieszczenie i dostępność placówek służby zdrowia na terenie gminy Ślesin			Tabela 20
Obszar	Liczba mieszkańców przypadających na 1 zakład opieki zdrowotnej	Liczba mieszkańców przypadających na 1 aptekę	Liczba porad udzielonych na 1 mieszkańca
gmina	2 787	2 784	4,2
powiat	3 053	4 275	3,6
województwo	1 922	3 045	4,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Opieka społeczna

Pomoc społeczna jest instrumentem polityki społecznej mającym na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

W Ślesinie funkcjonuje Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który zajmuje się zadaniami zleconymi i własnymi w zakresie pomocy społecznej, przede wszystkim świadczeniami rodzinnymi, usługami opiekuńczymi, pomocą żywnościową, dodatkami mieszkaniowymi, rozdysponowywaniem pomocy żywieniowej z Konińskiego Banku Żywności, realizacją zadań Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz współpracą z Fundacją Familijny Poznań i pracą socjalną. W 2012 roku opieką społeczną objętych było 481 gospodarstw domowych tj. 1 389 osób, w tym świadczeń opiekuńczych, finansowe i rzeczowe. Do najważniejszych powodów występowania o pomoc społeczną zaliczyć należy bezrobocie, długotrwałą chorobę oraz niepełnosprawność. Rządziej zwracają się o pomoc osoby nieprzystosowane do prowadzenia gospodarstwa domowego. Poniższe zestawienie obrazuje powody występowania o pomoc społeczną.

Powody występowania o pomoc społeczną								Tabela 21	
Lp.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin				Liczba osób w tych rodzinach			
		2010	2011	2012	2013*	2010	2011	2012	2013*
1.	Ubóstwo	10	14	18	16	29	37	48	42
2.	Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	Bezdomność	4	5	9	6	4	5	9	6
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	49	53	55	53	253	266	267	265
5.	Bezrobocie	184	230	226	192	622	784	748	664
6.	Niepełnosprawność	51	82	106	109	113	190	234	255
7.	Długotrwała choroba	150	150	114	94	374	349	257	248
8.	Bezradność opiekuńczo-wychowawcza w prowadzeniu gosp. domowego, w tym: - rodziny niepełne - rodziny wielodzietne	59	77	80	65	269	338	322	275
		23	36	42	33	66	109	124	104
		21	25	22	17	141	160	143	113
9.	Alkoholizm	16	16	22	17	43	32	36	33
10.	Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	8	3	5	5	16	5	8	5
11.	Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0

* dane za I półrocze

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG w Ślesinie

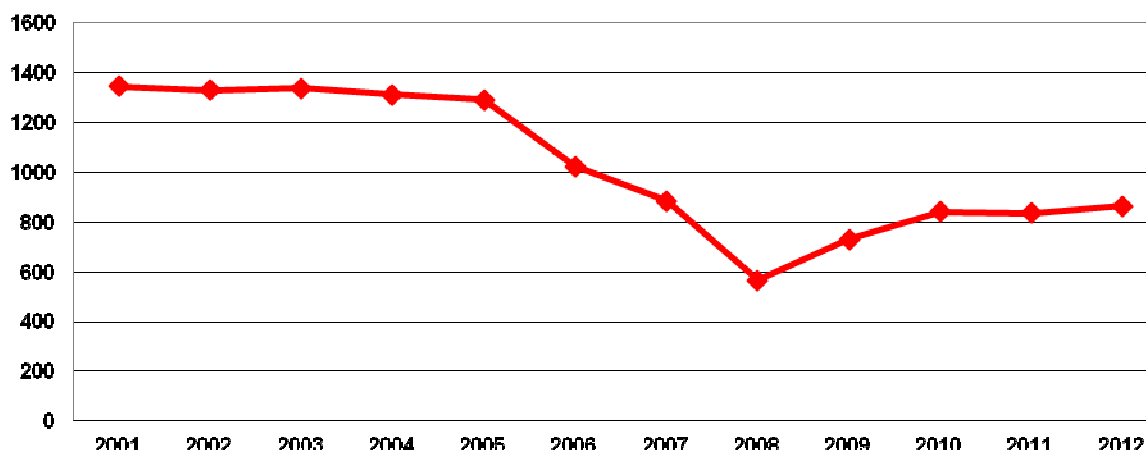
Ponadto w Licheniu Starym, przy Sanktuarium Maryjnym, działalność prowadzi Hospicjum oraz Licheńskie Centrum Pomocy Rodzinie i Osobom Uzależnionym o zasięgu krajowym. Hospicjum świadczy pomoc osobom śmiertelnie chorym. Centrum Pomocy zajmuje się terapią uzależnień, poradnictwem rodzinnym i terapią dla ofiar przemocy.

3.3 Rynek pracy i bezrobocie

Na koniec 2012 roku na terenie gminy Ślesin zarejestrowanych było 864 bezrobotnych, z czego 500 osób to kobiety (57,9 %). Do roku 2008 liczba bezrobotnych systematycznie spadała (spadek o 42,2 % w stosunku do roku 2003). Wysokie zmniejszenie osób liczby osób bezrobotnych w 2008 roku (o 321 mniej niż w roku 2007) wynika głównie z zaostrzenia działań w stosunku do bezrobotnych i wyrejestrowywania osób nie potwierdzających gotowości do podjęcia pracy i odmowę przyjęcia skierowania do pracy. Osoby wyrejestrowane, po 3 miesiącach „kary”, rejestrowały się ponownie - w celu utrzymania ubezpieczenia zdrowotnego i uzyskania pomocy społecznej. Oprócz powyższych działań, na zmniejszenie bezrobocia w 2008 roku miały wpływ realizowane przez urząd pracy dodatkowe programy i projekty, zwiększona aktywność bezrobotnych w samodzielnym znajdowaniu zatrudnienia oraz zwiększone zapotrzebowanie pracodawców na nowych pracowników.

Po spadku bezrobocia w 2008 roku - z 10,4% do 6,5 %, aczkolwiek należy stwierdzić – mającego charakter formalny a nie rzeczywisty, w roku 2009 nastąpił duży skok liczby bezrobotnych - o 321 osób - zdecydowana większość osób wyrejestrowanych przez urząd pracy, ponownie się zarejestrowała. Od 2009 roku **stopa bezrobocia** wzrastała z roku na rok. W 2012 roku doszła do poziomu **9,6 %**, przy 864 osobach bezrobotnych.

Wykres 5. Liczba osób bezrobotnych w gminie Ślesin w latach 2000 – 2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na koniec 2012 roku 87,6% bezrobotnych nie posiadało prawa do zasiłku (uprawnieni do zasiłku tworzyli grupę 107 osób, co stanowiło zaledwie 12,4% wszystkich bezrobotnych na terenie gminy).

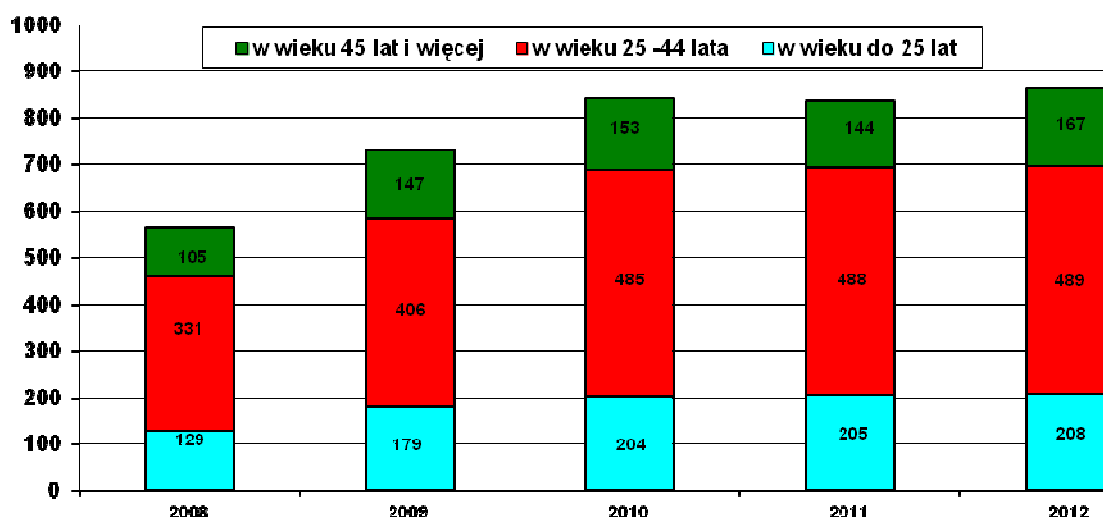
Najliczniejszą grupą bezrobotnych są osoby w **wieku** od 25 do 44 lat, których liczba w analizowanym okresie (2008 – 2012) kształtuje się na poziomie ok. 440 osób, co stanowi ponad

50,0% ogółu bezrobotnych w gminie. Na koniec grudnia 2012 r. udział tej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się o niecałe 2% - z 58,3% do 56,6%.

Powyższe wiąże się jednak z niekorzystnym zjawiskiem na rynku pracy jakim jest wysokie bezrobocie wśród osób młodych do 25 roku życia. W analizowanym okresie (2008 – 2012) bezrobocie w tej grupie wzrosło o 79 osób (o 61%). Potwierdza to istnienie małych perspektyw rozwojowych, szczególnie dla ludzi młodych, na lokalnym rynku pracy i konieczność migracji w celach zarobkowych.

Liczba i udział osób bezrobotnych w wieku 45 lat i więcej kształtuje się na poziomie 167 osób, co, przy wzroście liczby ogółu bezrobotnych, oznacza wzrost udziału tej grupy wiekowej - z 18,6% w 2008 roku do 19,3 % w roku 2012.

Wykres 6. Struktura osób bezrobotnych w gminie Ślesin wg wieku, w latach 2008-2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z analizy danych dotyczących **wykształcenia** osób bezrobotnych wynika, że najliczniejszą grupę w 2012 roku stanowiły osoby o najniższych kwalifikacjach, posiadające wykształcenia zasadnicze zawodowe – 31,1%, podstawowe – 26%. Zauważalnym jest również prawie 100-procentowy wzrost liczby osób bezrobotnych z wyższym wykształceniem w stosunku do 2008 roku i wzroście udziału tej grupy z 6,9% do 8,6%. Z jednej strony jest to zjawisko pozytywne, świadczące o wzroście poziomu wykształcenia mieszkańców gminy, tym bardziej, że wzrasta również liczba (o 76) i udział (o prawie 1%) osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym.

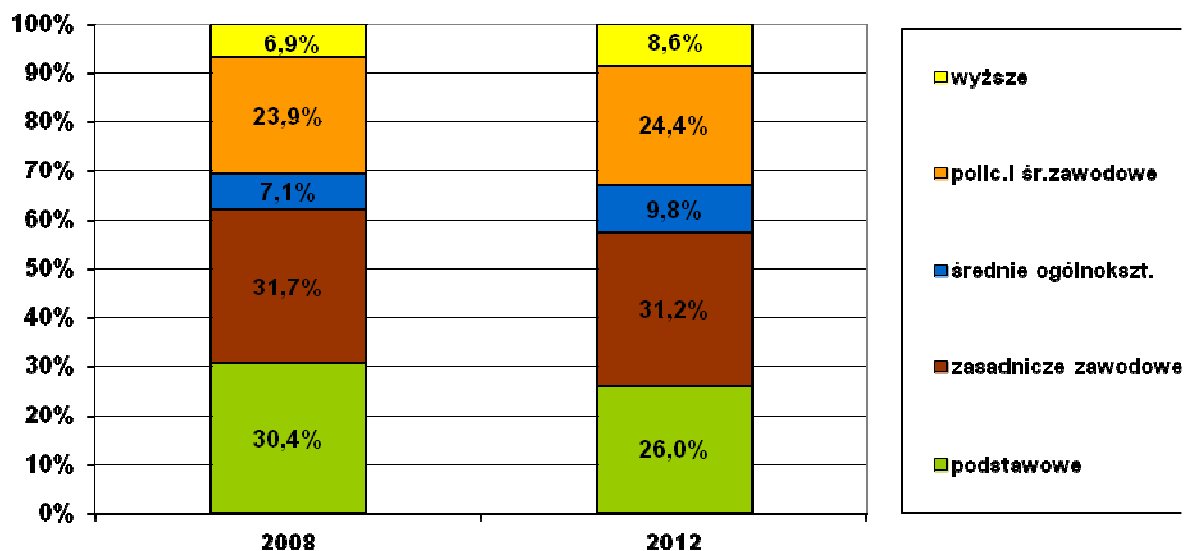
Na koniec 2012 roku wśród wszystkich bezrobotnych najliczniejszą grupę ze względu na **czas pozostawania na bezrobociu** stanowią:

- osoby zarejestrowane od 1 do 3 miesięcy – 26% (225 osób),
- osoby od 12 do 24 miesięcy – 19,1% (165 osób) oraz

- osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy – 18,2% (157 osób).

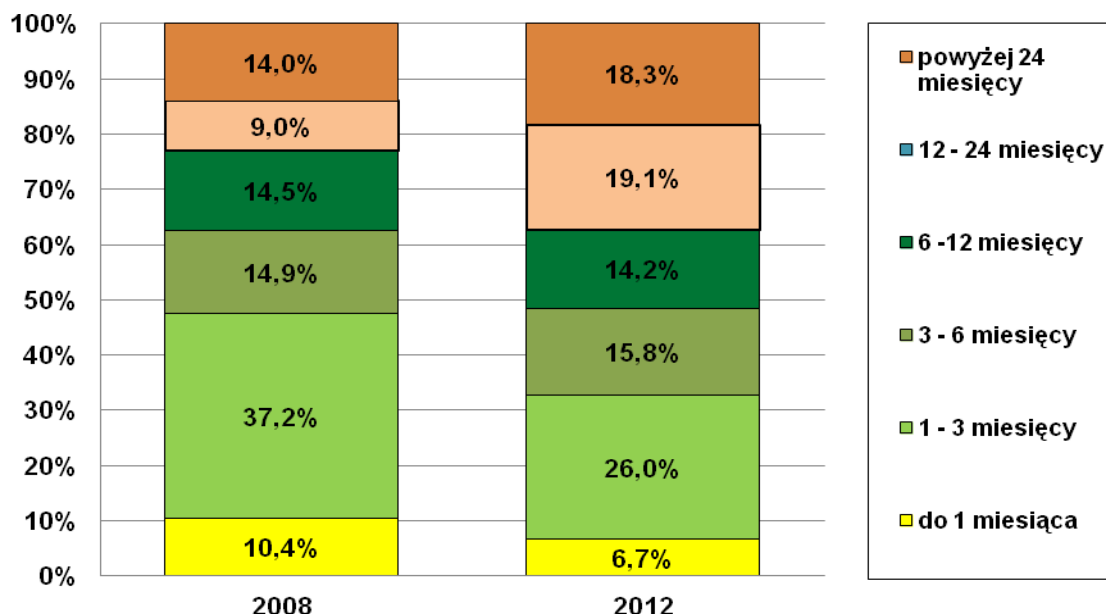
W pozostałych grupach, liczba osób bezrobotnych kształtuje się na poziomie 317 osób.

Wykres 7. Struktura osób bezrobotnych w gminie Ślesin w latach 2008 i 2012, wg poziomu wykształcenia, w %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 8. Struktura osób bezrobotnych w gminie Ślesin w latach 2008 i 2012, wg czasu pozostawania bez pracy, w %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prawie 88% osób bezrobotnych z terenu gminy Ślesin, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koninie, nie ma prawa do zasiłku, czyli nie posiada żadnych własnych źródeł utrzymania i zmuszona jest do korzystania z pomocy społecznej lub migracji zarobkowych.

IV. Gospodarka

4.1 Struktura podmiotów gospodarczych

Charakter gospodarki gminy ukształtowany został w oparciu o wykorzystanie zasobów naturalnych, na które składają się użytki rolne o średnio korzystnych warunkach produkcyjnych, walory turystyczne (jeziora, lasy) oraz surowce naturalne dla przemysłu wydobywczego - złoża węgla brunatnego. Podstawą gospodarki jest rolnictwo, turystyka oraz schyłkowo - górnictwo węgla brunatnego, które stwarzało w poprzednich latach dużą stabilizację na rynku pracy gminy. Wraz z ograniczaniem wydobycia węgla na skutek wyczerpania się tych zasobów, rozwijały się inne sektory gospodarki gminy, w tym usługi rynkowe i socjalne (handel) oraz drobna działalność produkcyjna i budowlana. Gospodarka gminy jest zatem dosyć zróżnicowana i ma rolniczo-turystyczno-przemysłowy charakter, co wyróżnia gminę Ślesin spośród wszystkich gmin powiatu konińskiego.

Na podstawie dostępnych informacji statystycznych⁶ szacuje się, że aktualnie w gospodarce gminy pracuje około 1 625 osób, z czego 948 to osoby prowadzące własną działalność gosp.

W gospodarce gminy działa łącznie 1 087 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, w tym między innymi ponad 434 w handlu, hotelarstwie i gastronomii, 188 w budownictwie, około 136 w rolnictwie i przetwórstwie przemysłowym oraz 58 w transporcie, 54 w ramach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w systemie REGON rozmieszczone są w 30 miejscowościach wiejskich i mieście Ślesinie. Szczególnie duża ich koncentracja występuje w mieście Ślesinie (32,0% liczby ogółem, w tym 93% to mikroprzedsiębiorstwa) oraz w Licheniu Starym (16,0% liczby ogółem, w tym 89,0% mikroprzedsiębiorstwa).

Podmioty gospodarki z terenu gminy wpisane do rejestru REGON					Tabela 22	
Przedmiot działalności	2008	2009	2010	2011	2012	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	44	46	54	59	60	
Przetwórstwo przemysłowe	73	78	75	74	76	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	3	5	5	4	
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	-	3	5	5	5	
Budownictwo	127	142	156	169	188	
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	322	316	324	326	328	
Transport i gospodarka magazynowa	62	61	60	56	58	
Działalność zw. z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	77	80	78	79	88	
Informacja i komunikacja	-	9	7	10	12	

⁶dane GUS BDL – Rynek pracy (stan na 31.12.2012r.)

Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	32	31	31	29	27
Działalność zw. z obsługą rynku nieruchomości	51	12	13	14	12
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	-	30	31	31	33
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	-	8	13	16	24
Administracja publiczna	15	16	16	16	16
Edukacja	17	18	21	23	24
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	35	38	45	54	54
Działalność zw. z kulturą, rozrywką i rekreacją	-	15	18	17	18
Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	65	59	60	56	60
Łącznie	922	965	1012	1039	1087

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Od 2008 roku w jednostkach gospodarczych objętych statystyką państwową w gminie następuje sukcesywny przyrost podmiotów gospodarczych.

W liczbach bezwzględnych największy przyrost podmiotów wystąpił w budownictwie (o 61) oraz w zakresie opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (o 19). Pod względem dynamiki najwyższy wzrost podmiotów wystąpił w zakresie rolnictwa i leśnictwa, budownictwa, usług administrowania i działalności wspierającej oraz opieki zdrowotnej i pomocy społecznej. Natomiast najwięcej podmiotów zostało zlikwidowanych z działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości oraz działalności finansowej i ubezpieczeniowej.

Struktura podmiotów gospodarczych według liczby pracujących⁷ funkcjonujących w gminie wskazuje, że w strukturze przemysłu zdecydowanie dominują mikroprzedsiębiorstwa, z których 715 zlokalizowanych jest na obszarze wiejskim gminy, a 323 ma siedzibę na terenie miasta Ślesin. Na rozmiary, przestrzenne rozmieszczenie i dynamikę rozwoju gospodarczego gminy znaczny wpływ posiada turystyka pobytowa i pielgrzymkowa.

Podmioty wg klas wielkości								Tabela 23	
	Ślesin - miasto				Ślesin – obszar wiejski				
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012	
0-9	308	317	309	323	605	643	678	715	
10-49	20	17	17	15	24	26	26	24	
50-249	5	7	7	8	2	1	2	2	
ogółem	333	341	333	346	632	671	706	741	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

⁷ Jednostki małe do 9 pracujących, średnie od 10 do 49 pracujących, duże powyżej 50 pracujących.

Znaczącą rolę w aktualnej gospodarce gminy odgrywa działalność w zakresie handlu hurtowego i detalicznego oraz napraw pojazdów samochodowych, która wiąże się zarówno z obsługą miejscowej ludności oraz ruchu turystycznego. Działalnością tą zajmuje się ponad 30% wszystkich podmiotów gospodarczych w gminie, a w tym ok. 20% zajmuje się naprawami pojazdów samochodowych.

Spośród działalności usługowej niezwykle ważną rolę w gospodarce gminy odgrywają pozostałe działalności usługowe (ponad 19% podmiotów gospodarczych ogółem), w tym fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne, usługi związane z poprawą kondycji fizycznej oraz naprawa, konserwacja komputerów i sprzętów powszechnego użytku.

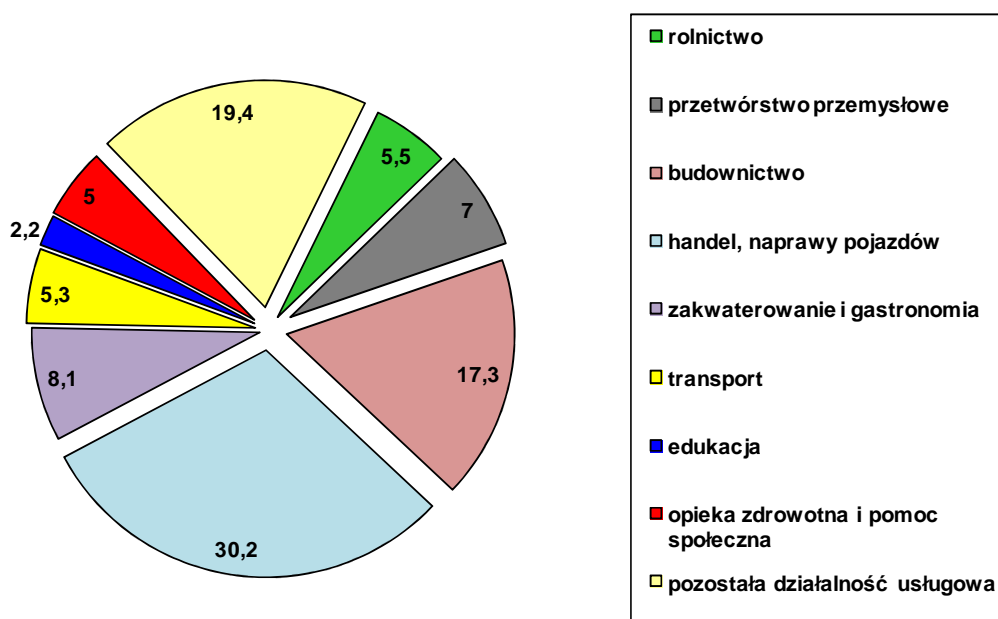
Istotną pozycję w strukturze podmiotów gospodarczych zajmuje również budownictwo. Dominujący udział (około 60%) posiadają przedsiębiorstwa ogólnobudowlane, a w dalszej kolejności instalacyjne (około 25 %) i związane z pracami wykończeniowymi (około 15 %).

Ważne miejsce zajmuje także przemysł obejmujący działalność wytwórczą 76 podmiotów gospodarczych, mających siedzibę na terenie gminy oraz 1 podmiot (KWB) mający siedzibę w Kleczewie - górnictwo. W strukturze przemysłu zdecydowanie dominują małe zakłady typu rzemieślniczego zlokalizowane zarówno w mieście, jak i na wsi.

Największym przedsiębiorstwem mającym siedzibę na terenie gminy jest Ceramika Budowlana Wienerberger Honoratka spółka z udziałem kapitału austriackiego.

Strukturę procentowego udziału poszczególnych rodzajów działalności w aktualnym stanie zarejestrowanych podmiotów gospodarczych przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 9. Struktura poszczególnych rodzajów działalności w 2012 r., w %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wg wskaźnika podmiotów w rejestrze REGON na 10 tys. ludności, który ilustruje skalę przedsiębiorczości i poziom operatywności mieszkańców, świadczy także o popycie na usługi, co z kolei generuje poziom dochodów, gmina Ślesin plasuje się na 3 miejscu wśród pozostałych gmin powiatu konińskiego. Pozytywny dla gminy jest również wskaźnik liczby pracujących, który jest bardzo zbliżony do stanu w powiecie (w 2011 roku na 1 tys. ludności przypadało 122 pracujących, gdy w powiecie w tym samym okresie wskaźnik ten wynosił 126 pracujących).

4.2 Rolnictwo

Gmina Ślesin odznacza się dobrymi warunkami glebowymi, dotyczy to zwłaszcza zachodniej części gminy, gdzie duże powierzchnie gleby kl. III i IV, lokalnie nawet II, zaliczane do kompleksu pszennego dobrego i pszenno-żytniego. Są to na ogół gleby brunatne lub bielcowe wytworzone z gleb i piasków gliniastych na glinie, a na terenach wilgotniejszych także czarne ziemie. Występują one głównie w zachodniej części gminy i są wykorzystywane do intensywnej produkcji rolnej. Naturalne warunki przyrodnicze na terenie gminy, które w sposób zasadniczy kształtują możliwości produkcji rolniczej, są zróżnicowane. Korzystne dla rolnictwa jest ukształtowanie terenu, średnie temperatury i długość okresu wegetacji. Do warunków niekorzystnych dla działalności rolniczej zaliczyć należy przede wszystkim:

- rosnący deficyt wód gruntowych,
- gleby niskiej jakości,
- duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych,
- duży odsetek mieszkańców żyjących z pracy w rolnictwie.

Ślesin, podobnie jak powiat koniński i cała Wielkopolska odczuwa rosnący deficyt wody. Jej niedostatek wynika z przyczyn natury klimatycznej – niskie opady – oraz z działalności człowieka, np. nieprawidłowa melioracja, osuszanie bagien, działalność górnictwa odkrywkowego węgla brunatnego. Deficyt wody przejawia się głównie zanikiem wód gruntowych i zmusza do sięgania po zasoby wód podziemnych.

Ogólna powierzchnia gminy wynosi 14 563ha, w tym:

- użytki rolne 8.193 ha (59,3%),
- lasy 3.233 ha (23,4%),
- jeziora i wody otwarte 898 ha (6,5%),
- tereny zabudowane 368 ha (2,7%),
- tereny pogórnice 321 ha (2,3%).

W gminie jest 1,7 tys. indywidualnych gospodarstw rolnych o łącznej powierzchni użytków rolnych ogółem 7 829,90 ha, w tym: pod zasiewem jest ok. 84,15% użytków, łąki trwałe zajmują ok. 7,5% powierzchni, sady i ogrody zajmują ok. 2,14% użytków oraz uprawy trwałe ok. 2,12% użytków.

Gmina Ślesin charakteryzuje się znacznie rozdrobnioną strukturą agrarną. Grupa gospodarstw o powierzchni od 1 do 5 ha użytków rolnych stanowi aż 74,6%, a gospodarstwa powyżej 10 ha użytków rolnych stanowią tylko 9,96%.

Średnia powierzchnia użytków rolnych gospodarstwa rolnego w gminie wynosi 6,16 ha, w tym gospodarstwa w mieście 4,4 ha i na wsi 6,3 ha.

Powierzchnia użytków rolnych gospodarstw rolnych w gminie			Tabela 24
L.p.	Wielkość gospodarstw (w ha)	Liczba gospodarstw	Ogółem powierzchnia (w ha)
1	1,00 – 2,00	843	825, 30
2	2,00 – 5,00	475	1 486, 91
3	5,00 – 7,00	144	853, 84
4	7,00 – 10,00	129	1 062, 97
5	10,00 – 15,00	90	1 079, 95
6	powyżej 15,00	86	2 520, 93
Razem		1 767	7 829, 90

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG w Ślesinie

Największą powierzchnię rolniczą zajmują kompleksy żytni słaby i żytni dobry, które stanowią 67,9 % powierzchni gruntów wykorzystywanych rolniczo w gminie. Największy udział w strukturze zasiewów mają zboża (żyto 40%, mieszanki zbóż 18%).

Kompleksy rolniczej przydatności gleb		Tabela 25
Numer kompleksu	Nazwa kompleksu	% powierzchni
1	pszenny dobry	1,8
2	pszenny wadliwy	0,2
3	żytni bardzo dobry	10,6
4	żytni dobry	33,4
5	żytni słaby	34,5
6	żytni bardzo słaby	16,2
7	Zbożowo - pastewny mocny	1,6
8	Zbożowo - pastewny słaby	2,0

Źródło: Gmina Ślesin Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Zał. nr 1

Z analizy danych statystycznych, zebranych w ramach Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 roku wynika, że 790 indywidualnych gospodarstw rolnych zajmuje się hodowlą zwierząt gospodarskich, w tym:

- 359 gospodarstw – 11 354 sztuk drobiu, z czego w 353 gospodarstwach hoduje się 9 609 sztuk drób kurzy,

- 207 gospodarstw - 4 056 sztuk bydła, z czego w 163 gospodarstwach hoduje się 1 830 sztuk krów,
- 204 gospodarstwa – 3 263 sztuk trzody chlewnej, z czego w 127 gospodarstwach hoduje się 341 lochy,
- 20 gospodarstw – 70 sztuk koni

Obsada bydła i trzody jest niższa od przeciętnej w powiecie, co świadczy o niższej intensyfikacji hodowli. Jest to również skutkiem niskiego udziału trwałych użytków zielonych w gminie.

Wskutek rosnącej nieopłacalności produkcji rolnej mieszkańcy poszukują innych źródeł dochodu. Ślesin w perspektywie średnioterminowej powinien więc stopniowo wzmacniać swój miejski charakter, nastawiając się na rekreację i wypoczynek. Wydaje się, że znaczenie rolnictwa będzie w dalszym ciągu malało na rzecz rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, skoncentrowaniem na obsłudze turystów, a także rekreacji.

4.3 Instrumenty wspierające przedsiębiorczość

W gminie Ślesin, jako instrumenty wspierające przedsiębiorczość, wykorzystuje się dotychczas ulgi, odroczenia, umorzenia w kwocie przewyższającej łącznie 500,00 zł w zakresie podatków lub opłat. Zgodnie z ustawą o finansach publicznych (art. 37 ust. 1 pkt. lit. f) Zarząd Ślesina podaje do publicznej wiadomości m.in. wykaz osób prawnych i fizycznych oraz jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, którym w zakresie podatków lub opłat udzielono ulg, odroczeń, umorzeń lub rozłożono spłatę na raty w kwocie przewyższającej łącznie 500 zł wraz ze wskazaniem wysokości umorzonych kwot i przyczyn umorzenia.

W zakresie wspierania rozwoju gminy, w tym przedsiębiorczości, aktywnie działa Lokalna Grupa Działania Towarzystwo Społeczno - Gospodarcze „Dwa Mosty”, która zrzesza przedstawicieli lokalnych organizacji oraz mieszkańców Ślesina.

Celami w/w organizacji są:

- zrównoważony, wielofunkcyjny rozwój obszaru gminy,
- opracowanie Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich (ZSROW) dla obszaru gminy,
- promocja obszarów wiejskich,
- aktywizacja mieszkańców i partnerów sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego do udziału w realizacji celów Towarzystwa,
- ochrona oraz promocja środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno-kulturowych,
- rozwój turystyki, sportu i rekreacji,
- upowszechnianie i propagowanie lokalnych tradycji, zwyczajów, kultury i sztuki,
- wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy poza rolnictwem,

- popularyzacja produktów regionalnych,
- budowa, modernizacja oraz wyposażanie obiektów użyteczności publicznej, kultu religijnego, zabytkowych, atrakcji turystycznych i innych istotnych ze względów rozwoju społeczno - gospodarczego.

Za pośrednictwem Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Towarzystwo Społeczno - Gospodarcze „Dwa Mosty” zainteresowani beneficjenci składali wnioski o przyznanie pomocy w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich Działania 4.1 – Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju, tj. „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”, „Odnowa i rozwój wsi” oraz „Małe Projekty”.

Zgłaszane inwestycje związane były głównie z poszerzeniem oferty turystycznej oraz zaspakajaniem masowych potrzeb ludności odwiedzającej Ślesin.

Ze względu na dużą liczbę mieszkańców, a także dogodne położenie władze gminy Ślesin powinny skoncentrować działania zmierzające do stworzenia strefy aktywizacji rozwoju przedsiębiorczości, polegającej na wprowadzeniu systemu preferencyjnych ulg, a także zintegrowanej sieci terenów inwestycyjnych.

V. Turystyka

W Ślesinie istnieją dobre warunki rozwoju turystyki, a także wypoczynku i rekreacji. Rozwój turystyki został określony jako jeden z celów priorytetowych w strategii rozwoju lokalnego gminy. Kierunek ten został zdefiniowany w oparciu o zidentyfikowane uwarunkowania historyczno-kulturowe, geograficzno-przyrodnicze oraz społeczno-ekonomiczne.

Istotne znaczenie dla rozwoju turystyki ma uczestnictwo gminy Ślesin w projektach pn.:

- ❖ "Kompleksowa promocja markowego produktu turystyki wodnej Wielka Pętla Wielkopolski" realizowanego przez Wielkopolską Organizację Turystyczną w partnerstwie z 26 samorządami (w tym z powiatem konińskim, miastem Konin i gminą Skulsk) i 2 instytucjami z terenu Wielkopolski.
- ❖ Obszar Funkcjonalny Aglomeracja Konińska - partnerstwo skupiające miasto Konin, 5 gmin miejsko - wiejskich: Golinę, Kleczew, Rychwał, Sompolno, Ślesin, 9 gmin wiejskich: Grodziec, Kazimierz Biskupi, Kramsk, Krzymów, Rzgów, Skulsk, Stare Miasto, Wilczyn, Wierzbinek, powiat koniński oraz Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie i Konińską Izbę Gospodarczą.

Efektom końcowym ma być współpraca partnerska wszystkich gmin powiatu konińskiego, Konina i samorządu powiatowego w ubieganiu się o środki unijne w nowej perspektywie finansowej na lata 2014-2020 i realizacja wspólnych projektów inwestycyjnych zmierzających do rozwoju gospodarczego regionu konińskiego.

5.1 Walory krajoznawcze i turystyczne

Na dziedzictwo kulturowe danego obszaru składają się wszystkie ślady działalności ludzkiej w środowisku fizycznym, zarówno historyczne jak i współczesne. Jako miejsca o znaczeniu historycznym i zabytki, stanowią one niezastąpione źródła informacji o życiu i działaniach człowieka oraz o historycznym rozwoju kultury regionu. Ponieważ ślady te, stanowiące zasoby dziedzictwa kulturowego, mają charakter nieodnawialny i dlatego gospodarowanie nimi musi podlegać ochronie.

Najważniejszym aktem prawnym regulującym zagadnienia ochrony zabytków jest Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U 2003.162.1568), która określa przedmiot, zakres i formy ochrony zabytków oraz opieki nad nimi, zasady tworzenia krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach a także organizację organów ochrony zabytków.

Formami ochrony zabytków są:

- wpis do rejestru zabytków,
- uznanie za pomnik historii,
- utworzenie parku kulturowego,
- ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Dziedzictwo kulturowe gminy Ślesin obejmuje szeroki zakres relikwów, od najstarszych – archeologicznych, poprzez układy urbanistyczne i pojedyncze obiekty zabytkowe, pomniki upamiętniające wydarzenia historyczne, do zabytków kultury niematerialnej, jak lokalna gwara czy zwyczaje. W „Raporcie o stanie zabytków w gminie Ślesin” stan zachowania obiektów zabytkowych oceniono generalnie na dobry i dostateczny (dla parków dworskich i pałacowych)⁸. Najcenniejsze obiekty zabytkowe zostały wpisane do rejestru zabytków i są to:

w Ślesinie:

- układ urbanistyczny z XIX-XX w. (A-462/203 z dnia 21.08.1991r.),
- zespół kościoła parafialnego (204/Wlkp/A z dnia 18.11.2004r.), obejmujący kościół z 1604r., prezbiterium z 1900r., cmentarz przykościelny z pocz. XVII w., ogrodzenie z pocz. XX w. i plebanię z XIX/XX w.,
- cmentarz parafialny (A-479/220 z dnia 20.07.1992r.),
- łuk triumfalny z 1812r. (A-89/140 z dnia 12.07.1968r.),

w Biskupiu:

- zespół pałacowy (A-263/5 z dnia 30.04.1984r.), obejmujący pałac z 1905r. i park krajobrazowy,

w Mikorzynie:

⁸ Plan Odnowy Miejscowości Ślesin na lata 2010 - 2017

- zespół pałacowy (A-260/2 z dnia 15.02.1984r.), obejmujący pałac z II poł. XIX w., park krajobrazowy i owczarnię (obecnie hotel i restauracja),

w Ostrowążu:

- kościół parafialny z 1946r. (A-535/276 z dnia 9.11.1998r.),

w Piotrkowicach:

- zespół dworski (A-261/3 z dnia 15.02.1984r.), obejmujący dwór z 1885r. i park krajobrazowy,

w Wasoszach:

- zespół kościoła parafialnego (350/Wlkp/A z dnia 28.06.2006r.), obejmujący kościół z II poł. XVI w. do 1868r., cmentarz przykościelny, ogrodzenie z bramą z II poł. XIX w, plebanię wraz z ogrodem z poł. XIX w.,
- cmentarz parafialny z poł. XIX w. i grobowiec rodziny Mierzyńskich z 1917r. (A - 477/218 z dnia 20.07.1992r.).

Miejsca pamięci narodowej upamiętniają wydarzenia historyczne związane z walką o niepodległość Polski. Na terenie Ślesina do najbardziej znanych należą:

- pomniki ku czci poległych w powstaniu styczniowym w Różnowo i Ignacewie,
- pomnik z 1928 r. (ku czci poległych w powstaniu styczniowym) w Różowej,
- pomniki, mogiły i tablice upamiętniające zamordowanych w czasie II wojny światowej znajdujące się m.in. w okolicznych lasach Ślesina.

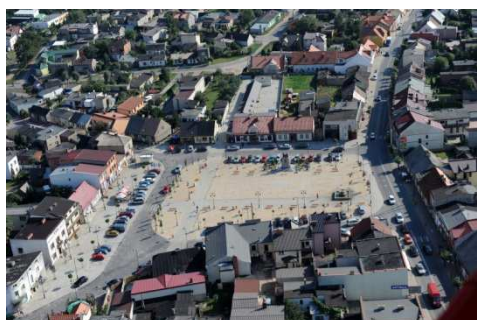
Do szczególnych walorów gminy z punktu widzenia turystyki i rekreacji zalicza się:

Rynek ślesiński

Wyraźnie wyodrębnione centrum, którego układ przestrzenny to regularny prostokątny rynek ze zwartą zabudową mieszkalną w układzie kalenicowym. Ze względu na położenie rynek jest wizytówką Ślesina, zarówno dla mieszkańców, turystów jak i przyjezdnych.

Charakterystycznym punktem rynku jest Pomnik Świętej Rodziny, który w 1922 roku został ufundowany jako wotum dziękczynne za odzyskanie przez Polskę niepodległości. Pomnik został zniszczony przez Niemców w czasie II wojny światowej, a odbudowano go dopiero w roku 1991. Na rynku usytuowana jest również fontanna z gęsią oraz postać starszego pana trzymającego pod pachą także gęś, co jest nawiązaniem do tradycji, która wywodzi się z lat, kiedy to mieszkańcy zajmowali się hodowlą gęsi i handlem nimi.

W 2010 roku zakończono kompleksową renowację rynku wraz z otaczającą go całościową infrastrukturą (chodniki, drogi, latarnie, ławki, drzewa).

Źródło: www.slesin.pl

Źródło: LGD TSG Dwa Mosty

Źródło: www.polskaniezwykla.pl

Bulwar ślesiński

W 2012 roku oddano do użytku bulwar ciągnący się wzdłuż jeziora na terenie miasta Ślesin. Do atrakcji bulwaru zalicza się plac zabaw dla najmłodszych, darmowa siłownia zewnętrzna oraz skatepark.

Szlaki turystyczne:

- Gawrony – Ostrowąż – Ślesin (37,7 km),
- Ślesin – Lubstów – Ślesin (37,7 km),
- „Wokół Jezior” tzw. Duża Pętla (32,5 km),
- Ślesin – Sadlno – Skulsk (31,4 km),
- Ślesin – Ignacewo – Ślesin (31,0 km),
- Cztery Jeziora (28,7 km),
- „Wokół Jezior” tzw. Średnia Pętla (21,5 km),

Szlaki wodne

Ciąg jezior: Mikorzyńsko-Wąsoskie i Ślesińskie wraz z położonymi w obrębie Konina jeziorami Gosławskim i Pątnowskim oraz kanałem Warta-Gopło (Ślesińskim), stwarza doskonałe warunki uprawiania turystyki wodnej.

Trasy piesze i rowerowe

Ścieżki te są bardzo urokliwe, gdyż położone są pośród urokliwych pól i lasów, terenów bagiennych i obszarów w bezpośredniej bliskości jezior.

- Ślesin - Leśnictwo - Ignacewo - Pogorzele - Smólniki - Bylew - Stary Licheń - Kępa - Wąsosze - Półwiosek Stary - Ślesin (szlak rowerowy, 31,0 km),
- Wokół Jezior (Mała Pętla) na trasie Ślesin - Głębockie Pierwsze - Witalisów - Żółwieniec - Ostrowy – Ślesin (szlak rowerowy, 12,5 km)
- Wokół Jezior (Średnia Pętla) na trasie Ślesin - Głębockie Pierwsze - Witalisów - Obory - Mielno - Noć - Koszewo - Gawrony - Żółwieniec - Ostrowy – Ślesin (szlak rowerowy, 21,5 km)
- Wokół Jezior (Duża Pętla) na trasie Ślesin - Głębockie Pierwsze - Witalisów - Obory - Mielno - Noć - Kalina - Broniszewo - Przewóz - Mielnica Duża - Mielnica Mała - Gopłana - Warzymowo - Kolonia Warzymowska - Koszewo - Gawrony - Żółwieniec - Ostrowy – Ślesin (szlak rowerowy, 32,5 km)
- Ślesin - Półwiosek Lubstowski - Leśnictwo - Ignacewo - Lubstów - Młynek - Lubstówek - Stefanowo - Stary Licheń - Wygoda - Piotrkowice - Kolebki – Ślesin (szlak rowerowy, 37,7 km)
- Ślesin - Półwiosek Lubstowski - Głębockie Pierwsze - Głębockie Drugie - Ignacewo - Wilcza Kłoda - Ruszkowo - Sadlno - Stefanowo - Racięcín - Talarkowo - Nowa Wieś - Przewóz - Mielnica Duża – Skulsk (szlak rowerowy, 31,4 km)
- Gawrony - Młynek - Przyłubie - Skulsk - Buszkowo Parcele - Ościsłowo - Marianowo - Ostrowąż - Biskupie - Florentynowo - Lizawy - Mikorzyn - Dąbrowa Duża - Honoratka - Łężyń - Niedźwiady - Wygoda - Kolebki – Ślesin (szlak rowerowy, 37,7 km)
- Sompolno - Ignacewo – Ślesin (szlak pieszy, 16,1 km)

Atrakcją turystyczną w gminie jest również Statek „Pawełek”, który już od 1973 roku pływa po wodach regionu i na stałe wpisał się w otoczenie Ślesina. „Pawełek” jest dwupokładowym statkiem wyposażonym w słoneczny pokład oraz salonik. Jednorazowo zabiera 40 pasażerów.

Na szczególną uwagę w gminie zasługuje Bazylika Matki Boskiej Bolesnej Królowej Polski - największy i jeden z najbardziej znanych kościołów w Polsce, znajdujący się na terenie Sanktuarium Maryjnego w miejscowości Licheń Stary. Obecnie jest to największa świątynia w Polsce, ósma w Europie i dwunasta na świecie.

Bazylika została zbudowana w latach 1994 - 2004 dla upamiętnienia objawień Maryjnych z lat 1813 i 1850 - 1852, których świadkami byli Tomasz Kłossowski i Mikołaj Sikatka. Powstanie świątyni zostało sfinansowane z datków pielgrzymów. Pierwszym kustoszem Sanktuarium i proboszczem tamtejszej parafii został ks. Eugeniusz Makulski MIC.

Monumentalna pięcionawowa bazylika z centralną kopułą zbudowana jest na planie krzyża. Składa się z części głównej, dzwonnicy, wieży oraz trzech okazałych portyków.

Na placu przed bazyliką może zgromadzić się ok. 250 000 wiernych.

Widok ogólny bazyliki

Fasada wschodnia bazyliki

Widok ogólny bazyliki

Konsekracja bazyliki miała miejsce 12 czerwca 2004 roku, jako Wotum Kościoła Katolickiego na Wielki Jubileusz Narodzenia Chrystusa. 2 lipca 2005 r. w odpust Najświętszej Maryi Panny Licheńskiej, uroczyste nadano nowemu kościołowi w Licheniu tytuł bazyliki mniejszej. Specjalny dekret w tej sprawie został wydany przez Stolicę Apostolską 25 lutego 2005 roku.

2 lipca 2006 r. z kościoła parafialnego św. Doroty do bazyliki mniejszej w Licheniu, przeniesiono Cudowny Obraz Matki Bożej Licheńskiej. Było to wydarzenie historyczne. Wizerunek Maryi opuścił bowiem na stałe kościół parafialny po prawie 150 latach.

Liczba pielgrzymów i osób odwiedzających Sanktuarium z roku na rok spada, choć nadal utrzymuje się na dość wysokim poziomie (w roku 2011 1,2 mln. osób, w roku 2012 ok. 900 tys.

osób). W roku 2013 do Sanktuarium Matki Bożej Licheńskiej przybyło ok. 900 tys. pielgrzymów z Polski i zagranicy. W trzech sanktuarijnych domach pielgrzymia z usług noclegowych skorzystało 85 tys. osób.

5.2 Zagospodarowanie turystyczne

Gmina dysponuje szeroką i zróżnicowaną ofertą noclegową. Obejmuje ona 29 obiektów, w tym: 5 hoteli/pensjonatów, 6 ośrodków szkoleniowo-wypoczynkowych, 1 hostel, 2 zespoły domków turystycznych, 1 kemping i 2 pola biwakowe oraz inne obiekty zbiorowego zakwaterowania, w tym gospodarstwa agroturystyczne. Bazie noclegowej towarzyszą boiska, wypożyczalnie sprzętu pływającego, siłownie, sale konferencyjne. W roku 2012 baza noclegowa dysponowała 3 344 miejscami, udzielono łącznie 189 304 noclegów dla 132 335 osób odwiedzających Ślesin i okolice. Bazę gastronomiczną tworzy 10 placówek samodzielnych oraz zlokalizowanych w ośrodkach rekreacyjnych i hotelach.

W Ślesinie w lipcu 2010 roku oddano do użytku nową przystań zlokalizowaną w odległości 300 m od centrum miasta, na wschodnim brzegu jeziora tuż obok mostu oddzielającego Jezioro Mikorzyńskie od Jeziora Ślesińskiego. Koszt inwestycji wyniósł ponad trzy miliony złotych, z czego prawie dwa miliony złotych to środki pozyskane przez ślesiński samorząd z Unii Europejskiej, w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Obiekt otrzymał nagrodę „Przyjazny Brzeg”, przyznaną przez Centrum Turystyki Wodnej PTTK w Warszawie oraz został nagrodzony w ramach konkursu Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w ramach działalności Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich „Przyjazna wieś”. Ponadto zwyciężył też w konkursie „Europa to my. Pokaż jak Fundusze Europejskie zmieniły Twoje miejsce”. Akcja była wspólnym przedsięwzięciem Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Radia Zet i TVP. W nagrodę 31 sierpnia 2013 roku w Ślesinie odbył się koncert z udziałem gwiazd muzycznych oraz zostało zorganizowane miasteczko Funduszy Europejskich, co przyczyniło się do promocja dla zwycięskiej inwestycji.

Źródło: <http://www.marina.slesin.pl>

Budowa Przystani wodnej na Jeziorze Ślesińskim zwiększyła rangę turystyki o zasięgu krajowym, a nawet międzynarodowym. Jest to inwestycja o bardzo wysokiej znaczeniu dla województwa wielkopolskiego (przystań powstała na trasie Wielkiej Pętli Wielkopolskiej, na której pływają turyści z całego kraju, jak i zagranicy), poprawiająca standard uprawiania sportów wodnych.

Z przystani korzystają lokalne kluby żeglarskie i motorowodne: LZS Mikorzyn, Druh Mikorzyn, UKS „Delfin” Ślesin, „Feniks” Ślesin, „Old Boat Keja” Ślesin, POL-Yachting oraz amatorzy sportów wodnych ze Ślesina i okolic.

Infrastrukturę wodną stanowią 4 ciężkie pływające betonowe pomosty połączone z lądem trapami przystosowanymi do różnicy poziomu wody do 0,6 m. Wyposażono je w przyłącza do poboru energii elektrycznej 230V i poboru wody oraz stanowiska ze środkami ratunkowymi (koła, rzutki i drabinki ratunkowe). Przy pomostach są stanowiska dla 2 statków, 64 łodzi na pływających Y-bomach i 12 long side. Pomost południowy przystosowano częściowo dla jednostek niskoburtowych i plażowych. Pomiędzy nim a lądem wyznaczono miejsce treningowe do kajak-polo. Wszystkie pomosty ustawione prostopadłe do linii brzegowej tworzą otwarty port.

Źródło: <http://www.marina.slesin.pl>

Na strukturę lądową składają się:

- parterowy budynek główny, w którym znajdują się bosmanat, pomieszczenie sekcji ratownictwa wodnego OSP w Ślesinie, sala konferencyjna dla 50 osób, pomieszczenie socjalne dla załogi przystani, mały hangar z warsztatem szkutniczo - mechanicznym, szatnia dla zawodników, toalety i natryski dla użytkowników przystani,
- chata grillowa,
- wolnostojący hangar na sprzęt pływający i wyposażenie przystani oraz zimujące łodzie,
- żuraw o udźwigu 8 t do wodowania łodzi o długości do 10 m i szerokości do 3,2 m.
- slip o szerokości 3.0 m.,
- parkingi, mniejszy na 25 stanowisk przy nabrzeżu i duży na 150 stanowisk przy bramie wjazdowej.

Przystań stała się sezonowym ośrodkiem rekreacji mieszkańców miasta i gminy. W oparciu o nią prowadzone są szkolenia z ratownictwa wodnego i pierwszej pomocy, zajęcia sportowo-rekreacyjne dla dzieci i młodzieży (ABC żeglarstwa), turnieje kajak-polo, regaty, imprezy integra-

cyjne dla osób niepełnosprawnych, masowe imprezy rozrywkowe. Przystań jest połączona ścieżką spacerowo–rowerową z centrum Ślesina, parkiem z plażą oraz z Bulwarem Ślesińskim.

W bezpośrednim sąsiedztwie przystani znajdują się „Termy Ślesińskie”, będące 100% własnością gminy Ślesin. Przedsiębiorstwo to zostało utworzone 1 lutego 2011 roku, w celu przeprowadzenia przyszłościowej inwestycji, polegającej na budowie kompleksu basenów termalnych z zapleczem hotelowo-gastronomicznym. W basenach wykorzystana będzie woda pochodząca z ujęcia geotermalnego o temperaturze wypływu 65 stopni Celsjusza.

Obecnie na terenie „Term Ślesińskich” znajduje się hotel (60 miejsc noclegowych), restauracja, plaża, strzeżone kąpielisko, kompleks boisk oraz molo spacerowe, a obok parkingu tawerna żeglarska, smaźalnia ryb oraz kawiarnia.

W sąsiedztwie „Term Ślesińskich” znajduje się park linowy „Leśny Raj”. Park jest specjalnie przygotowanym terenem do zabawy na linach. Korzystać z niego mogą dzieci (samodzielnie od 120 cm wzrostu), młodzież oraz dorośli.. Posiada 61 różnorodnych przeszkód zlokalizowanych na trzech trasach o różnym poziomie trudności. W „Leśnym Raju” znajdują się 3 trasy o różnym poziomie trudności i wysokości, dzięki czemu każda osoba bez względu na stopień sprawności fizycznej będzie mogła przejść całą trasę.

W dniu 19 sierpnia 2013r. w drodze darowizny gmina Ślesin przejęła nieruchomości położoną w Wąsoszach o pow. 2,4500 ha, zabudowaną budynkiem Ośrodka Szkoleniowego w Wąsoszach wraz z majątkiem ruchomym. Będąca przedmiotem darowizny nieruchomości służyć będzie realizacji zadań własnych gminy określonych w art. 7 ustawy o samorządzie gminnym to jest: kultury fizycznej i turystyki, edukacji publicznej, pomocy społecznej oraz ochrony zdrowia.

Wzdłuż ośrodka „Delfin” znajduje się jedyny w okolicy wake - park. Wakeboarding uprawiany na wyciągu, w przeciwieństwie do innych sportów wodnych, nie stawia swoim amatorom niemal żadnych wymagań. Mogą go uprawiać starsze dzieci, młodzież, dorośli, a nawet seniorzy. Do zabawy wystarczy trochę sprawności fizycznej. Jedynym przygotowaniem jest krótki instruktaż. Wyciąg typu Sesitec – System 2.0 zapewnia pełen komfort użytkowania i bezpieczeństwo. Prędkość regulowana jest płynnie i błyskawicznie. Manewr zawrotu nie wymaga zmiany pozycji drążka i w żaden sposób nie obniża wrażeń. System 2.0 może być wykorzystywany zarówno przez amatorów, jak i profesjonalnych zawodników. Z jego pomocą można doskonalić technikę, dzięki profesjonalnej przeszkodzie – kicker firmy Shape.

5.3 Współpraca – kalendarz imprez

Koordynatorem i inicjatorem działalności kulturalnej w Ślesinie jest Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury (M-GOK), który na podst. Uchwały Rady Miejskiej Gminy Ślesin nr 337/XL/2013 z dn. 29.06.2010r. został przekształcony z jednostki budżetowej w samorządową instytucję kultury.

Do zadań M-GOK-u należy zaspokajanie potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych społeczeństwa Gminy Ślesin oraz uczestniczenie w upowszechnianiu wiedzy i kultury, a w

szczegółności:

- rozpoznawanie oraz rozbudzanie zainteresowań i potrzeb kulturalnych,
- tworzenie aktywnego uczestnictwa społeczeństwa w kulturze,
- tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, amatorskiego ruchu artystycznego, a także rękodzieła ludowego,
- współdziałanie z organizacjami społecznymi w zakresie upowszechniania kultury,
- rozpowszechnianie oraz rozbudzanie zainteresowań i potrzeb w zakresie kultury fizycznej, sportu i rekreacji.

Powyższe zadania Miejsko–Gminny Ośrodek Kultury w Ślesinie wykonuje poprzez:

- organizowanie konkursów, przeglądów, festiwali, turniejów i zawodów sportowych,
- organizowanie stałych form zajęć, a w szczególności kółek plastycznych, klubów, zajęć tanecznych, nauki gry na instrumentach dętych, zajęć wokalnych, zespołów amatorskich,
- prowadzenie warsztatów, szkoleń i pokazów,
- prezentację wystaw,
- organizację imprez plenerowych, okolicznościowych, rocznicowych i jubileuszowych,
- współpracę w realizacji projektów i stowarzyszeń z dziedziny kultury,
- organizowanie imprez o charakterze sportowym,
- dobrą komunikację ze środowiskiem,
- promocję Miasta i Gminy Ślesin.

Obecnie w ramach działań kulturalnych M-GOK-u, w gminie funkcjonuje 8 zespołów muzycznych, 6 klubów (szachowy, plastyczny dla dzieci i młodzieży oraz 3 kluby seniora w Ślesinie, Licheniu oraz Szyszyńskich Holendrach), 8 zespołów tanecznych oraz działający od 2008 roku Teatr „Komedia”, który współpracuje z Agencją Dramatu i Teatru w Warszawie.

W zakresie sportu M-GOK oferuje mieszkańcom gminy udział w 8 inicjatywach: Halowa Liga Piłki Nożnej, Liga Sołecka Piłki Nożnej, Dwa Ognie Pań, Tenis Stołowy, Tenis Ziemny, Siatkówka, Turnieje Sołectw i Osiedli, Klipa (dawna gra podwórkowa, o zasadach gry zbliżonych do gry w palanta, jednak zamiast piłeczki, zawodnicy pałką odbijają zaostrzony na obu końcach drewniany kijek, czyli klipę).

Przy udziale gminy, co roku odbywają się różnego rodzaju imprezy kulturalne i sportowe. Na szczególną uwagę zasługują:

- ✓ F O P A - Festiwal Ogólnopolski Piosenki Artystycznej w Ślesinie - organizowany i finansowany przez M-GOK w Ślesinie od 2008 roku, przyjętą za cel promowanie i wspieranie młodych zdolnych artystów, którzy na początku drogi artystycznej mogą zaprezentować swoją twórczość szerszej publiczności. Laureaci festiwalu mają możliwość udziału w Studenckim Festiwalu Piosenki w Krakowie,

- ✓ Dni Ślesina – jedna z największych imprez powiatu konińskiego. W skład programu wydarzenia wchodzi m.in. żeglarskie regaty o Błękitną Wstęgę Jeziora Ślesińskiego. Uczestnicy mogą wziąć udział także w wielu innych konkurencjach sprawnościowo-sportowych oraz atrakcyjnej części muzycznej, podczas której występują m. in. specjalnie zaproszone gwiazdy muzyczne z Polski,
- ✓ organizowane różnego rodzaju imprezy, konkursy oraz obchody nawiązujące do zwyczajów i produktów lokalnych i propagujące tradycyjną gastronomię wiejską, jak:
  - Festiwal Kuchni Ochweśnickiej, podczas którego promowana jest gęszina,
  - Święto pyrczoka – impreza organizowana m.in. przez M-GOK w czasie której prezentowane są umiejętności kulinarne lokalnych mieszkańców w wypieku pyrczoka (potrawa ziemniaczana).

Zauważyć można stopniowy wzrost imprez kulturalnych o charakterze ponadlokalnym, które pociągają za sobą ożywienie społeczne i integrację społeczności lokalnej oraz promocję gminy poza jej granicami. Wyróżnić należy tutaj:

- przeprowadzoną 9 czerwca 2013 roku rekonstrukcję polsko – ruskiej bitwy pod Ignacem, która była elementem obchodów upamiętniających 150. rocznicę Powstania Styczniowego. Uroczystości obchodowe zorganizowane zostały przez Starostwo Powiatu Konińskiego, Miasto Konin oraz Miasto i Gminę Ślesin. Patronat honorowy nad obchodami objął Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej – Bronisław Komorowski, który przyznał także tej imprezie wyróżnienie w ramach ogólnopolskiego konkursu na najlepsze obchody 150. rocznicy Powstania Styczniowego,
- udział w V edycji Międzynarodowych Targów Agroturystyki i Turystyki Wiejskiej w Kielcach (Agrotravel 2013) w ramach stoiska Województwa Wielkopolskiego Ślesin reprezentowany był przez panią Prezesa LGD „Dwa Mosty”, która ubrana w ślesiński strój ludowy barwnie opowiadała o lokalnych tradycjach i zwyczajach, o gęsiach i gwarze ochweśnickiej. Odwiedzających stoisko częstowano lokalnymi specjałami takimi jak obsypunka, pyrczok, kiełbasa wiejska oraz tradycyjny żur wielkopolski. Równie dużym zainteresowaniem cieszyła się prezentacja dotycząca szlaków rowerowych, jezior, zabytków, terenów rekreacyjnych Ślesina i okolic.

Ważną rolę w zakresie turystyki w gminie pełni Stowarzyszenie Lokalna Organizacja Turystyczna „Marina” (LOT „Marina”), które funkcjonuje od 2008 roku.

Do stowarzyszenia należy ponad 50 członków, które zrzesza między innymi przedstawiciele samorządów, branży turystycznej, szkoły, osoby fizyczne, jak również stowarzyszenia zajmujące się turystyką.

Do głównych celów Lokalnej Organizacji Turystycznej należy przede wszystkim:

- kreowanie i promowanie regionu konińskiego,
- zapewnienie funkcjonowania i rozwoju systemu informacji turystycznej regionu konińskiego,

- inicjowanie i opiniowanie planów rozwoju turystyki oraz wspomaganie ich realizacji,
- integracja środowisk samorządu terytorialnego, gospodarczego oraz osób i instytucji zainteresowanych turystycznym rozwojem regionu konińskiego,
- wspieranie rozwoju turystyki oraz przedsiębiorczości,
- inicjowanie tworzenia i wspierania rozwoju i promocji markowych produktów turystycznych,
- propagowanie i podejmowanie działań na rzecz popularyzacji i ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz rozwoju obszarów wiejskich,
- podejmowanie działań mających na celu aktywne przeciwdziałanie bezrobociu,
- monitorowanie procesów i zjawisk dotyczących turystyki regionu konińskiego.

W okresie sierpień – grudzień 2013r. z inicjatywy LOT „Marina” na terenie gminy realizowano projekt p.n. „Kuchnia ochweśnicka produktem markowym Gminy Ślesin” współfinansowany ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007- 2013, Oś 4 Leader, działania 413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju.

Głównym założeniem projektu była promocja oraz kultywowanie tradycyjnej kuchni regionalnej, a także przeniesienie na teren działania LGD dobrych praktyk dotyczących przygotowywania potraw z lokalnych produktów, a tym samym pobudzenie aktywności społeczeństwa zamieszkującego tereny wiejskie, ukierunkowanej na dalszy rozwój regionu. W ramach projektu przeprowadzono dla 20 osób zatrudnionych w szeroko pojętej branży gastronomicznej – restauratorów, personelu restauracji oraz obsługi gastronomicznej w obiektach noclegowych, szkolenie z zakresu regionalnej kuchni ochweśnickiej o charakterze teoretyczno - praktycznym.

Na wyróżnienie zasługuje również projekt realizowany przez LGD Towarzystwo Społeczno - Gospodarcze „Dwa Mosty” pn. „Archiwizacja Kultury Ludowej na terenie Miasta i Gminy Ślesin”, współfinansowanego z środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Naczelnym zadaniem projektu było przebadanie źródeł historycznych mówiących o wybranych elementach kultury ludowej i przeprowadzenie badań terenowych w Ślesinie i okolicach. W tej części projektu wzięli udział: prof. dr hab. Józef Chojnacki, dr Jolanta Kmiec, dr Elwira Jeglińska, dr Piotr Gołdyn, ks. mgr Andrzej Mendrok, mgr Elżbieta Sztamblewska, mgr Andrzej Głaz, mgr Jacek Biskupski, Paweł Pachulski.

W wyniku poszukiwań przygotowano Elektroniczne Archiwum Kultury Ludowej Miasta i Gminy Ślesin. W archiwum znalazły się: wspomnienia ślesinian w wersji pisanej i w wersji audio, bibliografia publikacji nt. zagadnień etnograficznych ze Ślesina i okolic, materiały video oraz materiały fotograficzne. Te ostatnie zostały podzielone na dwie sekcje: dawniej (1890 – 1960) i dziś (2012). Fotografie dodatkowo skatalogowano tematycznie. Archiwum ma służyć zarówno celom naukowym, jak i popularyzatorskim.

Drugim elementem projektu było przygotowanie publikacji książkowej „Z problematyki etnograficznej Ślesina i okolic”. Zawarte w niej teksty dotyczą gwary okolic Ślesina, żargonu wędrownych

przekupniów, obyczajowości dorocznej, rodzinnej i związanej z rzemiosłem, osadnictwa niemieckiego, diaspory żydowskiej, miejsca karczem i browarów w lokalnym krajobrazie kulturowym.

5.4 Sport

Gmina Ślesin aktywnie wspiera rozwój sportu i aktywności ruchowej wśród mieszkańców. Jedną z form wsparcia są dotacje celowe dla klubów sportowych z budżetu gminy. Gmina również udostępnia nieodpłatnie klubom należące do niej obiekty sportowe.

Najstarszym i największym klubem sportowym działającym na terenie gminy jest Ludowy Klub Sportowy w Ślesinie. Działający od 1947 roku LKS Ślesin jest klubem piłkarskim. Drużyna seniorów występuje w IV lidze wielkopolskiej. Klub prowadzi kilka drużyn młodzieżowych. Przez dziesięciolecia istnienia klub stał się wizytówką gminy i tym samym uczestniczy także w tworzeniu pozytywnego wizerunku Gminy Ślesin.

W obszarze piłki nożnej na terenie gminy działają także:

- Międzyszkolny Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Strażak” w Licheniu Starym,
- Uczniowski Klub Sportowy „Delfin” w Ślesinie – piłka kobieca,
- Piłkarska Akademia Reissa.

Ze względu na swoją specyfikę, gmina Ślesin kładzie również nacisk na rozwój żeglarstwa. Na terenie gminy swoją działalność prowadzą następujące kluby :

- Uczniowski Klub Sportowy „Delfin” w Ślesinie,
- Klub Sportowy „Feniks”,
- Ludowy Zespół Sportowy Mikorzyn,
- „Druh” Mikorzyn,
- „POL – Yachting” Sp. z o. o.,
- „OLD Boat Keja”.

Na jeziorach ślesińskich odbywa się wiele imprez i regat żeglarskich. Wiele z nich jest organizowanych we współpracy z Konińskim Okręgowym Związkiem Żeglarskim w Koninie. Są to imprezy o charakterze ponadlokalnym, zaliczane do Grand Prix Jezior Konińskich.

W promowaniu aktywności ruchowej wśród mieszkańców ważną rolę odgrywa organizowanie dużych imprez sportowych o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym. W ostatnich latach Ślesin stał się ważnym miejscem do uprawiania triathlonu. Przez wiele lat organizowane były amatorskie zawody w aquathlonie i duathlonie. W 2013 r. po raz pierwszy zostały zorganizowane zawody dla profesjonalistów. Garmin Iron Trathlon Ślesin to jeden z etapów ogólnopolskiego cyklu zawodów który ma szansę na dłużej zaistnieć na polskiej mapie triathlonu.

Po wielu latach przerwy do Ślesina wróciły sporty motorowodne. We współpracy z Polskim Związkiem Motorowodnym i Narciarstwa Wodnego zorganizowany został Festiwal Sportów Wodnych. W ramach tej międzynarodowej imprezy rozegrane zostały następujące konkurencje:

- Puchar Polski w skokach na nartach wodnych za motorówką
- Eliminacje Motorowodnych Mistrzostw Polski w klasach: O-125, JT-250, OSY 400, T-550, FS4
- Puchar Polski w Formule Przyszłości.

VI. Finanse

6.1 Ogólna struktura budżetu gminy

Budżet gminy jest integralnie powiązany z jej gospodarką, a wewnętrzna struktura dochodów i wydatków ukazuje związek z poszczególnymi dziedzinami gospodarki.

W celu pokazania siły dochodowej gminy przedstawiono jej dochody własne wraz z subwencjami i dotacjami z budżetu państwa. W ramach dochodu budżetu gminy ujęte zostały również dochody z tytułu udziału gminy w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych. Ujęcie tych ostatnich dochodów w dochodach własnych gminy jest w pełni uzasadnione, gdyż dochody te powstają na obszarze gminy i stanowią o jej potencjale dochodowym.

Poziom i struktura wydatków informują o skali zaspokojenia potrzeb związanych z funkcjonowaniem i rozwojem sfer życia społeczno – gospodarczego gminy, a także o stosowanych priorytetach w zaspokojeniu tych potrzeb.

Sytuację w zakresie budżetu gminy Ślesin przedstawiono szczegółowo na przykładzie 2012 roku oraz syntetycznie w odniesieniu do dochodów i wydatków z lat 2007 – 2011.

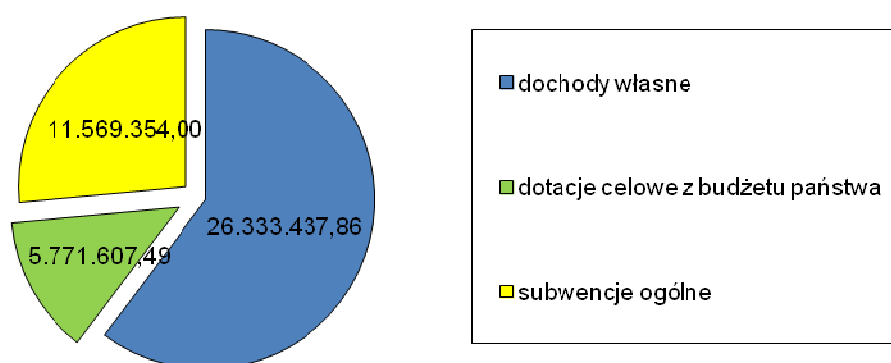
Dochody gminy składają się z dochodów własnych oraz środków wynikających z różnego rodzaju subwencji i dofinansowań ze źródeł zewnętrznych. Ta druga część wynika głównie z zadań

dofinansowywanych z budżetu państwa. Dochody budżetu w 2012 roku zostały zrealizowane na kwotę 43.674.399,35 zł:

- dochody własne w kwocie 26.333.437,86 zł (w tym podatki -17.482.024,12 zł, opłaty – 5.205.022,81 zł),
- dotacje celowe z budżetu państwa w kwocie 5.771.607,49 zł,
- subwencje ogólne w kwocie 11.569.354,00 zł (w tym na zadania oświatowe – 10.923.857,00 zł).

Wykres 10. Wykonanie planu dochodów budżetu gminy Ślesin w 2012 r., w zł i w %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG w Ślesinie

Ponad 60% dochodów uzyskanych przez gminę stanowiły dochody własne, w tym podatki stanowiące aż 40% łącznej kwoty dochodów. Sami, więc mieszkańcy gminy i ich sytuacja materialna jest największą wartością z punktu widzenia finansów gminy. Bezpośrednio związana z tym jest wartość przychodów do kasy gminnej z tytułu środków transportowych, a więc ilości pojazdów jaką dysponują mieszkańcy i podmioty prowadzące na jej terenie działalność gospodarczą.

Duży udział w dochodach gminy mają również wpływy z tytułu subwencji ogólnej z budżetu państwa, głównie przeznaczone na oświatę (25%). Środki finansowe pochodzące ze źródeł zewnętrznych stanowią wysoki procent całości rocznych dochodów gminy, jednak nie przekroczyły one połowy całości dochodów, co wskazuje na stosunkowo duży potencjał gminy na wypadek potrzeby samodzielnego ponoszenia kosztów jej funkcjonowania.

Dochody budżetu gminy Ślesin wg działów w roku 2012		Tabela 26
Lp.	Dział dochodów	w PLN
1.	Rolnictwo i łowiectwo	589 205,08
2.	Transport i łączność	0,00
3.	Gospodarka mieszkaniowa	447 528,30
4.	Administracja publiczna	103 037,59
5.	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	10 000,00
6.	Różne rozliczenia	11 677 569,85

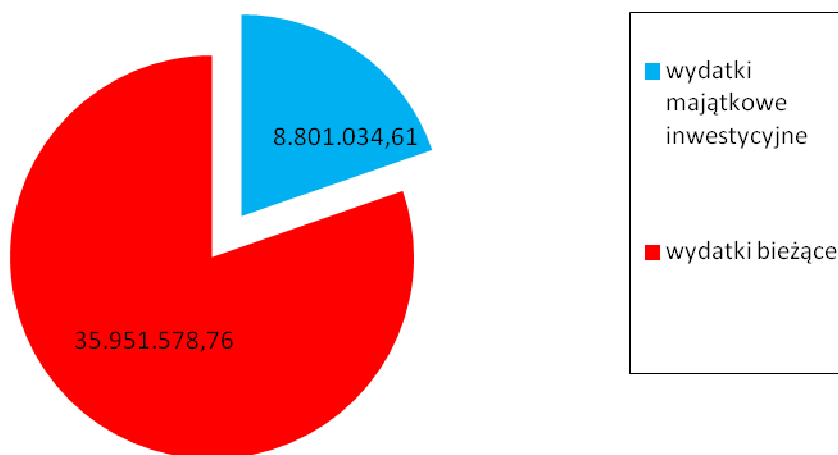
7.	Oświata i wychowanie	438 295,84
8.	Pomoc społeczna i pozostałe zadania z zakresu polityki społ.	5 422 788,08
9.	Edukacyjna opieka wychowawcza	83 514,40
10.	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	4 782 015,21
11.	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2 500,00
12.	Kultura fizyczna i sport	0,00
13.	Dochody od osób prawnych i osób fizycznych	17 900 006,82
14.	Pozostałe	2 217 938,18
RAZEM:		43 674 399,35

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG w Ślesinie

W 2012 roku, z budżetu gminy poniesione zostały wydatki w kwocie 44.752.613,37 zł, w tym:

- wydatki bieżące na kwotę 35.951.578,76 zł,
- wydatki majątkowe (inwestycyjne) w kwocie 8.801.034,61 zł.

Wykres 11. Struktura wydatków budżetu gminy Ślesin w 2012 r., w zł, w %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG w Ślesinie

Wydatki na inwestycje w stosunku do wydatków ogółem stanowiły prawie 20% wydatków budżetu gminy. W 2012 roku 100% wydatków majątkowych przeznaczono na cele inwestycyjne.

Wydatki budżetu gminy Ślesin wg działów w roku 2012		Tabela 27
Lp.	Dział wydatków	w PLN
1.	Rolnictwo i łowiectwo	5 596 496,58
2.	Transport i łączność	1 408 078,89
3.	Gospodarka mieszkaniowa	562 930,10
4.	Administracja publiczna	4 419 800,21
5.	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	408 858,44
6.	Różne rozliczenia	252 559,00
7.	Oświata i wychowanie	16 495 181,48
8.	Pomoc społeczna i pozostałe zadania z zakresu polityki społ.	6 760 412,77
9.	Edukacyjna opieka wychowawcza	702 037,84
10.	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 407 134,10
11.	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 713 588,08
12.	Kultura fizyczna i sport	855 823,10
13.	Dochody od osób prawnych i osób fizycznych	0,00
14.	Pozostałe	3 169 712,78
RAZEM:		44 752 613,37

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMIG w Ślesinie

Największa część środków finansowych w 2012 roku kierowana była na cele oświaty (36,86%). Należy stwierdzić, że w dłuższym okresie należy dążyć do zapobieżenia nadmiernemu wzrostowi tej grupy wydatków. Racjonalizacji wydatków służą analizy ekonomiczne wykazujące jednostkowe koszty funkcjonowania poszczególnych placówek oświatowych.

Z punktu widzenia gospodarowania całym budżetem koncentracja wydatków w jednej branży może mieć długookresowo negatywny wpływ na poziom zaspokojenia potrzeb w innych sferach funkcjonowania gminy. Biorąc pod uwagę wysokość subwencji oświatowej oraz poziom wydatków w dziale „Oświata i wychowanie”, należy stwierdzić, że dochody z tytułu subwencji nie pokrywają w pełni wydatków na cele oświatowe na terenie gminy. Gmina zmuszona jest do uzupełnienia brakującej kwoty z dochodów własnych. Pomimo podjętych kroków, mających na celu obniżenie wydatków na oświatę można przypuszczać, że koszty związane z oświatą będą nadal wzrastały. Spowodowane jest to malejącą liczbą uczniów w szkołach.

Kolejną grupę zadań gminy, według wielkości wydatków, stanowią zadania z zakresu opieki społecznej, które Gmina realizuje przy pomocy Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W roku 2012 wydatki te stanowiły 15% ogółu wydatków.

Dużo, bo aż 12,5 % środków finansowych Gminy przeznaczanych jest na działania z obszaru rolnictwa i łowiectwa (w tym infrastruktura wodociągowa i sanitarna wsi – 5.571.000,00 zł).

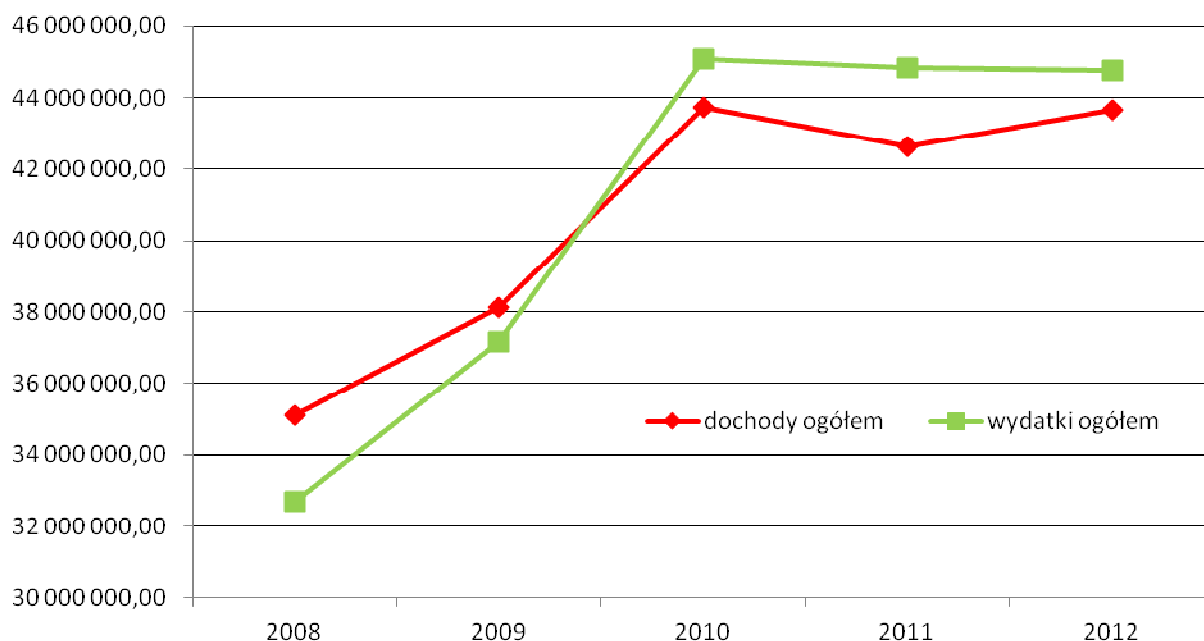
Czwartą w kolejności według wielkości wydatków grupę stanowi utrzymanie obiektu i wynagrodzenia pracowników gminy i rady gminy (dział *Administracja publiczna*) - udział tych wydatków stanowił prawie 10 % wszystkich wydatków budżetowych.

Dochody i wydatki budżetu gminy w latach 2008 - 2012					Tabela 28
	2008	2009	2010	2011	2012
Dochody ogółem:	35 096 846,90	38 131 024,77	43 747 537,86	42 621 196,61	43 674 399,35
Dochody własne	19 561 117,87	22 077 322,67	26 525 253,88	26 048 277,36	26 333 437,86
- w tym podatki	17 280 619,19	15 859 161,65	16 183 180,84	17 823 727,37	17 482 024,12
- w tym opłaty	428 514,48	406 558,88	4 949 008,47	3 470 953,17	5 205 022,81
Dotacje celowe z budżetu państwa	5 445 661,03	5 499 515,10	5 616 378,98	5 327 725,25	5 771 607,49
Subwencje ogólne	10 090 068,00	10 554 187,00	11 605 905,00	11 245 194,00	11 569 354,00
- w tym na zadania oświatowe	9 570 100,00	9 872 839,00	10 958 721,00	10 624 693,00	10 923 857,00
Wydatki ogółem:	32 692 347,93	37 154 523,50	45 081 371,35	44 839 843,12	44 752 613,37
Wydatki majątkowe	4 045 408,74	6 314 907,96	10 161 233,27	9 126 943,31	8 801 034,61
- w tym inwestycyjne	4 045 408,74	6 314 907,96	10 161 233,27	9 126 943,31	8 801 034,61
Wydatki bieżące	28 646 939,19	30 839 615,54	34 920 138,08	35 712 899,81	35 951 578,76
- w tym wynagrodzenia	11 917 259,54	12 507 460,48	13 263 378,97	13 527 598,64	13 563 901,42

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMIG w Ślesinie

Analizując strukturę budżetu w latach 2008 – 2012 zauważyć należy, że w 2010 roku po raz pierwszy (biorąc pod uwagę badany okres) dochody budżetowe (43.747.537,86 zł) były niższe od wydatków budżetowych (45.081.371,35 zł). Rok 2010 zamknięto zatem deficytem budżetowym w wysokości 1.333.833,49 zł. Na stan ten miał wpływ m.in. znaczny wzrost wydatków na cele inwestycyjne (o ponad 3,8 mln zł). Deficyt utrzymywał się także w kolejnych latach, jednakże po wzroście z 2011 roku do poziomu 2.218.646,51 zł, w 2012 roku uległ obniżeniu i osiągnął wartość 1.078.214,02 zł.

Wykres 12. Zestawienie dochodów i wydatków budżetu gminy Ślesin ogółem w latach 2008 – 2012, w zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMIG w Ślesinie

W porównaniu z rokiem 2008 (rok o najniższych dochodach budżetowych w analizowanym okresie) dochody w 2012 roku były wyższe o 8.577.552,45 zł. Jednocześnie były one tylko o 73.138,51 zł niższe od dochodów z 2010 roku, w którym ich poziom był najwyższy.

Łącznie wydatki w 2012 roku były niższe o 328.757,98 zł w porównaniu z rokiem 2010, kiedy to osiągnęły one poziom najwyższy w całym analizowanym okresie (co wynikało głównie z realizacji budowy przystani wodnej), i były o 12.060.265,44 zł wyższe od tych poniesionych w 2008 roku.

Na tle powiatu dochody gminy na 1 mieszkańca w 2012 roku odbiegały w sposób dość znaczny od średnich dochodów gmin miejsko - wiejskich (o 274,87 zł na mieszkańca niższe). Były też niższe od dochodów uzyskiwanych przez gminy wiejskie - o 70,46 zł na osobę. Lepiej przedstawia się sytuacja na tle województwa. Dochód gminy na 1 mieszkańca był o 269,64 zł wyższy od średniego dochodu na 1 mieszkańca gminy miejsko - wiejskiej, jednocześnie niższy od dochodów osiąganych przez gminy wiejskie województwa wielkopolskiego.

Dochody i wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca w latach 2008 - 2012					Tabela 29
	2008	2009	2010	2011	2012
Dochody na 1 mieszkańca					
Gmina Ślesin	2.571,01	2.766,33	3.080,01	3.175,86	3.141,59
Powiat koniński	2.687,32	2.712,57	2.890,78	3.134,53	3.313,99
Woj. wielkopolskie	2.822,15	2.851,51	3.006,81	3.184,53	3.386,53

Wydatki na 1 mieszkańca					
Gmina Ślesin	2.394,87	2.695,48	3.272,69	3.240,34	3219,15
Powiat koniński	2.552,34	2.817,70	3.297,00	3.353,89	3.233,40
Woj. wielkopolskie	2.837,08	3.118,93	3.384,49	3.494,00	3.419,90

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG w Ślesinie

Na uwagę zasługuje fakt, że poziom dochodów na 1 mieszkańca rośnie i w 2012 roku był o 570,58 zł wyższy od osiągniętego w roku 2008. Podobna sytuacja dotyczy wydatków budżetowych, z tym, że po dużym wzroście wydatków w latach 2010 – 2011, w 2012 roku ich poziom uległ obniżeniu.

Działalność inwestycyjna gminy w latach 2010 - 2012 obejmowała głównie: rozbudowę sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, budowę i modernizację dróg gminnych, chodników oraz oświetlenia ulicznego, budowę i rozbudowę placów zabaw, miejsc rekreacji oraz obiektów sportowych. Zakres inwestycji ukierunkowanych na rozbudowę i unowocześnienie infrastruktury technicznej i społecznej sprzyja poprawie warunków życia mieszkańców oraz warunków do rozwoju turystyki i pozarolniczej działalności gospodarczej.

Ze środków budżetu gminy wyodrębniony jest również fundusz sołecki, z którego realizowane są przedsięwzięcia służące ogólnej poprawie życia mieszkańców, w tym: inwestycje w znajdujących się w danym sołectwie świetlicach i innych obiektach, np. place zabaw oraz organizacja różnego typu imprez integrujących lokalną społeczność.

Fundusz sołecki						Tabela 30	
Nazwa Sołectwa	2010		2011		2012		
	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	
Biskupie	15 296,00	12 699,86	14 324,93	10 949,95	17 370,01	17 368,61	
Bylew	10 500,00	10 498,62	10 200,00	10 026,15	12 227,57	12 209,4	
Głębockie	12 127,00	12 127,00	11 711,76	11 040,48	14 141,7	13 124,96	
Goranin	6 500,00	6 500,00	6 300,00	4 206,84	7 685,00	7 685,00	
Honoratka	22 033,00	21 731,00	21 330,00	20 019,29	25 540,78	24 554,64	
Ignacewo	15 271,00	15 271,00	14 538,73	14 508,74	17 445,72	16 844,86	
Julia	7 835,21	-	7 483,17	7 482,17	8 970,70	8 966,82	
Kępa	10 800,00	-	10 523,95	10 163,00	12 713,25	12 678,06	
Kijowiec	19 000,00	10 791,42	18 244,00	17 819,69	21 883,93	21 618,73	
Kolebki	10 530,00	7 813,34	9 953,81	9 953,00	11 884,75	11 883,88	
Leśnictwo	8 780,00	8 773,61	8 300,00	8 237,91	10 170,00	10 162,64	
Licheń Stary	24 952,90	20 605,30	23 756,10	26 612,89	28 569,10	28 553,61	

Lubomyśle	17 417,12	10 500,00	16 890,59	16 405,72	20 080,00	19 955,66
Marianowo	9 881,35	9 851,67	9 407,00	3 406,99	11 313,36	11 310,74
Mikorzyn	21 384,64	13 015,66	20 477,76	18 347,45	24 969,39	24 295,96
Niedźwiady	11 500,00	8 267,40	10 000,00	6 709,00	13 513,18	13 487,66
Ostrowąż	9 876,00	9 849,96	11 759,00	11 486,85	15 313,04	15 300,54
Piotrkowice	18 063,00	17 394,11	17 223,17	16 524,69	20 512,61	20 345,68
Pogoń Gosławicka	8 733,52	8 733,51	8 172,10	8 171,10	9 684,92	9 684,05
Półwiosek Lubstowski	18 490,10	18 490,10	1 779,56	17 764,28	21 769,65	21 222,16
Półwiosek Stary	13 225,04	13 225,04	12 685,76	11 679,05	15 113,05	15 099,94
Różnowa	9 008,00	2 708,00	8 433,42	7 604,09	9 970,62	9 872,38
Szyszyn	17 841,32	-	17 128,15	1 634,72	20 512,61	19 662,46
Szyszyńskie Holendry	23 830,02	23 135,12	23 138,44	22 248,83	27 140,65	27 133,90
Wąsosze	18 939,25	18 755,99	18 102,15	17 731,91	21 969,64	21 948,02
Wygoda	11 700,00	11 059,70	11 117,85	11 029,75	13 398,91	13 392,63
Razem:	37 3514,50	29 1797,41	34 2981,40	32 1764,54	43 3864,10	42 8362,99

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMIG w Ślesinie

VII. Analiza SWOT gminy Ślesin

- mocne i słabe strony gminy Ślesin
- szanse i zagrożenia dla rozwoju gminy

7.1 Opis metody

Analiza SWOT jest **jakościową metodą** badania ogólnej sytuacji gminy i stanowi uzupełnienie metod wskaźnikowych badających stan, trendy i aspekty porównawcze w różnych sferach życia społeczno-gospodarczego gminy. W ramach analizy klasyfikuje się wszystkie czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą sytuację gminy. Metoda ta sprowadza się do badania tzw. determinant rozwoju w podziale na uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne. Ze skrzyżowania tych dwóch podziałów powstają cztery kategorie SWOT:

Schemat analizy SWOT		Tabela 31
	Czynniki pozytywne	Czynniki negatywne
Czynniki wewnętrzne	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Czynniki zewnętrzne	SZANSE	ZAGROŻENIA

Nazwa metody pochodzi od pierwszych liter słów określających w języku angielskim istotę przedmiotu analizy - **mocne i słabe strony** (**Strengths and Weaknesses**) oraz **szanse (możliwości)** i **zagrożenia** (**Opportunities and Threats**) dla rozwoju gminy.

- **Czynniki wewnętrzne:**
  - **Mocne strony** (*strengths*) – atuty, umiejętności, walory, zasoby pozwalające konkurować na danym rynku;
  - **Słabe strony** (*weaknesses*) – braki lub słabości w porównaniu do innych.
- **Czynniki zewnętrzne:**
  - **Szanse** (*opportunities*) – możliwości analizowanej jednostki płynące z otoczenia;
  - **Zagrożenia** (*threats*) – wszystko co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Mocne i słabe strony, czyli stymulatory i bariery rozwoju odnoszone są do **wewnętrznej** sytuacji gminy, powinny być analizowane pod kątem określenia pozycji gminy w stosunku do otoczenia. Czynniki te stanowią zazwyczaj o istocie atrakcyjności rynku, na którym gmina funkcjonuje. Mocne strony, czyli zasoby, walory, potencjały, identyfikują możliwości rozwojowe gminy, to na tych elementach należy budować założenia strategii rozwoju. Natomiast słabe strony, stanowią ograniczenia istotne dla rozwoju gminy, wpływają na relatywnie słabszą sytuację w określonych

obszarach życia społeczno-gospodarczego. Ranga słabych stron może stanowić o tym, czy są to problemy kluczowe, którymi konieczne należy się zająć podczas prac nad strategią rozwoju, które należy zdefiniować jako cele strategiczne.

Szanse i zagrożenia są natomiast odnoszone do czynników zewnętrznych, na które gmina nie ma bezpośredniego wpływu, jednak dla skuteczności wdrażania strategii, czynniki te muszą być przewidywane i analizowane. Określając cele strategiczne i operacyjne, działania i projekty, często największe możliwości rozwojowe płyną właśnie z zewnątrz. Przykładem takim są fundusze europejskie, bez których rozwój i dodatkowe inwestycje publiczne i prywatne, jak również działania związane z poprawą sytuacji na rynku pracy, byłyby trudne do realizacji a wręcz niemożliwe. A więc wykorzystanie takich możliwości przez bardziej operatywnych beneficjentów może stać kluczem do rozwoju gminy, szczególnie przy ograniczonych środkach własnych. Istotnym jest również przewidywanie zagrożeń zewnętrznych i przygotowanie działań zapobiegawczych, aby osiągnięcie naszych celów strategicznych i operacyjnych nie stało się niemożliwe do realizacji. Sytuacja gospodarcza i finansowa na świecie, w Unii Europejskiej, w kraju, zmiany prawa i podatków mogą mieć istotny wpływ na rynki lokalne.

Analiza poszczególnych czynników analizy SWOT wskazuje na ich relatywne znaczenie i potencjalny wpływ na szansę sukcesu wdrażanej strategii rozwoju.

Zakres analizy obejmuje uwarunkowania naturalne oraz antropologiczne, czyli związane z działaniami człowieka. Analizie podlega w szczególności :

- stan środowiska oraz zasobów naturalnych i ich wykorzystanie w ramach gospodarki i turystyki,
- zasoby ludzkie, w tym zjawiska i prognozy demograficzne, sytuacja zawodowa i ekonomiczna, stan bezrobocia,
- warunki życia mieszkańców, w tym elementy infrastruktury społecznej i technicznej,
- życie gospodarcze, w tym branże wiodące, wielkość podmiotów, perspektywy rozwojowe,
- turystyka wraz z atrakcjami turystycznymi,
- sytuacja rozwojowa, w tym otwarcie na zewnątrz, czyli współpraca z innymi gminami i zagraniczna.

Rozwój gminy powinien opierać się głównie na silnych stronach gminy i szansach rozwojowych – stanowiących fundament rozwoju gminy - oraz na wzmacnianiu słabych stron i ograniczaniu zagrożeń. Logika postępowania powinna więc obejmować następujący schemat działania:

- ➔ Wykorzystując zasoby i potencjały gminy Ślesin (- **mocne strony**), takie jak: ...
- ➔ należy dążyć do rozwiązywania najważniejszymi problemów w gminie (- **słabych stron**), którymi są: ....
- ➔ poprzez działania wynikające z **szans** – jakimi są: ...
- ➔ uwzględniając w realizacji strategii **zagrożenia**, takie jak: ...

Mając na uwadze, że:

- analiza SWOT oraz określone na jej podstawie priorytety i bariery rozwojowe mają decydujący wpływ na kształt strategii rozwoju,
- odpowiedzialność za wdrażanie strategii spoczywa na władzach gminy, przy czym w zakresie niektórych działań społecznych i gospodarczych, niezbędnym jest szeroka współpraca międzysektorowa i poparcie społeczności lokalnej,

stąd koniecznym staje się **uspołecznienie** procesu projektowania strategii, w tym szczególnie w zakresie analizy SWOT. Istotnym w tym momencie staje się odnoszenie elementów analizy SWOT nie tylko do otoczenia, ale również do **oczekiwań lokalnej społeczności**. Takie podejście ma wpływ na budowanie społeczeństwa obywatelskiego, integrację społeczną, atmosferę w gminie oraz zaangażowanie społeczności w rozwiązywanie lokalnych problemów i wdrażanie działań strategicznych.

Zatem prace nad tą analizą SWOT obejmują następujące etapy:

- I etap - określenie mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń dla rozwoju gminy, przez ekspertów, w ramach opracowania „ANALIZA STRATEGICZNA” (pkt. 7.2 Część A)
- II etap - przesłanie „ANALIZY STRATEGICZNEJ” wraz z analizą SWOT – do zapoznania - uczestnikom warsztatów strategicznych,
- III etap - weryfikacja priorytetów i barier rozwojowych przez zespół strategiczny, podczas budowania misji gminy i celów strategicznych,
- IV etap - weryfikacja priorytetów i barier rozwojowych przez zespół strategiczny – w kontekście wyników badań ankietowych (z pkt. 8.2 Część A) ,
- V etap - określenie analizy SWOT dla wybranych obszarów priorytetowych – spójnych z misją gminy – (Część B pkt. V).

7.2 Analiza SWOT

ANALIZA SWOT	LOKALIZACJA I DEMOGRAFIA		Tabela 32
MOCNE STRONY		SŁABE STRONY	
<ul style="list-style-type: none"> ↑ Atrakcyjne centralne położenie w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Konina a także w stosunkowo małej odległości od bliskość głównych połączeń o znaczeniu krajowym oraz międzynarodowym w komunikacji drogowej i kolejowej na kierunku wschód – zachód ↑ System wodnych połączeń umożliwiający żeglugę śródlądową ↑ Rozmaitość walorów turystycznych sprzyjająca rozwojowi różnych form turystyki i rekreacji ↑ Bliskość aglomeracji miejskich: Poznań, Łódź ↑ Tworzenie Aglomeracji Konińskiej ↑ Stały dodatni przyrost naturalny ↑ Zmniejszanie liczby osób z wykształceniem podstawowym ↑ Wolne zasoby pracy 		<ul style="list-style-type: none"> ↓ Niski ogólny standard infrastruktury turystycznej ↓ Malejący udział ludności w wieku przedprodukcyjnym ↓ Rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym ↓ Starzenie się ludności, w tym poprzez odpływ młodszych roczników ↓ Wysokie bezrobocie 	
SZANSE		ZAGROŻENIA	
<ul style="list-style-type: none"> ↑ Bliska współpraca z innymi gminami powiatu konińskiego ↑ Pozyskanie inwestorów na tereny inwestycyjne, w tym m.in. na termy ↑ Stwarzanie korzystnych warunków do powrotu dla osób na emigracji 		<ul style="list-style-type: none"> ↓ Zagrożenie wzrostu poziomu bezrobocia związane z przedłużającym się światowym kryzysem ekonomicznym, brakiem środków pomocowych (- zmiana perspektyw finansowych UE) ↓ Migracje zarobkowe – dalszy odpływ wykwalifikowanych kadr ↓ Niekorzystne trendy i prognozy demograficzne ↓ Brak odpowiednich reform mających osłabić konsekwencję starzenia się ludności i spadku podaży zasobów pracy 	

ANALIZA SWOT	ŚRODOWISKO		Tabela 33
MOCNE STRONY		SŁABE STRONY	
<ul style="list-style-type: none"> ↑ Bogata fauna i flora występująca na terenie gminy ↑ Turystyczny charakter ↑ Zmniejszająca się ilość zanieczyszczeń powietrza emitowanych przez przemysł, usługi, mieszkańców 		<ul style="list-style-type: none"> ↓ Zmiany przestrzenne wywołane działalnością PAK KWB Konin S.A. - występowanie terenów zdewastowanych i zdegradowanych ↓ Niekorzystny wpływ przemysłu energetyczno-paliwowego na środowisko i krajobraz ↓ Niekorzystny wpływ na środowisko głównych szlaków komunikacyjnych, ↓ Niewystarczający poziom segregacji odpadów oraz niewystarczający system zbierania odpadów ulegających biodegradacji ↓ Uruchomienie nowej odkrywki 	

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ↑ Możliwość wykorzystania terenów pokopalnianych w celach turystycznych i mieszkaniowych ↑ Rozwój odnawialnych źródeł energii ↑ Możliwość pozyskania środków z UE na inwestycje z zakresu ochrony środowiska naturalnego ↑ Możliwość wykorzystania wód geotermalnych w celach turystycznych i grzewczych ↑ Zwiększający się popyt na usługi turystyczne, stwarzający szanse na zachowanie zasobów przyrodniczych w regionie 	<ul style="list-style-type: none"> ↓ Niska świadomość społeczna z zakresu ochrony środowiska ↓ Wzrastająca ingerencja człowieka ↓ Nieprzestrzeganie zasad chroniących środowisko naturalne ↓ Deficyt wody w regionie i kraju ↓ Zwiększenie częstotliwości gwałtownych zdarzeń pogodowych ↓ Postępująca fragmentacja przestrzeni przyrodniczej, dewastacja kompleksów przyrodniczych i zmniejszanie się drożności korytarzy ekologicznych, ↓ Niespójność w planowaniu przestrzennym mający wpływ na degradację obszarów przyrodniczo cennych ↓ Wysokie koszty rekultywacji wysypiska śmieci w Goraninie ↓ Zagrożenie realizacji planowanych zadań ze względu na konieczność rekultywacji składowiska odpadów w Goraninie

ANALIZA SWOT	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	Tabela 34
MOCNE STRONY		SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ↑ Spójny system połączeń dróg lokalnych z drogami krajowymi i wojewódzkimi oraz międzynarodowym szlakiem kolejowym Berlin – Moskwa ↑ Zwodociągowanie i elektryfikacja gminy 		<ul style="list-style-type: none"> ↓ Bardzo słabo rozwinięta sieć gazowa ↓ Zbyt małe środki na prace modernizacyjno-remontowe dróg ↓ Słaba infrastruktura drogowa na nowo powstałych osiedlach
SZANSE	ZAGROŻENIA	
<ul style="list-style-type: none"> ↑ Możliwość pozyskania środków zewnętrznych na inwestycje infrastrukturalne, w tym z UE ↑ udział w projekcie OF Aglomeracja Konińska 	<ul style="list-style-type: none"> ↓ Brak zainteresowania inwestorów terenami o niskim poziomie uzbrojenia w infrastrukturę ↓ Rosnąca konkurencja w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, w tym z UE ↓ Niższa konkurencyjność projektów składanych do programów pomocowych UE ↓ Mało przychylne stanowisko Zarządu województwa w ustalaniu zasad wsparcia w ramach WRPO 2014+ 	

ANALIZA SWOT	SFERA SPOŁECZNA		Tabela 35
MOCNE STRONY		SŁABE STRONY	
<ul style="list-style-type: none"> ↑ Rozwój instytucji pozarządowych działających na rzecz rozwoju kapitału ludzkiego, skutecznie aplikujących o środki unijne 		<ul style="list-style-type: none"> ↓ Wysoki poziom bezrobocia, w tym osób młodych ↓ Zbyt mało efektywne i trwałe wsparcie ze strony urzędu pracy ↓ Niski poziom wykształcenia osób długotrwale bezrobotnych ↓ Wzrastająca liczba osób z grupy wykluczenia społecznego, zagrożonych ubóstwem i marginalizacją ↓ Niski poziom zaawansowania społeczeństwa informacyjnego ↓ Wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym i nieprodukcyjnym 	
SZANSE		ZAGROŻENIA	
<ul style="list-style-type: none"> ↑ Środki unijne na rozwój kapitału ludzkiego – dobre projekty ↑ Środki unijne na aktywizację zawodową, w tym poprzez samozatrudnienie – szczególnie w odniesieniu do grup wykluczonych – dobre projekty ↑ Zdefiniowane kierunki rozwoju gospodarczego gminy (np.: innowacje, logistyka, zakłady produkcyjne) ↑ Rozwój usług dla ludności, w tym opiekuńczych, medycznych, w tym dla osób starszych ↑ Spójny system wspierania rozwoju przedsiębiorczości ↑ Rozwój społeczeństwa informacyjnego ↑ Napływ na teren gminy młodych osób celem zamieszkania i założenia rodziny 		<ul style="list-style-type: none"> ↓ Wzrost wykluczenia społecznego, patologii społecznych i ubóstwa, ↓ Przewidywany znaczny wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego ↓ Migracje zarobkowe, w tym osób młodych i wykwalifikowanych do aglomeracji miejskich oraz za granicę ↓ Trudniejszy dostęp do opieki społecznej i medycznej ↓ Restrukturyzacja sektora paliwo-energetycznego - zwolnienia grupowe 	

ANALIZA SWOT	GOSPODARKA / ROLNICTWO		Tabela 36
MOCNE STRONY		SŁABE STRONY	
<ul style="list-style-type: none"> ↑ Obecność dużych złóż naturalnych (węgiel brunatny, kruszywa naturalne, piaski kwarcowe, surowce ilaste do produkcji ceramiki budowlanej oraz wody geotermalne i torfy) ↑ Atrakcyjne tereny inwestycyjne sąsiadujące z węzłami komunikacyjnymi ↑ Systematyczny wzrost ilości podmiotów gospodarczych poza rolnictwem ↑ Rozwój sektora MSP ↑ Działające instytucje otoczenia biznesu, w tym Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Koninie, Konińska Izba Gospodarcza oraz centrum transferu technologii wraz z inicjatywą klastrową 		<ul style="list-style-type: none"> ↓ Słaba kondycja finansowa i rozdrobnienie małych przedsiębiorstw ↓ Brak ulg dla nowo powstałych przedsiębiorstw ↓ Niski poziom innowacyjności przedsiębiorstw ↓ Stagnacja w gospodarce ↓ Niska bonitacja gleb ↓ Duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych 	

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ↑ Skuteczny lobbing na rzecz zwiększenia wsparcia dla subregionu konińskiego w ramach perspektywy UE 2014-2020 ↑ Wzrastająca przedsiębiorczość mieszkańców ↑ Transfer technologii wpływający na konkurencyjność podmiotów gospodarczych, szczególnie w obszarze technologii energooszczędnych ↑ Inwestycje w obszarze energii odnawialnej ↑ Inwestycje w obszarze turystyki, usług dla ludności ↑ Możliwość finansowania inwestycji gospodarczych, w tym rolniczych z funduszy UE, w tym w postaci instrumentów dotacyjnych i zwrotnych ↑ Poprawa koniunktury gospodarczej państwa 	<ul style="list-style-type: none"> ↓ Migracje zarobkowe, w tym osób młodych i wykwalifikowanych do aglomeracji miejskich oraz za granicę ↓ Szara strefa ↓ Restrukturyzacja sektora paliwowo-energetycznego - zwolnienia grupowe ↓ Regulacje prawne utrudniające rozwój sektora MSP ↓ Wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej ↓ Zbyt małe środki i działania wspierające rozwój MSP

ANALIZA SWOT	TURYSTYKA	Tabela 37
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	
<ul style="list-style-type: none"> ↑ Centrum Polski - dogodnie położenie komunikacyjne ↑ Możliwość całorocznego wykorzystania akwenów wodnych ↑ Możliwość organizowania dużych imprez plenerowych ↑ Dobre warunki do uprawiania sportów ekstremalnych. ↑ Możliwość pływania na motorówkach, skuterach, żeglarstwo ↑ Zasoby wód geotermalnych ↑ Słynne, znane na całym świecie Sanktuarium Maryjne ↑ Walory aspirujące o status produktu lokalnego m.in. gwara ochweśnicka ↑ Występowanie szlaków wodnych atrakcyjnych dla turystyki kajakowej i motorowodnej (szlak wodny Warta – Gopło wchodzący w skład „Wielkiej Pętli Wielkopolski” ↑ Bogaty kalendarz imprez turystyczno – wypoczynkowych ↑ Rozwój i wzrost popytu na usługi turystyczne, w tym agroturystyczne, ↑ Współpraca z sąsiednimi gminami/ regionami w dziedzinie promocji turystycznej ↑ Możliwość pozyskania środków z UE na rozwój infrastruktury turystycznej, 	<ul style="list-style-type: none"> ↓ Niewystarczająca infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna oraz jej niewystarczający standard ↓ Niski poziom wód ↓ Niewykorzystanie zasobów wód geotermalnych ↓ Niewystarczające zasoby sprzętu pływackiego (rowery, kajaki, skutery, deski surfingowe, itp.) poza Ślesinem ↓ Zbyt małe możliwości edukacji, szkolenia w zakresie sportów wodnych na terenie niektórych miejscowości wypoczynkowych gminy Ślesin ↓ Sezonowość usług turystycznych ↓ Brak spójności i rozproszenie ponadlokalnych działań rozwojowych i promocyjnych w zakresie turystyki ↓ Przekształcenia w środowisku naturalnym spowodowane działalnością kompleksu paliwowo-energetycznego ↓ Rosnąca konkurencja w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, w tym z UE ↓ Niewystarczający standard drogi 	

<p>↑ Promocja markowego produktu turystyki wodnej Wielkiej Pętli Wielkopolski przez Samorząd Województwa</p>	<p>krajowej nr 25</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>↑ Środki unijne – dobre projekty</p> <p>↑ Zasoby wód geotermalnych</p> <p>↑ Rozwój organizacji okolicy turystycznych oraz poszerzenie oferty wspierającej podmioty turystyczne</p> <p>↑ Zasoby wód geotermalnych</p>	<p>↓ Przemysłowe zanieczyszczenie wód</p> <p>↓ Konkurencyjność innych regionów turystycznych</p> <p>↓ Tworzenie terenów chronionych</p> <p>↓ Postrzeganie regionu jako przemysłowy</p> <p>↓ Starzenie się społeczeństwa</p> <p>↓ Wzrost bezrobocia i zubożenie społeczeństwa w związku ze zmianami gospodarczymi w sektorze paliwowo-energetycznym w regionie</p> <p>↓ Rozwiązania formalno-prawne oraz ograniczenia wynikające ze struktur właścicielskich dla potencjalnych inwestycji z terenów pokopalnianych</p> <p>↓ Zbyt małe środki publiczne i pomocowe na rozwój turystyki</p>

VIII. Analiza potrzeb i oczekiwań mieszkańców gminy Ślesin – wyniki badań społecznych

8.1 Opis metody badań

Ogólna charakterystyka badań:

- **obszar badań** – gmina Ślesin,
- **cel badań:**
  - zebranie informacji dotyczących potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej,
  - identyfikacja obszarów priorytetowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy,
  - określenie zagadnień najistotniejszych dla mieszkańców w najbliższej przyszłości,
  - poznanie opinii mieszkańców na temat różnych aspektów życia w gminie Ślesin,
  - aktualność poszczególnych elementów misji poprzedniej strategii rozwoju gminy,
- **wykonawca badań** - Urząd Miasta i Gminy w Ślesinie,
- **termin badań** - przełom grudnia'2013 i stycznia'2014,
- **respondenci** - mieszkańcy gminy Ślesin: pracownicy sektora publicznego, prywatnego, przedsiębiorcy, rolnicy, osoby bezrobotne,
- **charakter badań** - analiza ilościowa - odpowiedzi mieszkańców na pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, stanowiącym Załącznik nr 1 do strategii, ankieta anonimowa,
- **sposób dystrybucji:**
  - z numerem styczniowym Gazety Ślesińskiej, w nakładzie 2500 egzemplarzy (zwrot z ankiet w tym przypadku był raczej niski),
  - dystrybucja bezpośrednia - 700 kwestionariuszy, w tym:

- na terenie Urzędu Miasta i Gminy w Ślesinie,
- zdecydowana większość - poprzez dzieci w szkołach na terenie całej gminy,

uwaga: - sposób dystrybucji ankiet poprzez dzieci (nieadekwatny do struktury wiekowej mieszkańców gminy Ślesin), spowodował:

- relatywnie wyższy udział osób w wieku 36-45 i grupy 36-65,
- trzykrotnie wyższy udział osób bezrobotnych,
- mały udział osób młodych do 35 roku życia i osób starszych,

co miało z pewnością wpływ na wyniki badań, przenosząc ciężar odpowiedzi na aspekty opiekuńcze, a nie rozwojowe,

➤ **zwroty ankiet** - zebrano łącznie 389 wypełnionych poprawnie kwestionariuszy, poziom zwrotów - 56%, co jest wynikiem zadowalającym.

W ramach niniejszych badań zidentyfikowano obszary priorytetowe dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy oraz oczekiwania społeczne mieszkańców wymagające dalszych, bardziej szczegółowych badań oraz analiz.

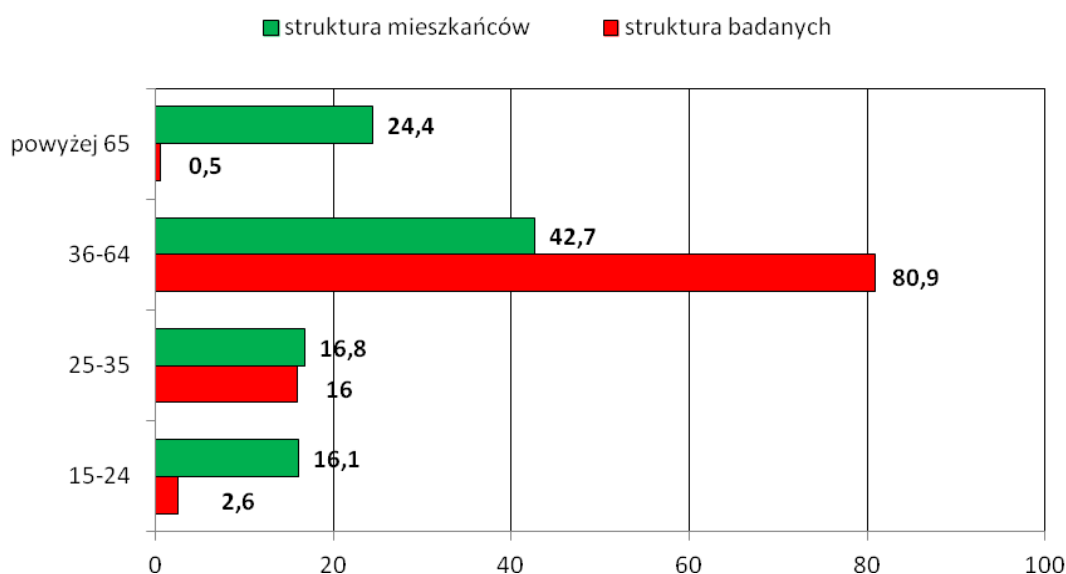
8.2 Wyniki badań

W badaniu ankietowym udział wzięło 389 mieszkańców gminy Ślesin, z czego 78,5% stanowiły osoby zamieszkujące tereny wiejskie, natomiast 21,5% osoby z miasta Ślesin – tj. proporcjonalnie do miejsca zamieszkania.

Najliczniejszą grupę wśród respondentów, bo aż 80,9%, stanowiły osoby w wieku średnim, tj. 36- 64 lat m.in. ze względu na to, że jest to najszerszy przedział wiekowy (30 lat). Drugą pod względem wielkości grupą są osoby w młodym wieku, tj. 25- 35 lat (16,0%). Z kolei osoby bardzo młode – pomiędzy 15 a 24 rokiem życia - stanowią niewielki odsetek ankietowanych, bo zaledwie 2,6%. Podobnie osoby starsze po 65 roku życia, których udział w ogólnej liczbie ankietowanych wyniósł 0,5%. Struktura osób ankietowanych nie odzwierciedla struktury mieszkańców – niedowartościowane są grupy osób młodych i starszych, natomiast nadwartościowana jest grupa w wieku 36-65, w tym szczególnie osoby w wieku 35-45 – jako rodzice dzieci ze szkół dystrybuujących ankietę.

Wykres 13. Struktura osób ankietowanych a struktura mieszkańców wg wieku, w %

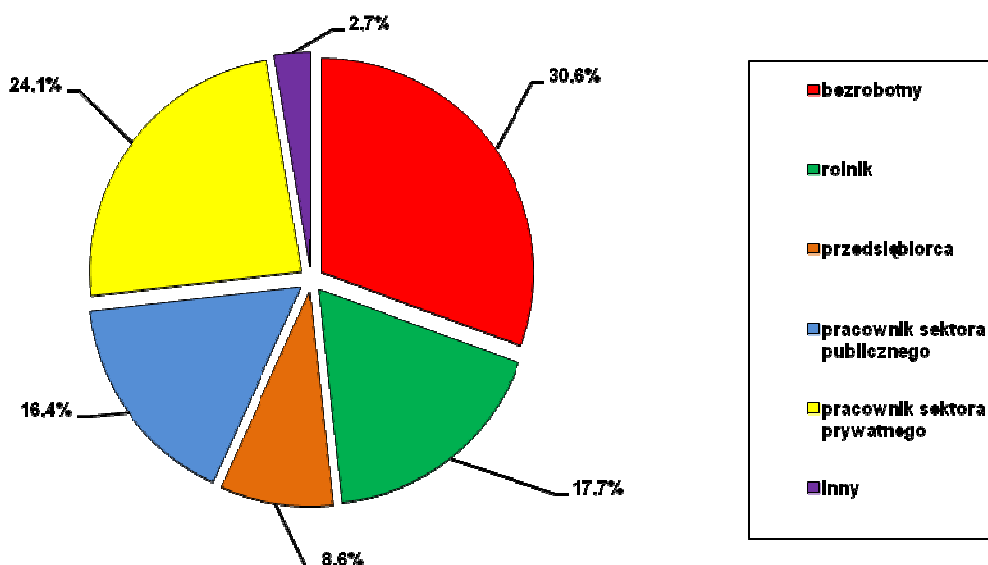

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Jedna trzecia ankietowanych to osoby bezrobotne (30,6%), co również jest wartością zawyżoną - struktura ankietowanych ze względu na status zawodowy nie odzwierciedla stanu rzeczywistego panującego w gminie na skutek sposobu dystrybucji ankiet.

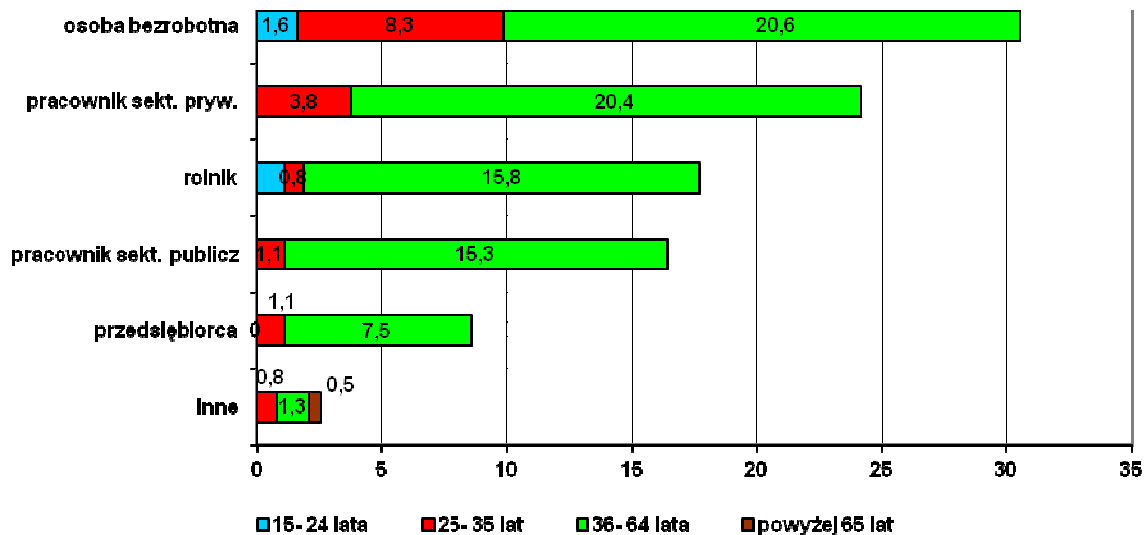
Pracownicy sektora prywatnego stanowią 24,1% ankietowanych, natomiast rolnicy 17,7%. Niewiele mniejsza jest grupa osób zatrudnionych w sektorze publicznym (16,4%). Także niewielki udział w strukturze grup zawodowych stanowią przedsiębiorcy (8,6%). Pozostałe 2,7% stanowią renciści oraz emeryci. Większość ankietowanych (66,8%) stanowią osoby aktywne zawodowo, natomiast osoby nieaktywne, tj.: bezrobotni, renciści i emeryci, stanowią ponad 33% badanych.

Wykres 14. Struktura osób ankietowanych według statusu zawodowego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres 15. Struktura osób ankietowanych wg statusu zawodowego oraz wieku, w %

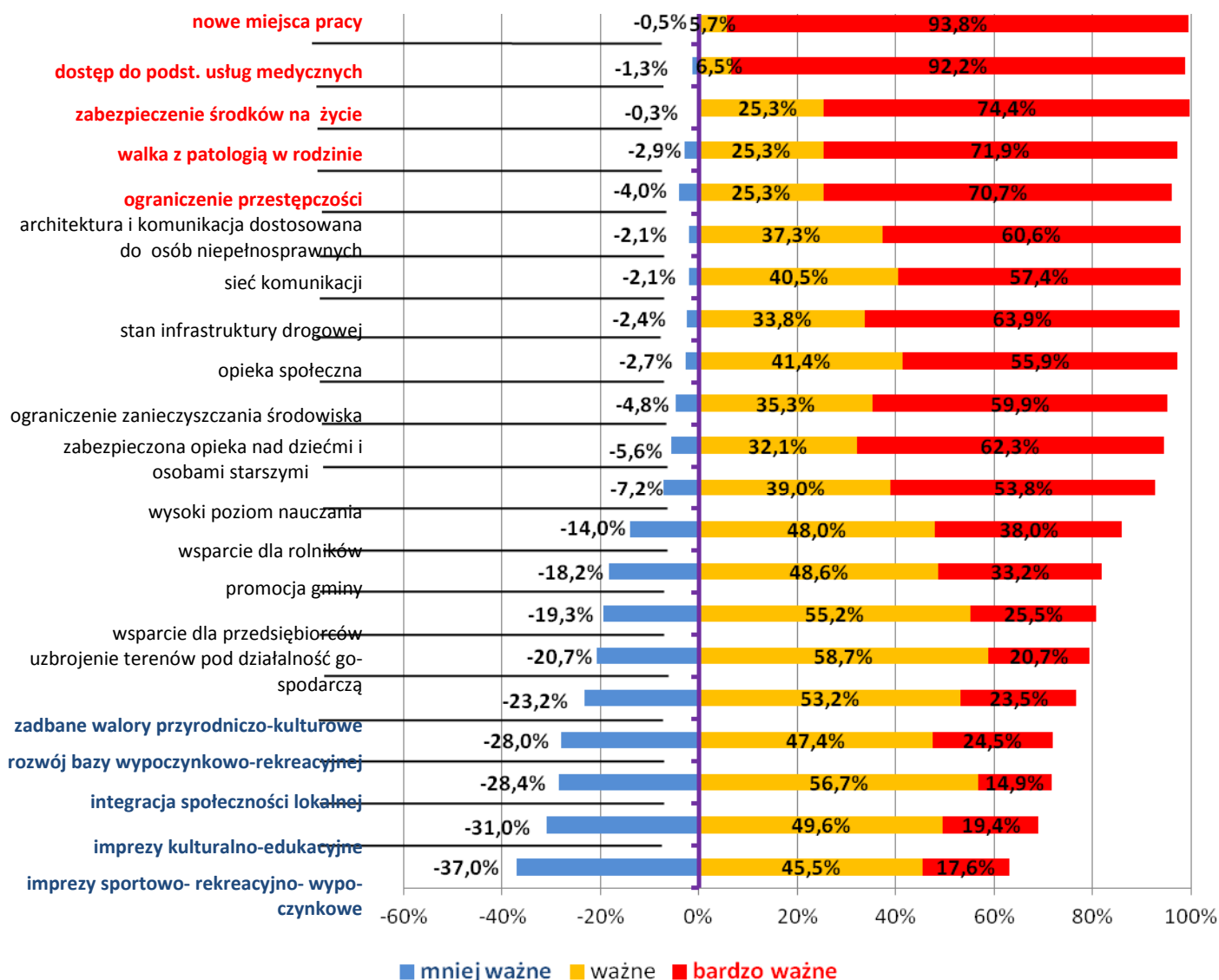

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ocena warunków życia w Gminie Ślesin

Głównym celem przeprowadzenia badania ankietowego było zebranie informacji dotyczących potrzeb i oczekiwań mieszkańców gminy Ślesin oraz określenie zagadnień, które w najbliższej przyszłości będą najistotniejsze z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. W tym celu zapytano ankietowanych o określenie stopnia istotności kategorii dotyczących sytuacji gospodarczej, społecznej oraz infrastruktury technicznej. Poniżej przedstawiono wyniki dotyczące oceny stopnia istotności poszczególnych zagadnień, porządkując te zagadnienia od najbardziej ważnych, do mniej ważnych.

Wykres 16. Stopień ważności zagadnień związanych z rozwojem społeczno-gospodarczym gminy Ślesin

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Jako **najważniejsze** dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Ślesin wskazano następujące zagadnienia:

- **nowe miejsca pracy** - za bardzo ważne uznało to zagadnienie 93,8% ankietowanych, natomiast za ważne 5,7% badanych,
- **dostęp do podstawowych usług medycznych** – bardzo ważne - 92,2%; ważne - 6,5%,
- **zabezpieczenie środków na życie** – bardzo ważne - 74,4%; ważne - 25,3%,
- **walka z patologią w rodzinie** – bardzo ważne - 71,9%; ważne - 25,3%,
- **ograniczenie przestępczości** – bardzo ważne - 70,7%; ważne - 25,3%,

Na w/w zagadnieniach powinny być zatem skoncentrowane działania rozwojowe gminy.

Zagadnienia wykazywane w dalszej kolejności, ale **ważne**, takie jak:

- stan infrastruktury drogowej – bardzo ważne - 63,9%; ważne - 33,8%,
- zabezpieczona opieka nad dziećmi do lat 6 oraz osobami zależnymi – bardzo ważne - 62,3%; ważne - 32,1%,
- architektura i komunikacja dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych – bardzo ważne - 60,6%; ważne - 37,3%,
- ograniczenie zanieczyszczania środowiska – bardzo ważne - 59,9%; ważne - 35,3%,
- sieć komunikacji – bardzo ważne - 57,4%; ważne - 40,5%,
- opieka społeczna – bardzo ważne - 55,9%; ważne - 41,4%,
- wysoki poziom nauczania – bardzo ważne - 53,8%; ważne - 39,0%

są bardziej szczegółowe i stanowią obszary wspierające najważniejsze zagadnienia. Są one również istotne dla poprawy warunków życia w gminie Ślesin.

Jako **mniej ważne** dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Ślesin, do realizacji w drugiej kolejności, wskazano następujące zagadnienia:

- imprezy sportowo-rekreacyjno-wypoczynkowe – 37,0%,
- imprezy kulturalno-edukacyjne – 31,0%
- integracja społeczności lokalnej – 28,4%,
- rozwój bazy rekreacyjno-wypoczynkowej – 28,0%.

Niemalże każdy ankietowany wskazał **nowe miejsca pracy** jako element bardzo ważny lub ważny dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Wyniki te są zbieżne z ogólnie trudną sytuacją na rynku pracy w regionie. Co prawda poziom i stopa bezrobocia w gminie Ślesin są nieco niższe niż w powiecie konińskim (9,4%), jednak wyniki ankiet świadczą o tym, że daje się ono odczuć mieszkańcom i w wypadku utrzymywania się takiej sytuacji na rynku pracy, bezrobocie może stać się jednym z głównych problemów społecznych. Tak wysoki wynik dotyczący stopnia ważności nowych miejsc pracy wynikać może także z faktu, iż ponad 30% ankietowanych mieszkańców stanowiły osoby bezrobotne.

Mając na uwadze, że bezrobocie często może skutkować **patologiami i przestępczością**, czyli pogorszeniem bezpieczeństwa i warunków życia, obydwie te zagadnienia również znalazły się dość wysoko na liście zagadnień istotnych dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Fakt wskazania przez ponad 70% ankietowanych walki z szeroko rozumianą patologią (alkoholizmem, przemocą w rodzinie, uzależnieniami) oraz przestępczością, jako bardzo ważne zagadnienie dla rozwoju gminy, jest rekomendacją dojęcia zdecydowanych działań naprawczych w tym zakresie. Mieszkańcy wskazywali na niedostateczną ilość patroli policji zwłaszcza na obszarach wiejskich i w trakcie trwania sezonu turystycznego, czyli w okresach letnich. Bezpieczeństwo mieszkańców jest bez wątpienia kluczowym warunkiem ich dobrobytu, a przez to i rozwoju gminy.

Jako bardzo ważny element rozwoju społeczno-gospodarczego gminy ankietowani wskazywali także **zabezpieczenie środków na życie** (74,4%). Jest ono uzależnione głównie od nowych miejsc pracy, ale również od rozwoju przedsiębiorczości, turystyki i rolnictwa oraz zwiększenia efektywności pomocy społecznej. Zapewnienie bezpieczeństwa finansowego w przyszłości staje się istotnym zagadnieniem, również w kontekście starzenia się społeczeństwa, rosnącego bezrobocia oraz niepokojących informacji o wysokości emerytur wypłacanych przyszłym emerytom. Zasadnym staje się rozwój tanich usług dla ludności, w tym starszej oraz budowanie tanich mieszkań i domów opieki.

Bardzo ważnym zagadnieniem, na które wskazało ponad 92% ankietowanych, jest dostęp do **usług medycznych**. Dostęp do specjalistycznych, ale także podstawowych usług medycznych, staje się coraz bardziej utrudniony. Zjawisko to jest powszechne, dotyczy nie tylko gminy Ślesin, ale sięga o wiele szerzej. Problemem jest przede wszystkim konieczność bardzo długiego oczekiwania na wizyty u specjalistów i brak możliwości skorzystania z prywatnych porad z powodu braku środków finansowych. Oprócz braku wystarczającej liczby pediatrów oraz specjalistów, ankietowani zwracali również uwagę na zły stan ośrodka zdrowia w Ślesinie. Walka z problemami w służbie zdrowia jest bardzo trudna i niewątpliwie poprawa sytuacji w tym obszarze będzie trudna i niezależna tylko od gminy. Opieka medyczna powinna być włączona w system kompleksowej opieki i usług dla ludności.

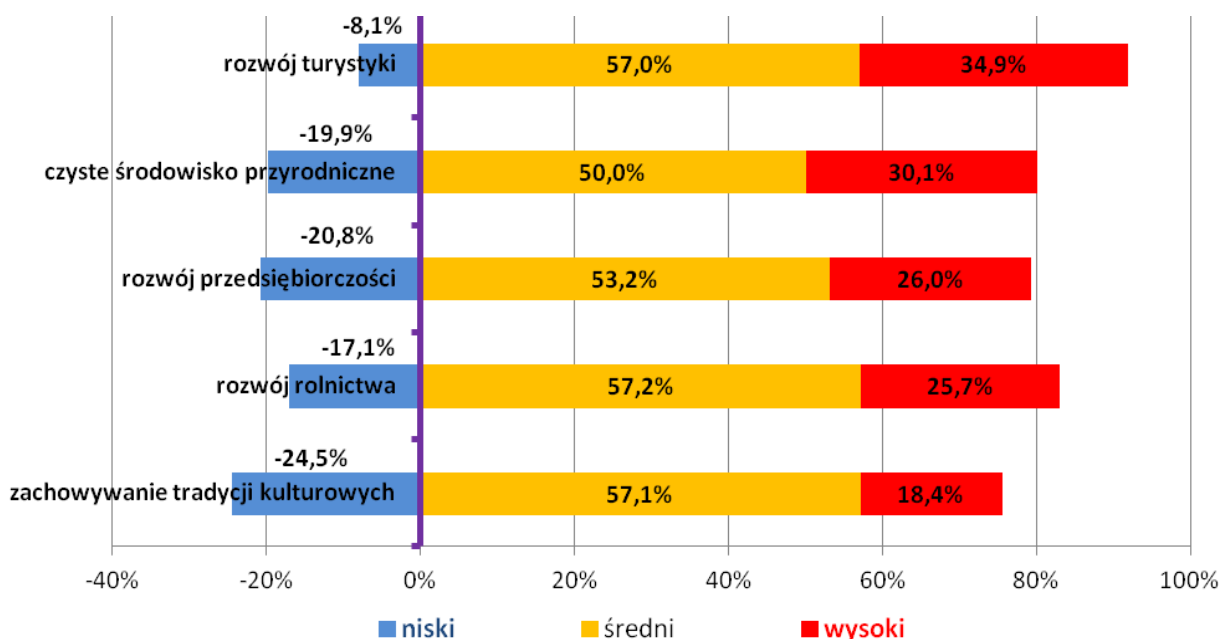
Ocena aktualności misji powiatu zawartej w poprzedniej strategii

Aktualnie obowiązująca misja gminy Ślesin:

***Gmina Ślesin miejscem ludzi żyjących dostatnio dzięki rozwojowi **turystyki,**
przedsiębiorczości i rolnictwa,
ze społecznością zachowującą **tradycje kulturowe,
o czystym **środowisku przyrodniczym.*******

W kolejnej części ankiety zapytano mieszkańców o aktualność poszczególnych elementów misji poprzedniej strategii rozwoju gminy i w związku z tym o wskazanie, które elementy powinny zostać ponownie ujęte w misji aktualnie opracowywanej. Badanie to przeprowadzono głównie w celu potwierdzenia turystycznego charakteru gminy Ślesin.

Wykres 17. Stopień aktualności poszczególnych elementów misji gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Jak wynika z badań ankietowych, najbardziej aktualnym elementem misji jest **rozwój turystyki** (34,9%) oraz czyste środowisko przyrodnicze (30,1%). Z kolei za najmniej aktualny element uznano zachowywanie tradycji kulturowych (24,5%).

Stopień aktualności poszczególnych elementów misji, uważany jest jako:

- wysoki - przez 27% ankietowanych,
- średni - przez 55% ankietowanych,
- niski - przez 18% ankietowanych.

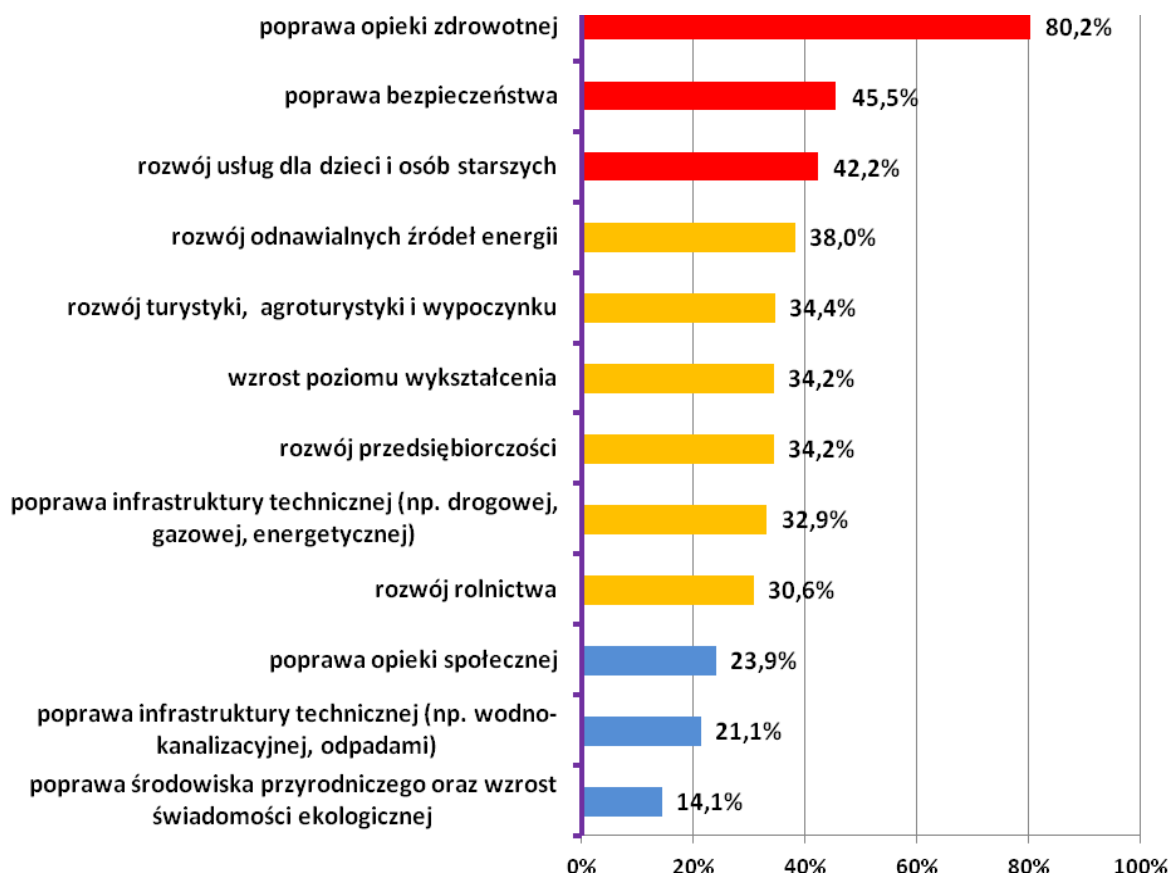
Wyjaśnienia, na dalszym etapie prac nad strategią, wymaga średnie poparcie dla obecnej misji, co wskazywałoby na ewentualnie inne oczekiwania mieszkańców gminy. Powyższe wyniki nie są do końca spójne z wynikami dotyczącymi ważnych zagadnień, gdyż nowe miejsca pracy można stworzyć właśnie dzięki rozwojowi przedsiębiorczości i rolnictwa.

Obszary priorytetowe dla rozwoju gminy Ślesin

Ankietowani mieszkańcy zostali następnie poproszeni o wskazanie, według nich, obszarów priorytetowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy oraz poprawy warunków życia

społeczności lokalnej. Oprócz wskazania obszarów ankietowani proponowali również działania rozwojowe w ramach wybranych obszarów. Poniższy wykres przedstawia obszary priorytetowe wskazane przez ankietowanych – uporządkowane według stopnia ważności dla rozwoju społeczno-gospodarczego.

Wykres 18. Obszary priorytetowe dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Ślesin

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Według ankietowanych mieszkańców - **najważniejsze obszary działania** - to:

- **poprawa opieki zdrowotnej** - wskazywana przez 80,2% ankietowanych - biorąc pod uwagę wcześniejsze oceny mieszkańców tej kwestii (dla 92,2% mieszkańców dostęp do podstawowych usług medycznych jest kluczowy dla rozwoju gminy) oraz istotność i powszechność tego zagadnienia, wynik nie budzi zdziwienia.
  - ❖ *Proponowane działania w ramach obszaru:*
    - odnowienie i doposażenie ośrodka zdrowia,
    - większy dostęp do darmowych badań,
    - zwiększenie liczby lekarzy zwłaszcza pediatrów oraz specjalistów w ośrodku zdrowia;

- **poprawa bezpieczeństwa** – wskazana przez 45,5% badanych. Jest to wynik niepokojący zważywszy, że 70,7% ankietowanych wskazało ograniczenie przestępczości, a 71,9% walkę z patologią w rodzinie (przemocą, alkoholizmem, uzależnieniami itp.) jako jeden z najważniejszych czynników dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Nadmienić należy, że poprawa bezpieczeństwa jest w tym przypadku traktowana przez ankietowanych szerzej - dotyczy również poprawy sytuacji na drogach.
- ❖ *Proponowane działania w ramach obszaru:*
    - znaczące zwiększenie ilości i częstotliwości patroli policji, zwłaszcza w okresie letnim, po zmroku oraz na wsiach,
    - oświetlenie ulic, zamontowanie odblaskowych znaków drogowych,
    - zwiększenie ilości przejść dla pieszych;
  - **rozwój usług dla dzieci i osób starszych** – wskazywane przez 42,2% badanych. Dodatkowo 62,3 % ankietowanych wskazuje zabezpieczenie opieki nad dziećmi do lat 6 lub osobami starszymi jako bardzo ważne dla rozwoju gminy. Opieka nad osobami zależnymi stanowi niejednokrotnie poważną przeszkodę w podjęciu pracy zarówno dla młodych matek, które nie mają możliwości oddania dziecka do żłobka/przedszkola lub zapewnienia mu opiekunki, ale także dla osób w średnim wieku, które opiekują się starszymi osobami zależnymi. Dodatkowo w sytuacji starzenia się społeczeństwa rozwój usług i produktów przeznaczonych specjalnie dla seniorów staje się szansą i może pozytywnie wpłynąć na rozwój społeczno-gospodarczy gminy.
  - ❖ *Proponowane działania w ramach obszaru:*
    - zapewnienie osobom starszym lepszych usług społecznych,
    - dofinansowana opieka domowa dla osób starszych,
    - więcej miejsc w przedszkolach,
    - powiększenie świetlicy w gimnazjum,
    - dofinansowanie dodatkowych zajęć dla dzieci.

Jak wynika z powyższych wyników, większość ankietowanych wykazała zachowawcze podejście, wykazując jako priorytetowe obszary dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, obszary o charakterze związanym w większości z funkcjami opiekuńczymi. Brak spójności powyższych badań w relacji do wcześniejszych (dotyczących ważnych zagadnień) wynika - jak wcześniej stwierdzono - ze struktury respondentów (ok. 1/3 – bezrobotni). Bezpośredni związek z aktywizacją zawodową może mieć w zasadzie tylko zwiększenie miejsc w przedszkolach i opieki dla osób starszych.

Obszary priorytetowe, które znalazły poparcie wśród ok. **1/3 ankietowanych**, to dopiero obszary **prorozwojowe** - w większości powiązane bezpośrednio z rozwojem gospodarczym gminy. Są to:

- **rozwój odnawialnych źródeł energii** (38,0%) - gmina Ślesin posiada sprzyjające warunki do wykorzystania wiatru, słońca, biomasy, biogazu, czy energii geotermalnej.
  - ❖ *Proponowane działania w ramach obszaru:*
    - dofinansowanie do inwestycji podejmowanych przez mieszkańców,
    - wykorzystanie wód geotermalnych,
    - inwestycje i rozwój w obszarze energii odnawialnej;
- **rozwój turystyki, agroturystyki i wypoczynku** (34,4%), są to obszary niewątpliwie priorytetowe dla rozwoju gminy Ślesin, atrakcyjne położenie, bogaty kalendarz imprez, jeziora z zalesionymi brzegami, system kanałów umożliwiający żeglugę śródlądową, dobre warunki do uprawiania sportów motorowodnych czy ekstremalnych, a także źródła geotermalne niosą ze sobą duże możliwości.
  - ❖ *Proponowane działania w ramach obszaru:*
    - zwiększenie i polepszenie standardu bazy noclegowej oraz gastronomicznej,
    - stworzenie „profesjonalnej” plaży,
    - dbanie o porządek w okolicach jeziora, plaży, miejsc najczęściej odwiedzanych przez turystów,
    - utworzenie term ślesieńskich;
- **rozwój przedsiębiorczości** (34,2%);
- **wzrost poziomu wykształcenia** (34,2%);
- **poprawa infrastruktury technicznej** (drogowej, gazowej, energetycznej) (32,9%). Często wskazywanymi przez ankietowanych problemami był zły stan nawierzchni oraz obniżona, przez brak infrastruktury towarzyszącej (chodnika, czy ścieżki rowerowej), funkcjonalność dróg w wielu miejscach;
- **rozwój rolnictwa** (30,6%).

Do **mniej ważnych** obszarów ankietowani zaliczyli:

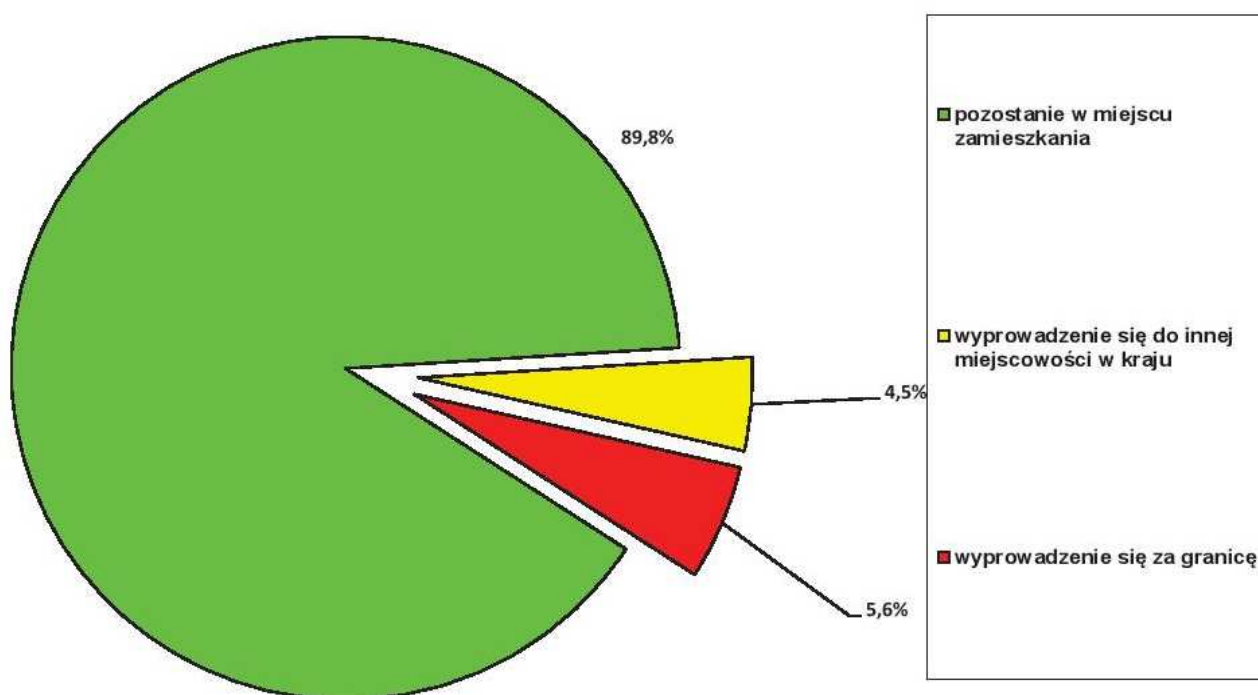
- poprawę opieki społecznej (23,9%);
- poprawę infrastruktury technicznej (wodno-kanalizacyjnej, odpadami) - 21,1%, głównie brak kanalizacji na wsiach;
- poprawę środowiska przyrodniczego oraz wzrost świadomości ekologicznej (14,1%)

Zaznaczyć jednak należy, że opieka społeczna powinna stanowić integralną część systemu usług dla ludności (wskazanych jako ważne), natomiast poprawa środowiska ma istotne znaczenie dla rozwoju turystyki więc również należałoby zająć się tym obszarem.

Plany życiowe mieszkańców związane z miejscem zamieszkania

Ankietowanych zapytano również o ich plany życiowe pod kątem miejsca zamieszkania w przyszłości. Problem opuszczania miejsca zamieszkania w celu podjęcia pracy zarobkowej jest dość powszechny i ściśle związany z problemem bezrobocia. Migracje zarobkowe stały się codziennością od momentu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Coraz częstsze stały się także migracje do innych obszarów Polski. Zwłaszcza ludzie młodzi, bez zobowiązań, nie widząc perspektyw zatrudnienia, decydują się na opuszczenie rodzinnych stron, bądź też wyjeżdżają studiować w dużych ośrodkach miejskich i tam też pozostają. Nie bez znaczenia jest tu także fakt starzenia się społeczeństwa, przy którym odpływ osób młodych, zwłaszcza wykształconych staje się ważnym problemem już dziś, a będzie szczególnie poważny za kilka, kilkanaście lat.

Wykres 19. Plany życiowe mieszkańców gminy Ślesin pod kątem miejsca zamieszkania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Mimo, że 89,8% ankietowanych mieszkańców zadeklarowało pozostanie na miejscu zamieszkania, ryzyko migracji jest duże. Ponad 80% ankietowanych to osoby w wieku od 36 do 64 lat a więc takie, które mają bardziej ustabilizowane życie i ryzyko opuszczenia przez nich miejsca zamieszkania jest relatywnie mniejsze niż u osób młodych. Można więc wnioskować, że gdyby objąć badaniem osoby młodsze (proporcjonalnie do struktury ludności), deklaracja opuszczenia

gminy byłaby na dużo wyższym poziomie. Dodatkowo sytuacja wyglądałaby gorzej, gdyby dodano osoby, które nie brały udziału w badaniu właśnie dlatego, że wyjechały z gminy.

Wnioski:

Najistotniejsze wnioski, wynikające z badania ankietowego wśród 389 mieszkańców gminy Ślesin, dotyczące:

- ❖ **potrzeb i oczekiwań mieszkańców związanych z najistotniejszymi zagadnieniami** to:
  - ➔ **stwarzanie nowych miejsc pracy** było dla ankietowanych najważniejszym zagadnieniem dla rozwoju gminy w przyszłości (ponad 93% ankietowanych). Bezrobocie jawi się jako problem mający największy wpływ na jakość życia mieszkańców i poziom rozwoju powiatu, dodatkowo nasila inne problemy, takie jak: patologie, przestępczość czy migracje zarobkowe,
  - ➔ **utrudniony dostęp do usług medycznych** – wskazane jako bardzo ważne zagadnienie przez 92,2% ankietowanych mieszkańców. Utrudniony dostęp do leczenia specjalistycznego i długie kolejki oczekujących na świadczenia są głównym problemem systemu ochrony zdrowia. Dla ponad 80% badanych poprawa opieki zdrowotnej jest kluczowym obszarem dla poprawy warunków życia oraz rozwoju społeczno-gospodarczego gminy,
  - ➔ **zabezpieczenie środków na życie** - wskazane przez ponad 70% ankietowanych jako ważne,
  - ➔ **walka z przestępczością i patologią w rodzinie** – wskazane przez ponad 70% ankietowanych jako ważne dla rozwoju gminy;
- ❖ **obszarów priorytetowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego oraz polepszenia się warunków życia** to:
  - ➔ poprawa opieki zdrowotnej,
  - ➔ poprawa bezpieczeństwa,
  - ➔ rozwój usług dla dzieci i osób starszych, przy czym wskazano również działania prorozwajowe – takie jak: rozwój odnawialnych źródeł energii, rozwój turystyki, agroturystyki i wypoczynku, przedsiębiorczości i rolnictwa, wzrost poziomu wykształcenia oraz poprawę infrastruktury technicznej;
- ❖ **aktualności misji gminy**
  - ➔ ponad połowa ankietowanych uznała, że poszczególne elementy obecnej misji gminy Ślesin są średnio aktualne, co wskazuje na konieczność jej aktualizacji. Najbardziej aktualnym elementem misji jest rozwój turystyki, natomiast najmniej - społeczność zachowująca tradycje kulturowe;

❖ spójności wyników

→ zauważyć można brak korelacji pomiędzy wskazanymi zagadnieniami najistotniejszymi dla rozwoju gminy oraz priorytetowymi dla rozwoju obszarami (które są istotne także dla poprawy warunków życia społeczności lokalnej). Niewiele ponad 30% ankietowanych wskazało rozwój przedsiębiorczości, rolnictwa czy turystyki jako obszary istotne, z drugiej jednak strony 93% ankietowanych uznało stworzenie nowych miejsc pracy jako kluczowe zagadnienie dla rozwoju gminy.

Ponadto działania integracyjne oraz organizacja imprez o różnym charakterze nie zyskały tak wysokiego poparcia, jak postrzegają to władze gminy.

Sugestie/ proponowane działania ankietowanych mieszkańców gminy Ślesin

- **rozwój przedsiębiorczości:**
  - stworzenie warunków do tworzenia miejsc pracy,
  - pomoc przy zakładaniu działalności gospodarczej,
  - pomoc w aplikowaniu o środki UE,
  - zachęcanie inwestorów do współpracy,
  - utworzenie strefy ekonomicznej;
- **rozwój odnawialnych źródeł energii:**
  - dofinansowanie do inwestycji mieszkańców,
  - budowa term,
  - inwestycje i rozwój w obszarze energii odnawialnej, rozwój geotermii;
- **rozwój turystyki, agroturystyki i wypoczynku:**
  - dbanie o porządek - czyste ulice, plaża,
  - zwiększenie i polepszenie standardu bazy noclegowej oraz gastronomicznej,
  - stworzenie profesjonalnej, bezpiecznej plaży,
  - dbanie o porządek w okolicach jeziora, plaży, miejsc najczęściej odwiedzanych przez turystów,
  - utworzenie term ślesińskich;
- **rozwój rolnictwa:**
  - organizowanie szkoleń dla rolników;
- **wzrost poziomu wykształcenia:**
  - selekcja kadry nauczycielskiej,
  - organizowanie bezpłatnych lub dofinansowanych kursów i szkoleń dla mieszkańców,
  - kursy przekwalifikujące dla rolników,
  - większe wsparcie dla dzieci zdolnych;

- **poprawa opieki zdrowotnej:**
  - odnowienie i doposażenie ośrodka zdrowia,
  - większy dostęp do darmowych badań,
  - zwiększenie liczby lekarzy, zwłaszcza pediatrów oraz specjalistów w ośrodku zdrowia,
  - zwiększenie liczby pielęgniarek i położnych środowiskowych;
- **poprawa opieki społecznej:**
  - obniżenie odpłatności za odpady komunalne dla rodzin wielodzietnych;
- **rozwój usług dla dzieci i osób starszych:**
  - dofinansowana opieka domowa dla osób starszych,
  - zapewnienie osobom starszym lepszych usług społecznych,
  - więcej miejsc w przedszkolach,
  - powiększenie świetlicy w gimnazjum,
  - dofinansowanie dodatkowych zajęć dla dzieci,
  - organizacja zielonych szkół dla dzieci;
- **poprawa infrastruktury technicznej (drogowej, gazowej, energetycznej):**
  - budowa chodników przy głównych i bocznych trasach,
  - poprawa stanu dróg;
- **poprawa infrastruktury technicznej (np. wodno-kanalizacyjnej, odpadami):**
  - poprawa sieci wodociągowej,
  - poprawa jakości wody,
  - kanalizacja na wsiach;
- **poprawa bezpieczeństwa:**
  - znaczące zwiększenie ilości i częstotliwości patroli policji zwłaszcza w okresie letnim, po zmroku oraz na wsiach,
  - oświetlenie ulic, zamontowanie odblaskowych znaków drogowych,
  - zwiększenie ilości przejść dla pieszych;
- **poprawa środowiska przyrodniczego oraz wzrost świadomości ekologicznej:**
  - pozyskiwanie środków na częściowe pokrycie kosztów inwestycji - nowe dachy, szamba eco itp.,
  - zmiana wymogów emisji spalin z kotłowni- paliwa ekologiczne;
- **inne:**
  - większe zainteresowanie wioskami odległymi od urzędu gminy,
  - rozszerzenie linii PKS,
  - więcej działania a mniej strategii i ankiet,
  - więcej dialogu władz gminy ze społeczeństwem.

IX. Rekomendacje

Na podstawie dokonanej analizy strategicznej gminy w różnych dziedzinach życia społeczno – gospodarczego rekomenduje się do rozważenia w pracach nad Strategią Rozwoju Gminy Ślesin następujące sugestie:

- 1) przyjęcie turystyki jako głównego wizerunku gminy Ślesin,
- 2) kompleksowe wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości jako alternatywy,
- 3) wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii,
- 4) poprawa warunków życia mieszkańców dotyczących: bezpieczeństwa finansowego, publicznego, socjalnego, dostępu do usług publicznych, w tym komunikacji i edukacji oraz stanu środowiska przyrodniczego.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŚLESIN NA LATA 2015 - 2020

Część B – Strategia Rozwoju Gminy Ślesin

Opracowanie:
Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie

Konin 2014

I. Streszczenie

1.1 Syntetyczna prezentacja celów Strategii Rozwoju Gminy Ślesin

Miasto i Gmina Ślesin		
misja		
Gmina Ślesin - gminą wyjątkową turystycznie, dbającą o dostatnie, wygodne, bezpieczne i zdrowe życie mieszkańców i gości		
Strategia Rozwoju Gminy Ślesin na lata 2015 – 2020		
cel główny		
Zrównoważony rozwój gminy, głównie turystyczny oraz poprawa warunków życia mieszkańców		
obszary priorytetowe		
TURYSTYKA	PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I ROLNICTWO	WARUNKI ŻYCIA
cele strategiczne		
Rozwój turystyki	Rozwój przedsiębiorczości i rolnictwa	Poprawa warunków życia mieszkańców
cele operacyjne		
T.1 Skuteczny system wspierania rozwoju turystyki T.2 Budowa termalnego parku wodnego T.3 Alternatywne inwestycje strategiczne T.4 Połączenie wodne z Licheniem T.5 Stworzenie warunków do budowy kompleksu sanatoryjnego T.6 Pozostała infrastruktura turystyczna T.7 Atrakcyjne produkty turystyczne T.8 Bogaty kalendarz różnorodnych imprez	G.1 Efektywny system wsparcia rozwoju MSP G.2 Przygotowanie terenów inwestycyjnych G.3 Skuteczny system wsparcia rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego	W.1 Skuteczny system aktywizacji zawodowej W.2 Efektywny system integracji społecznej, zmniejszania ubóstwa i patologii oraz poprawy bezpieczeństwa W.3 Rozwój kompleksowej opieki i usług użyteczności publicznej, w tym dla dzieci i osób starszych W.4 Rozwój/poprawa infrastruktury technicznej W.5 Skuteczna polityka proekologiczna
Zintegrowany System Informacji - ZSI		
Centrum Informacji Turystycznej - CIT	Punkt Informacji Gospodarczej - PIG	Biuro Porad Obywatelskich - BPO

1.2 Główne założenia i wyniki Strategii rozwoju

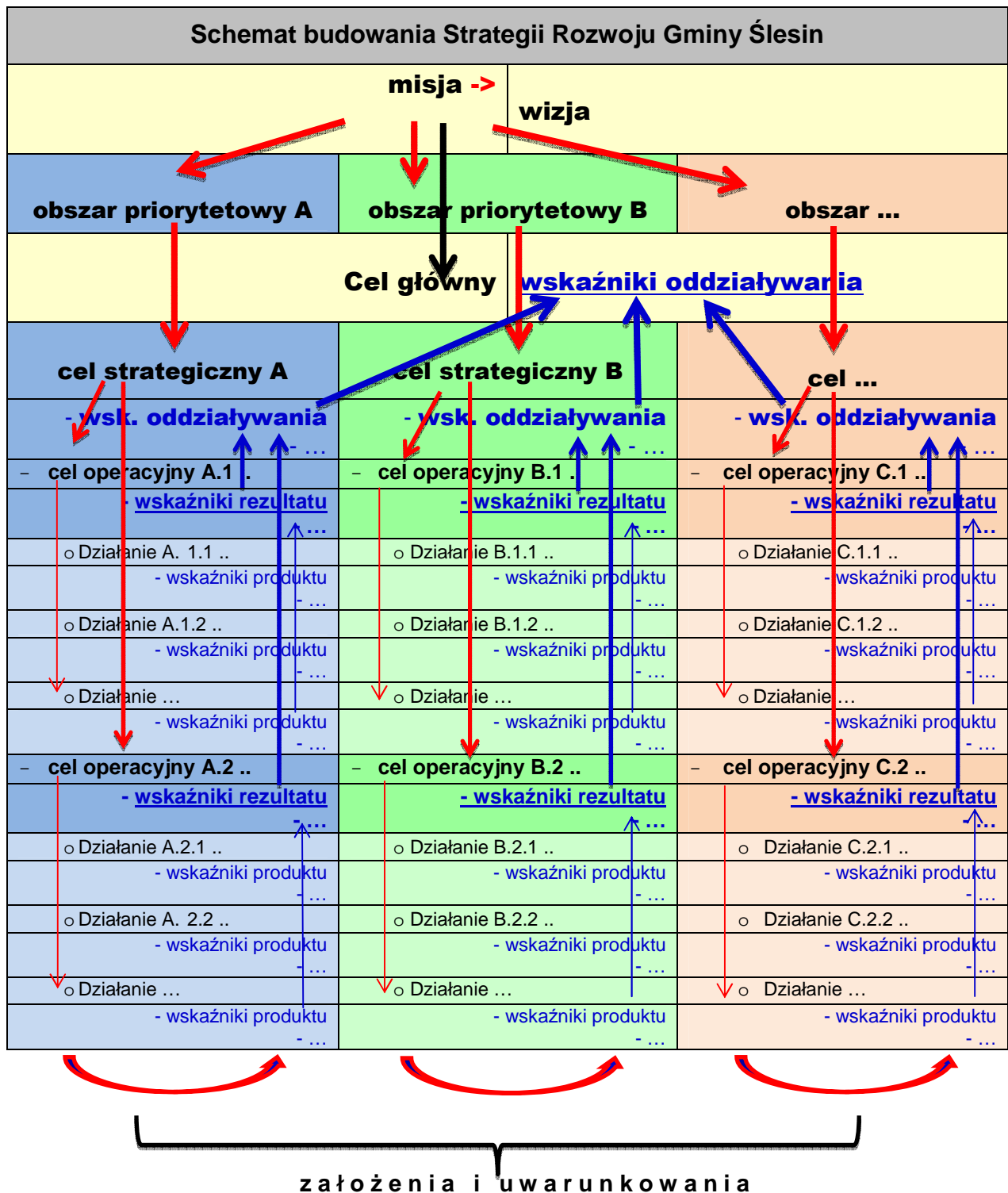
Główne założenia strategii rozwoju to:

1. Strategia Rozwoju Gminy Ślesin została opracowana na podstawie wyników:
  - pracy **zespołu strategicznego** podczas warsztatów w dniach 19-21.02.2014,
  - **analizy strategicznej**, w tym analizy **SWOT**,
  - **badania ankietowych** wśród mieszkańców gminy.
2. **Turystykę** wyznaczono jako:
  - kierunek priorytetowy dla rozwoju gminy i kształtujący wizerunek gminy na zewnątrz,
  - a co się z tym wiąże, siły i środki powinny być skoncentrowane na budowie **termalnego parku wodnego** lub alternatywnej inwestycji strategicznej dla rozwoju turystyki,
  - przy równoległych działaniach ukierunkowanych na poprawę infrastruktury okołoturystycznej oraz wzbogacanie kalendarza imprez i rozwój produktów regionalnych.
3. Główne działania planowane w ramach Strategii rozwoju gminy Ślesin to:
  - stworzenie **systemów**:
    - **wsparcia** rozwoju turystyki, przedsiębiorczości, rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego,
    - aktywizacji zawodowej, integracji społecznej, zmniejszania ubóstwa i patologii oraz poprawy bezpieczeństwa,przy udziale **zespołów międzysektorowych**,
i działających poprzez Zintegrowany System Informacji (ZSI) obejmujący:
    - **Centrum Informacji Turystycznej,**
    - **Punkt Informacji Gospodarczej,**
    - **Biuro Porad Obywatelskich,**świadczących lub umożliwiających dostęp do różnorodnych **informacji**, szkoleń, **doradztwa**, w tym związanych z programami unijnymi,
  - przygotowanie i promocja profesjonalnych **ofert inwestycyjnych**, szczególnie ukierunkowanych na turystykę i odnawialne źródła energii,
  - rozwój opieki i **usług użyteczności publicznej**,
  - rozwój i poprawa **infrastruktury technicznej** – w korelacji z wdrażaną **polityką proekologiczną**.
4. Zakładając, że bardziej dynamiczny rozwój gminy Ślesin jest w dużym stopniu zależny od środków zewnętrznych, w tym głównie z Unii Europejskiej, czas realizacji strategii dostosowano do kolejnej perspektywy finansowej 2014 – 2020.
5. Konsekwentnie – jako źródła finansowania - wskazano wszystkie potencjalne możliwości istniejące w ramach:
  - **Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014 – 2020**

- (skrótowy wykaz typów projektów możliwych do realizacji w ramach WRPO jako materiał pomocniczy - zamieszczono w **Aneksie** do strategii rozwoju),

- **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020,**
6. Inne źródła finansowania kosztów wdrażania strategii to:
- **środki własne gminy**, szczególnie w zakresie finansowania:
    - działań systemowych,
    - działań informacyjno-promocyjnych realizowanych w ramach ZSI,
    - mniejszych inwestycji, w tym infrastrukturalnych lub o charakterze remontowym,
    - wkładu własnego w projekty lub większe inwestycje (np. drogowe, rekultywacja wysypiska w Goraninie),
  - **środki krajowe:** rezerwy i fundusze celowe – NFOŚiGW, NPPDL, PFRON, NFZ, Fundusz Pracy, środki wojewódzkie i powiatowe,
  - **środki prywatne** pozyskanych **inwestorów**,
  - **środki partnerów** w realizacji projektów, inwestycji, imprez.
7. Ze względu na brak możliwości ustalenia na obecnym etapie kosztów wszystkich działań planowanych do realizacji, niemożliwym jest podanie łącznego kosztu realizacji strategii. Należy jednak stwierdzić, że budżet gminy nie wystarczyłby na realizację wszystkich działań i wkład do planowanych wszystkich projektów, w związku z czym, koniecznym staje się **określenie i wybór co roku priorytetowych dla gminy inwestycji i działań**. Rzeczywisty zakres realizacji strategii rozwoju będzie uzależniony zatem od:
- determinacji władz gminy w realizacji zapisów strategii rozwoju,
  - skuteczności lobbingu w kierunku powiatu (Obszar Funkcjonalny Aglomeracja Konińska - OFAK, Obszar Strategicznej Interwencji - OSI), województwa (WRPO - sprzyjające kryteria strategiczne, Wielka Pętla Wielkopolski - WPW),
  - możliwości finansowych gminy wynikających z uchwalanych budżetów rocznych,
  - zdolności do tworzenia dobrych projektów o środki unijne, w tym projektów partnerskich,
  - od pozyskanych środków zewnętrznych, w tym unijnych i inwestorów prywatnych.
- Na podstawie głosowania członków zespołu strategicznego – jako najważniejsze działania lub inwestycje, na obecną chwilę - wskazano:
- **termalny park wodny lub strategiczna inwestycja alternatywna w turystyce,**
  - **remont Zespołu Szkolno-Przedszkolnego,**
  - **system wsparcia turystyki, przedsiębiorczości i rolnictwa** wraz z ulgami podatkowymi i punktami informacyjnymi - CIT i PIG,
  - amfiteatr,
  - remont ośrodka zdrowia.
8. Zasadnym jest, aby wdrażanie niektórych działań strategii rozwoju odbywało się również przy udziale zespołów międzysektorowych.

9. Dla oceny **efektów wdrażania strategii rozwoju**, koniecznym jest **określenie wartości bazowych** – początkowych (na 2015 rok) i **wartości docelowych** (na 2020 rok) dla wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania.
10. Możliwości rozwojowe gminy, w znacznym stopniu może ograniczyć konieczność **rekultywacji wysypiska w Goraninie**, której koszt może wynieść ok. 25 mln zł, z czego gmina będzie musiała przeznaczyć ok. 5 mln zł w ciągu trzech lat (pozostałe środki z NFOŚiGW).

II. Opis metody

2.1 Informacje wstępne

Wypracowanie założeń Strategii rozwoju gminy Ślesin na lata 2015 – 2020 odbyło się podczas warsztatów, w dniach 19-21 luty 2014 roku - przy udziale zespołu strategicznego, w składzie 32 osoby. Zajęcia odbywały się według zmodyfikowanej Metody Planowania Strategicznego Ukierunkowanego na Cel, która zakłada koncentrację na rozwiązywaniu najważniejszych problemów w rozwoju społeczno-gospodarczym gminy.

2.2 Podstawowe informacje o metodzie

Istotą metody jest założenie, że informacje i **wiedza** potrzebne do opracowania strategii istnieją przede wszystkim **w lokalnym środowisku**, ale poszczególne jej elementy są nieskoordynowane oraz nieuporządkowane, a ponadto rozproszone w różnych instytucjach, organizacjach i umysłach poszczególnych lokalnych liderów i ekspertów.

Mając na celu poszerzenie wiedzy o sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, uczestnikom warsztatów przekazano wcześniej **analizę strategiczną** wraz z **analizą SWOT** – sporządzone dla poszczególnych obszarów życia gminy (– Część A niniejszego dokumentu / bez wyników badań ankietowych – dla niezależności opinii uczestników – udostępnione podczas warsztatów).

Jako główne **zasady pracy** nad strategią przyjęto:

- prace **od ogółu do szczegółu**, tj. od definiowania misji i wizji oraz obszarów priorytetowych, poprzez definiowanie celów: głównego, strategicznych i operacyjnych, aż do specyfikowania i charakteryzowania działań do realizacji (Plan Działań) – koniecznych dla osiągnięcia zaplanowanych celów na różnych poziomach,
- definiowanie strategii rozwoju od ogółu do szczegółu determinuje **koncentrację prac na głównych oczekiwaniach**, nie rozpraszając uwagi na kwestiach pobocznych i drobiazgowych,
- punktem wyjścia jest **analiza SWOT**, gdzie:
  - na bazie mocnych stron, czyli zasobów i potencjałów gminy,
  - należy rozwiązywać problemy, czyli **słabe strony** – jako **cele do realizacji**,
  - wykorzystując pojawiające się szanse z otoczenia,
  - oraz przeciwdziałając potencjalnym zagrożeniom,

- pracę w **grupach** – odpowiednio według obszarów priorytetowych.

2.3 Lokalni liderzy

Merytoryczną rolę w wypracowywaniu strategii dla gminy odgrywają lokalni lub miejscowi **liderzy**. Zaproszenie do pracy w ramach zespołu strategicznego odbywa się na podstawie reprezentatywności, posiadanego doświadczenia i wiedzy oraz wpływu na rozwój miasta. Skład zespołu winien odzwierciedlać wszelkie siły społeczno-gospodarcze, w tym władzę lokalną i opozycję, podmioty gospodarcze, organizacje i instytucje oraz grupy formalne i nieformalne.

2.4 Osoba i rola moderatora

Moderator to osoba z zewnątrz, dynamicznie kierująca zespołem merytorycznym.

Rola moderatora polega na :

- kierowaniu dyskusją,
- porządkowaniu i strukturalizacji wypowiedzi,
- utrwalaniu wyników dyskusji.

Dochodzenie do wyników osiąganego jest drogą powszechnej zgody. Stąd też w wypadku nieuniknionych rozbieżności (uwzględnianie których jest silną stroną tej metody), musi być zawarty **kon-sensus** - na taki a nie inny zapis - przez wszystkich członków zespołu strategicznego. Oznacza to, iż osiągnięcie porozumienia *metodą głosowania* jest niewłaściwe i niedopuszczalne w tej metodzie.

2.5 Główne zasady metody

- ➔ Sama metoda – jako **praca warsztatowa** - wyznacza nie tylko sposób projektowania strategii, ale i reguluje sposób komunikacji między członkami zespołu strategicznego. Określa również warunki odbywania się, a także zagospodarowania przestrzeni, w której się one odbywają.
- ➔ Podstawową formą dyskusji jest projektowanie w grupie, które pozwala na uzyskanie **efektu synergii**, wynikającego ze sumowania się w wartość dodatkową kompetencji i wartości intelektualnych poszczególnych członków zespołu strategicznego. Stąd właśnie tak ważny jest odpowiedni wybór faktycznych liderów istotnych środowisk, taki aby mogli oni pracując nad tworzeniem strategii rozwoju swymi indywidualnymi głosami – w sposób reprezentatywny – legitymizować cały proces projektowania strategii i jej wyniki.
- ➔ **Wizualizacja** działań (dyskusja odbywa się na piśmie) nadaje całemu procesowi projektowania strategii charakter materialny, obrazując :
  - wkład członków zespołu strategicznego (wyniki pracy grupy są rejestrowane na bieżąco)
  - aktualny stan dyskusji,

- udokumentowanie wyników.
- ➔ Pracami zespołu i grup kieruje **moderator** z zewnątrz.
- ➔ Po zakończeniu każdego z etapów prac w grupach, wyniki są **prezentowane, dyskutowane i uzgadniane** na forum całego zespołu strategicznego.
- ➔ **Wdrażanie strategii** winno odbywać się **przy udziale** społeczności lokalnej oraz zespołu strategicznego, w zakresie maksymalnie możliwym – wynikającym z warsztatów oraz aktualnych priorytetów i możliwości finansowych gminy.

2.6 Główne etapy prac

- I. Określenie **misji** gminy – głównej funkcji do spełniania.
- II. Określenie **priorytetowych obszarów** strategii rozwoju (adekwatnie do treści misji).
- III. Wizualizacji misji - **wizja gminy**.
- IV. Określenie **celu głównego**.
- V. Definiowanie **celów strategicznych**.
- VI. **Analiza SWOT** według priorytetowych obszarów (słabe strony to problemy do rozwiązania poprzez cele operacyjne; praca w grupach).
- VII. Weryfikacja analizy SWOT w kontekście analizy strategicznej opracowanej przez ekspertów oraz wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy (praca w grupach).
- VIII. Definiowanie **celów operacyjnych** dla poszczególnych celów strategicznych (wg obszarów priorytetowych) – drzewo celów (praca w grupach).
- IX. Specyfikowanie i charakteryzowanie **działań** do realizacji - koniecznych do osiągnięcia zaplanowanych celów (Plan Działań), w tym określanie:
  - ❖ działań / projektów do realizacji,
  - ❖ wskaźników (mierników) realizacji działania – **wskaźników produktu**,
  - ❖ określanie okresu realizacji,
  - ❖ kosztu działania i źródeł finansowania, w tym w ramach perspektywy UE 2014 +,
  - ❖ wykonawców działania,
  - ❖ najważniejszych założeń i uwarunkowań.
- X. Definiowanie **wskaźników rezultatu** dla celów operacyjnych oraz **wskaźników oddziaływania** dla celów strategicznych i celu głównego.
- XI. Punktowanie najważniejszych działań do realizacji przez poszczególnych członków zespołu strategicznego – **priorytetowe inwestycje**.

Przy definiowaniu wskaźników przyjęto następujące założenia:

- celem wskaźników jest pokazywanie **stopnia poprawy** w danym obszarze, **za okres wdrażania strategii rozwoju**,
- wskaźniki powinny mieć zatem charakter **mierzalny**, ustalany na podstawie danych statystycznych lub wyników badań ankietowych, wśród mieszkańców i gości gminy,
- wskaźniki powinny odnosić się do **wielkości początkowych** i badać dynamikę lub stopień poprawy w relacji do 2015 roku – co najmniej raz na rok,
- w związku z powyższym koniecznym jest:
  - określenie dla proponowanych wskaźników **wielkości bazowych** – początkowych, należy stworzyć **bazę wskaźników statystycznych** oraz przeprowadzić **badania ankietowe**,
  - aby faktycznie ocenić dynamikę lub stopień poprawy w określonym obszarze, za okres wdrażania strategii, poszczególnym wskaźnikom należy nadać ściśle określone **wartości docelowe**, tj. wartości na koniec 2020 roku. Dopiero porównując rzeczywiste wartości wskaźników na koniec 2020 roku do planowanych wartości docelowych, będzie można ocenić efektywność wybieranych priorytetów i realizowanych działań,
- wskaźniki mają trójstopniową skalę i są miernikami realizacji:

elementy strategii rozwoju	wskaźniki
działań →	← wskaźniki produktu
celów operacyjnych →	← wskaźniki rezultatu
celów strategicznych i celu głównego →	← wskaźniki oddziaływania

- **wskaźniki produktu** odzwierciedlają istotę poszczególnych działań,
- **wskaźniki rezultatu** są miernikami osiągnięcia celów operacyjnych – odzwierciedlają zintegrowane efekty działań realizowanych w ramach strategii rozwoju.
- **wskaźniki oddziaływania** są miernikami osiągnięcia celów strategicznych - mają najbardziej syntetyczny kształt, odnoszą się do bardziej ogólnych zagadnień w rozwoju społeczno-gospodarczym gminy, odzwierciedlają skumulowane efekty realizowanych w ramach strategii celów operacyjnych w ramach obszarów priorytetowych, mogą mieć również dłuższą perspektywę monitorowania.

III. Misja i wizja gminy, obszary priorytetowe

3.1 Misja

Określenie misji gminy polega na sformułowaniu **głównej funkcji do spełniania przez gminę**. Założono, że misja powinna odzwierciedlać:

- **wizerunek zewnętrzny** – określający, jak ma być postrzegana gmina na zewnątrz, pod jakim hasłem gmina ma być głównie promowana?
- **wizerunek wewnętrzny** – określający, jakie główne oczekiwania mają mieszkańcy gminy, co do życia w gminie?

Wypracowanie misji dla gminy Ślesin nastąpiło po przedstawieniu indywidualnych propozycji przez członków zespołu strategicznego i uzgodnieniu wspólnej wersji misji, która jest następująca:

Miasto i Gmina Ślesin	
misja	
<p>Gmina Ślesin - gminą wyjątkową turystycznie, dbającą o dostatnie, wygodne, bezpieczne i zdrowe życie mieszkańców i gości</p>	

Jak wynika z wypracowanej misji:

w ramach **wizerunku zewnętrznego**:

- gmina Ślesin ma być promowana jako gmina **turystyczna**, z wieloma atrakcjami - dostępnymi dla mieszkańców i gości,

w ramach **wizerunku wewnętrznego**:

- mieszkańcy oczekują zabezpieczenia warunków do **aktywności zawodowej i gospodarczej**,
- osoby nie aktywne zawodowo oczekują zagwarantowania wystarczającej opieki społecznej,
- infrastruktura społeczna powinna stwarzać możliwości rozwojowe dla mieszkańców w każdym wieku, w tym poprzez dostęp do różnorodnych usług,
- infrastruktura techniczna powinna gwarantować dobry stan środowiska przyrodniczego.

3.2 Obszary priorytetowe

Elementy misji, jednoznacznie wskazują trzy obszary priorytetowe dla rozwoju gminy, którymi są:

- **turystyka** – jako główny kierunek działalności gospodarczej w wymiarze zewnętrznym,
- **przedsiębiorczość i rolnictwo** – dające pozostałym mieszkańcom możliwości zarobkowania,
- **warunki życia** – mające wpływ na jakość i poziom życia mieszkańców.

Przyporządkowanie poszczególnych elementów misji do obszarów priorytetowych przedstawia poniższy schemat.

obszary priorytetowe	realizacja misji – Gmina Ślesin -
TURYSTYKA →	← gmina wyjątkowa turystycznie
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I ROLNICTWO →	← dostatnie życie
WARUNKI ŻYCIA →	← wygodne, bezpieczne i zdrowe życie mieszkańców i gości

3.3 Wizja

W celu bliższego określenia oczekiwań mieszkańców gminy, kolejnym etapem prac zespołu strategicznego była wizualizacja misji, czyli wyobrażenie działań, które:

- powinny być zrealizowane w ramach wdrażania strategii rozwoju na terenie gminy,
- i dzięki którym, misja mogłaby być wypełniana w pełnym zakresie.

Ten etap prac stanowił wstęp do prac nad Planem Działań. Pogrupowane elementy wizji według obszarów priorytetowych zawiera poniższa tabela.

Wizja gminy Ślesin według obszarów priorytetowych	Tabela 38
<p>TURYSTYKA</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ skuteczna promocja gminy w Polsce i za granicą – jako gminy turystycznej - rośnie ruch turystyczny ➤ nowe hotele, pensjonaty ➤ dobrze rozwinięta infrastruktura okołoturystyczna ➤ dobrze rozwinięta sieć gospodarstw agroturystycznych ➤ dobrze rozwinięta baza okołoturystyczna (np. gastronomia, cukiernie, piekarnie) ➤ atrakcyjne produkty turystyczne – całoroczne (np. baseny termalne, park linowy, kręgielnia, kuchnia regionalna) ➤ bogaty kalendarz różnorodnych imprez kulturalnych, historycznych, turystycznych, sportowych ➤ poprawa bezpieczeństwa, w tym poprzez sprawny monitoring, w tym wodny 	
<p>PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I ROLNICTWO</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ skuteczny system wspierania rozwoju przedsiębiorczości i rolnictwa, w tym poprzez system ulg w podatkach i opłatach lokalnych, przygotowane tereny pod aktywizację gospodarczą ➤ dynamicznie rozwijające się przedsiębiorczość i rolnictwo 	
<p>WARUNKI ŻYCIA</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ gmina ma dobre warunki do pracy i życia ➤ aktywna lokalna społeczność ➤ dobrze zorganizowana współpraca międzysektorowa – dostrzeganie wspólnych interesów ➤ dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna i społeczna, w tym dot. opieki zdrowotnej ➤ powstają nowe miejsca pracy – maleje bezrobocie ➤ wzrasta poziom wykształcenia ➤ wzrastają dochody mieszkańców 	

IV. Cele strategiczne, wskaźniki oddziaływania

Cel główny oraz **cele strategiczne** zostały wypracowane i uzgodnione przez zespół strategiczny na podstawie zdefiniowanej misji gminy oraz określonych obszarów priorytetowych. Mając na uwadze przejrzystość dokumentu oraz planowaną jego szeroką promocją, cele zostały zdefiniowane w sposób zwięzły i przejrzysty. W/w cele, w powiązaniu z obszarami priorytetowymi oraz misją, ze wskaźnikami oddziaływania, przedstawia poniższy schemat.

Miasto i Gmina Ślesin		
misja		
Gmina Ślesin - gminą wyjątkową turystycznie, dbającą o dostatnie, wygodne, bezpieczne i zdrowe życie mieszkańców i gości		
Strategia Rozwoju Gminy Ślesin na lata 2015 – 2020		
obszary priorytetowe		
TURYSTYKA	PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I ROLNICTWO	WARUNKI ŻYCIA
cel główny		
Zrównoważony rozwój gminy, głównie turystyczny oraz poprawa warunków życia mieszkańców		
wskaźniki oddziaływania		
<ul style="list-style-type: none"> - malejąca liczba osób bezrobotnych - rosnące saldo migracji - poprawa warunków życia mieszkańców (n/p BA*) 		
cele strategiczne		
Rozwój turystyki	Rozwój przedsiębiorczości i rolnictwa	Poprawa warunków życia mieszkańców
wskaźniki oddziaływania		
<ul style="list-style-type: none"> - zrealizowana inwestycja strategiczna - rosnąca liczba miejsc noclegowych - rosnąca liczba udzielonych noclegów - rosnąca liczba imprez - rosnąca liczba uczestników imprez 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby firm - rosnący dochód gminy na jednego mieszkańca - rosnąca średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego 	<ul style="list-style-type: none"> - malejąca liczba osób korzystających z opieki społecznej - malejąca liczba przestępstw i wykroczeń - rosnący procent skanalizowania gminy - rosnące wyniki egzaminów na podstawie OKE

* n/p BA – na podstawie badań ankietowych

V. Analiza SWOT

Prace nad analizą SWOT prowadzone były przez zespół strategiczny, w podziale na trzy grupy – według obszarów priorytetowych. Prace przebiegały zgodnie z zasadami określonymi w Części A pkt. 7.1. Jako materiał pomocniczy, udostępniono każdej grupie Analizę SWOT opracowaną w ramach analizy strategicznej (Część A pkt. 7.2) oraz wyniki badań ankietowych prowadzonych wśród mieszkańców (część A pkt. 8.2). Opracowanie analizy SWOT jest niezbędne do definiowania celów operacyjnych - w trzech **obszarach priorytetowych** - pod zdefiniowane powyżej cele strategiczne, tj. dla rozwoju turystyki, rozwoju przedsiębiorczości i rolnictwa oraz poprawy warunków życia.

Dla spójności dokumentu - wyniki wypracowane przez grupy zostały zweryfikowane w kontekście zapisów zawartych w wizji oraz w Planie Działań opracowanym na kolejnym etapie warsztatów. Ostateczne wyniki analizy SWOT dla obszarów priorytetowych: Turystyka, Przedsiębiorczość i Rolnictwo oraz Warunki życia – przedstawiają poniższe tabele:

ANALIZA SWOT	TURYSTYKA	Tabela 39
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	
<ul style="list-style-type: none"> ↑ Bardzo dobra lokalizacja – skrzyżowanie szlaków północ-południe wschód-zachód, ciąg jezior i kanałów - szlak wodny „Wielka Pętla Wielkopolski” ↑ Zasoby naturalne, w tym wody termalne, ↑ Bardzo dobra infrastruktura, w tym sieć dróg, dosyć dobra sieć ścieżek rowerowych, bardzo dobra Marina ↑ Renoma na rynku turystycznym ↑ Turystyka sakralna (Licheń) ↑ Turystyka motorowodna ↑ Tradycje kulturowe (kultura ochwescńska, Brama Napoleońska) ↑ Udział w projekcie promocyjnym „Wielka Pętla Wielkopolski” ↑ Tereny pod inwestycje turystyczne 	<ul style="list-style-type: none"> ↓ Brak studium rozwoju turystyki (niezdefiniowany odbiorca - klient, produkt – oferta) ↓ Brak determinacji w działaniu władz w kierunku strategicznych inwestycji turystycznych / rozwoju turystyki (np. Termy) ↓ Brak właściwej jednostki organizacyjnej dot. turystyki (informacja, promocja) ↓ Brak decyzji dot. sposobu zagospodarowania 40 ha należących do spółki Termy Ślesińskie – słabe zarządzanie ↓ Słaba promocja kalendarza imprez ↓ Niewykorzystany potencjał turystyki młodzieżowej (szkolnej) ↓ Turystyka w większości „weekendowa” ↓ Brak całorocznych produktów turystycznych ↓ Nie wystarczająca liczba produktów turystycznych, w tym regionalnych ↓ Nie wystarczający standard usług noclegowych ↓ Nie wystarczający potencjał infrastruktury okołoturystycznej ↓ Nie wystarczający poziom bezpieczeństwa imprez weekendowych oraz na wodzie (zbyt mały monitoring) ↓ Pustostany szpecące wizerunek ↓ Degradacja stanu wód i środowiska ↓ Brak połączeń wodnych i rowerowych z Licheniem 	
SZANSE		ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ↑ Rozwój turystyki i agroturystyki ↑ Opracowanie i wdrożenie kompleksowego systemu rozwoju turystyki, w tym informacji i promocji ↑ Budowa Term Ślesińskich lub alternatywnych inwestycji strategicznych – turystycznych 		<ul style="list-style-type: none"> ↓ Budowa „Term Konińskich” ↓ Konkurencyjne oferty sąsiednich gmin

<p>(np. baseny termalne)</p> <ul style="list-style-type: none"> ↑ „Bank przedsiębiorczości” ↑ Bogaty kalendarz imprez oraz całoroczna oferta turystyczna, w tym atrakcyjne produkty turystyczne – historyczne, kulturalne, przyrodnicze, sportowe ↑ Rozwój prywatnych atrakcji turystycznych (np. park linowy, wake park) ↑ Organizowanie imprez i powstanie dyskoteki ↑ Organizowanie imprez sportowych (np. Triathlon, skate park) ↑ Rozbudowa sieci szlaków rowerowych na torowiskach wąskotorówki ↑ Wykorzystanie potencjału pielgrzymkowego ↑ Starzenie się społeczeństwa - nowy sektor turystyki ↑ Udział w projekcie Obszar Funkcjonalny Aglomeracja Konińska (OFAK; finansowanie projektów gminnych) ↑ Możliwość pozyskania środków z Unii Europejskiej ↑ Możliwość pozyskania środków z NFOŚiGW na ochronę środowiska, w tym jezior ↑ Budowa kanału (połączenie z Licheniem) 	<ul style="list-style-type: none"> ↓ Postrzeganie gminy jako przemysłowej ↓ Restrukturyzacja przemysłu ↓ Zmiany demograficzne ↓ Ekoterroryzm: silne lobby ↓ Problem własności gruntów przy jeziorach ↓ spadek liczby turystów w Licheniu
---	--

ANALIZA SWOT	PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I ROLNICTWO		Tabela 40
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY		
<ul style="list-style-type: none"> ↑ Korzystna lokalizacja i dobra komunikacja (połączenia PKS) ↑ Tereny pod inwestycje (w tym turystyczne) ↑ Istniejące w gminie plany zagospodarowania przestrzennego ↑ Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna ↑ Baza noclegowa ↑ Potencjał odnawialnych źródeł energii (geotermia, energia solarna, biomasa) ↑ Dobrze rozbudowana sieć handlowa ↑ Aktywna Lokalna Grupa Działania 	<ul style="list-style-type: none"> ↓ Brak uzbrojonych terenów pod aktywizację gospodarczą ↓ Brak ulg podatkowych dla przedsiębiorców ↓ Słaba klasa bonitacyjna gleb ↓ Duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych oraz stagnacja ↓ Istniejące linie wysokiego napięcia ↓ Brak taniego budownictwa mieszkaniowego ↓ Brak dobrych połączeń internetowych ↓ Niewystarczająca kadra pracownicza dla obsługi inwestora (m.in. w zakresie rolnictwa, przedsiębiorczości, pozyskiwaniu środków unijnych) 		
SZANSE	ZAGROŻENIA		
<ul style="list-style-type: none"> ↑ Opracowanie i wdrożenie kompleksowego systemu wsparcia rolnictwa i sektora MSP ↑ Pozyskanie środków unijnych, w tym na uzbrojenie terenów inwestycyjnych ↑ Pozyskanie inwestorów na tereny inwestycyjne np. Kijowiec ↑ Możliwość potencjalnego wykorzystania zasobów naturalnych ↑ Odkrywka Ościstowo ↑ Napływ ludności ↑ Możliwość wykorzystania terenów pokopalnianych pod energetykę wiatrową i inne odnawialne źródła energii ↑ Budowa sieci gazowej ↑ Powstanie na terenie gminy grup producentów rolnych ↑ Wzrost przedsiębiorczości mieszkańców ↑ Skuteczny lobbing w ramach OFAK, OSI 	<ul style="list-style-type: none"> ↓ Zwiększenie powierzchni terenów pokopalnianych o zaburzonej faunie i florze ↓ Budowa nowych linii energetycznych ↓ Restrukturyzacja sektora paliwowo-energetycznego i związane z tym zwolnienia grupowe ↓ Zbyt małe środki zewnętrzne na działania wspierające rozwój MSP ↓ Wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej ↓ Rosnąca konkurencja w pozyskaniu środków zewnętrznych, w tym z UE ↓ Ograniczony dostęp do środków unijnych ze względu na wysoki dochód gminy na mieszkańca ↓ Brak zainteresowania inwestorów terenami o niskim poziomie uzbrojenia w infrastrukturę ↓ Negatywny wpływ dużych sieci handlowych na lokalny handel ↓ Emigracja zarobkowa 		

ANALIZA SWOT	WARUNKI ŻYCIA		Tabela 41
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY		
<ul style="list-style-type: none"> ↑ Atrakcyjne położenie gminy ↑ Dobrze rozwinięta sieć dróg ↑ Dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna (transport publiczny) ↑ Dobre warunki i położenie do powstawania nowych osiedli ↑ Dobrze rozwinięta sieć wodno-kanalizacyjna ↑ Dobrze rozwinięta sieć szkół ↑ Istniejący przemysł ↑ Zlokalizowane na terenie gminy sanktuarium w Licheniu ↑ Szeroka oferta imprez kulturalnych ↑ Aktywność społeczności lokalnych, w tym aktywny LGD ↑ Przyrost liczby mieszkańców (migracja z okolicznych miast) 	<ul style="list-style-type: none"> ↓ Średnia jakość dróg ↓ Słaba infrastruktura drogowa na nowo powstałych osiedlach ↓ Niewystarczająca sieć kanalizacyjna ↓ Zbyt mała wydajność oczyszczalni ścieków ↓ Bardzo niski poziom gazyfikacji gminy ↓ Napowietrzna sieć energetyczna – przemysłowy wizerunek ↓ Nieład przestrzenny ↓ Mała ilość mieszkań na wolnym rynku ↓ Zły stan ośrodka zdrowia (dotyczy zarówno poziomu opieki jak i standardu budynku) ↓ Obiekty szkolne wymagające remontu (w tym budynek zespołu szkół źle przystosowany do potrzeb przedszkolaków) ↓ Budynek Urzędu Miasta i Gminy wymagający remontu ↓ Niski stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii ↓ Brak wsparcia gminy w zakresie działań proekologicznych (solary, przydomowe oczyszczalnie ścieków) ↓ Niewystarczająca infrastruktura dla organizacji imprez plenerowych ↓ Mała aktywność policji, brak straży miejskiej ↓ Mało atrakcyjna oferta życia dla młodych ↓ Słabo rozwinięte rzemiosło ↓ Mała ilość usług opiekuńczych, ogólnie rozumianej pomocy społecznej ↓ Słabnąca komunikacja społeczna – coraz bardziej oziębłe relacje między władzą a społeczeństwem ↓ System kształcenia niewystarczająco dostosowany do potrzeb rynku pracy ↓ Mała świadomość ekologiczna mieszkańców ↓ Mała liczba liderów lokalnych ↓ Słabe wykorzystanie potencjału seniorów ↓ Słaba komunikacja społeczna między mieszkańcami Ślesina i Lichenia 		
SZANSE		ZAGROŻENIA	
<ul style="list-style-type: none"> ↑ Rozwój przemysłu ciężkiego – „powrót” kopalni ↑ Budownictwo TBS ↑ Modernizacja ośrodka zdrowia ↑ Rozbudowa oczyszczalni ścieków ↑ Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii ↑ Projekty dofinansowane ze środków UE na różne obszary (w tym remont szkół, przedszkola) ↑ Zagospodarowanie terenów zieleni na terenie Ślesina ↑ Rozbudowa budynku Urzędu Miasta i Gminy ↑ Wzrost liczby lekarzy, poprawa oferty medycznej ↑ Możliwość utworzenia spółdzielni socjalnych ↑ Biuro porad obywatelskich ↑ Budowanie świadomości społeczeństwa obywatelskiego ↑ Edukacja proekologiczna społeczeństwa, w tym w zakresie odnawialnych źródeł energii ↑ Świadczenie usług przez rolników dla rolników i innych ↑ Partnerstwo w rozwiązywaniu problemów społecznych, w tym z LGD i NGO ↑ Współpraca w ramach OFAK, OSI ↑ Rozwój usług dla ludności ↑ Stwarzanie korzystnych warunków do pracy i życia dla osób młodych (w tym dotyczące opieki przedszkolnej) 		<ul style="list-style-type: none"> ↓ Degradacja środowiska spowodowana nową odkrywką ↓ Utrata ziemi przez rolników na rzecz górnictwa ↓ Duży opór społeczeństwa w zakresie energii odnawialnej ↓ Trudność w uzyskaniu środków zewnętrznych, w tym unijnych ↓ Wysokie koszty utrzymania budynków np. szkół ↓ Wysokie koszty rekultywacji wysypiska śmieci w Goraninie i związane z tym ograniczenie środków na inne cele ↓ Presja na budowę świetlic wiejskich ↓ Niedostosowanie LGD do nowych zasad funkcjonowania ↓ Mały przyrost naturalny ↓ Wykluczenie społeczne ↓ Długotrwałe bezrobocie 	

VI. Cele operacyjne, wskaźniki rezultatu

Cele operacyjne, są to cele bieżące, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia celu strategicznego w danym obszarze priorytetowym. Punktem wyjścia dla definiowania celów operacyjnych jest analiza SWOT, a szczególnie identyfikowane w ramach tej analizy SŁABE STRONY. Wskazują one **najważniejsze problemy** w życiu społeczno-gospodarczym gminy - w ramach trzech, określonych powyżej, obszarów priorytetowych. Prawidłowo zidentyfikowane problemy i określenie sposobu ich rozwiązania poprzez **cele operacyjne** i sekwencję odpowiednich **działań** - determinują kształt strategii rozwoju oraz możliwości osiągania celów strategicznych i wypełniania misji gminy. Zatem analiza problemów – słabych stron jest **podstawowym etapem** prac nad strategią rozwoju gminy.

Mając na uwadze fakt, że **cele** muszą być **realne**, tj. **możliwe** do osiągnięcia, ale i **rozwijowe, ambitne**, należy je budować:

- na bazie MOCNYCH z analizy SWOT, tj. na bazie zasobów i potencjałów wewnętrznych gminy,
- wykorzystując SZANSE płynące z zewnątrz, w tym szczególnie w postaci potencjalnie dostępnych środków Unii Europejskiej.

Dla realności planów strategicznych, niezbędnym staje się również uwzględnianie ZAGROŻEŃ zewnętrznych oraz różnych uwarunkowań, które mogą uniemożliwić realizację niektórych z zaplanowanych działań. W tym zakresie należy przewidywać działania zapobiegawcze, w tym lobbingskie skierowane na gminę, powiat i województwo.

Definiowanie celów operacyjnych odbywało się również w trzech **grupach** – według obszarów priorytetowych - pod cele strategiczne, tj. dla: rozwoju turystyki, rozwoju przedsiębiorczości i rolnictwa oraz poprawy warunków życia.

Mając zatem:

- zdefiniowane obszary priorytetowe oraz cele strategiczne dla tych obszarów,
  - sporządzoną analizę SWOT dla obszarów priorytetowych,
  - określoną wstępną wizję dla tych obszarów, czyli wstępne, główne oczekiwania,
- grupy definiowały cele operacyjne, które powinny być osiągnięte, aby możliwym było osiągnięcie celów strategicznych i wypełnianie misji gminy.

Wyniki prac poszczególnych grup były prezentowane i dyskutowane na forum całego zespołu strategicznego. **Syntetyczne zestawienie struktury celów** przedstawia poniższy schemat:

Strategia Rozwoju Gminy Ślesin na lata 2015 – 2020

misja

**Gmina Ślesin - gminą wyjątkową turystycznie,
dbającą o dostatnie, wygodne, bezpieczne i zdrowe
życie mieszkańców i gości**

obszary priorytetowe

TURYSTYKA	PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I ROLNICTWO	WARUNKI ŻYCIA
------------------	--	----------------------

cel główny

**Zrównoważony rozwój gminy, głównie turystyczny
oraz poprawa warunków życia mieszkańców**

cele strategiczne

Rozwój turystyki	Rozwój przedsiębiorczości i rolnictwa	Poprawa warunków życia mieszkańców
-------------------------	--	---

cele operacyjne

<ul style="list-style-type: none"> T.1 Skuteczny system wspierania rozwoju turystyki T.2 Budowa termalnego parku wodnego T.3 Alternatywne inwestycje strategiczne T.4 Połączenie wodne z Licheniem T.5 Stworzenie warunków do budowy kompleksu sanatoryjnego T.6 Pozostała infrastruktura turystyczna T.7 Atrakcyjne produkty turystyczne T.8 Bogaty kalendarz różnorodnych imprez 	<ul style="list-style-type: none"> G.1 Efektywny system wsparcia rozwoju MSP G.2 Przygotowanie terenów inwestycyjnych G.3 Skuteczny system wsparcia rozwoju rolnictwa i przetwórstwa Rolno-spożywczego 	<ul style="list-style-type: none"> W.1 Skuteczny system aktywizacji zawodowej W.2 Efektywny system integracji społecznej, zmniejszania ubóstwa i patologii oraz poprawy bezpieczeństwa W.3 Rozwój kompleksowej opieki i usług użyteczności publicznej, w tym dla dzieci i osób starszych W.4 Rozwój/poprawa infrastruktury technicznej W.5 Skuteczna polityka proekologiczna
--	---	---

Syntetyczne zestawienie struktury celów, w tym **celów operacyjnych i wskaźników rezultatu** – według obszarów priorytetowych - przedstawia poniższa tabela.

Cele operacyjne i wskaźniki rezultatu		Tabela 42
Cel główny	Zrównoważony rozwój gminy, głównie turystyczny oraz poprawa warunków życia mieszkańców	
Obszar priorytetowy	TURYSTYKA	
Cel strategiczny	ROZWÓJ TURYSTYKI	
Cel operacyjny	T.1 - SKUTECZNY SYSTEM WSPIERANIA ROZWOJU TURYSTYKI	
wskaźniki rezultatu:	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób ogółem odwiedzających gminę (turyści/noclegi + uczestnicy imprez) - rosnący udział podatków z firm branży turystycznej, gastronomicznej, hoteli, restauracji - rosnąca liczba imprez o charakterze ponadlokalnym/wojewódzkim/krajowym - ocena postrzegania gminy przez mieszkańców jako turystycznej (n/p BA[*]; min.30% - pod względem infrastruktury, liczby gości, rozwoju usług) - ocena rozwoju gminy jako turystycznej przez mieszkańców – n/p BA[*] - system promocji i informacji jest pozytywnie oceniany przez mieszkańców i gości – n/p BA[*] 	
Cel operacyjny	T.2 - BUDOWA TERMALNEGO PARKU WODNEGO	
wskaźniki rezultatu:	- zrealizowana inwestycja	
Cel operacyjny	T.3 – ALTERNATYWNE INWESTYCJE STRATEGICZNE	
wskaźnik rezultatu:	- zrealizowana co najmniej jedna inwestycja	
Cel operacyjny	T.4 – POŁĄCZENIE WODNE Z LICHENIEM	
wskaźnik rezultatu:	- zrealizowana inwestycja	
Cel operacyjny	T.5 – STWORZENIE WARUNKÓW DO BUDOWY KOMPLEKSU SANATORYJNEGO	
wskaźnik rezultatu:	- decyzja o przyznaniu statusu uzdrowiska	
Cel operacyjny	T.6 – POZOSTAŁA INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA	
wskaźnik rezultatu:	- pozytywna ocena infrastruktury turystycznej przez mieszkańców i gości (n/p BA [*])	

Cel operacyjny	T.7 – ATRAKCYJNE PRODUKTY TURYSTYCZNE
wskaźnik rezultatu:	– liczba funkcjonujących produktów regionalnych
Cel operacyjny	T.8 – BOGATY KALENDARZ RÓŻNORODNYCH IMPREZ
wskaźnik rezultatu:	– rosnąca liczba imprez
Obszar priorytetowy	PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I ROLNICTWO
Cel strategiczny	ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I ROLNICTWA
Cel operacyjny	G.1 – EFEKTYWNY SYSTEM WSPARCIA ROZWOJU MSP
wskaźniki rezultatu:	– rosnąca liczba klientów punktu informacyjnego, – rosnąca liczba nowych firm
Cel operacyjny	G.2 – PRZYGOTOWANIE TERENÓW INWESTYCYJNYCH
wskaźniki rezultatu:	– powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych, – liczba inwestorów
Cel operacyjny	G.3 – SKUTECZNY SYSTEM WSPARCIA ROZWOJU ROLNICTWA I PRZETWÓRSTWA ROLNO-SPOŻYWCZEGO
wskaźniki rezultatu:	– rosnąca liczba klientów punktu informacyjnego, – liczba inwestycji z sektora przetwórstwa rolno-spożywczego
Obszar priorytetowy	WARUNKI ŻYCIA
Cel strategiczny	POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW
Cel operacyjny	W.1 – SKUTECZNY SYSTEM AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ
wskaźniki rezultatu:	– pozytywna ocena funkcjonowania Biura Porad Obywatelskich – rosnąca liczba osób objętych systemem ogółem – liczba nowych firm utworzonych na bazie dotacji EFS, PUP, PFRON – łączna liczba projektów finansowanych z EFS
Cel operacyjny	W.2 – EFEKTYWNY SYSTEM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ, ZMNIEJSZANIA UBÓSTWA I PATOLOGII ORAZ POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA
wskaźniki rezultatu:	– pozytywna ocena dostępu do usług użyteczności publicznej i tanich usług – n/p BA * – pozytywna ocena udziału mieszkańców w życiu społeczno-kulturalnym gminy–n/p BA* – pozytywna ocena poziomu bezpieczeństwa w gminie – n/p BA * – zmniejszenie wskaźnika wykroczeń i przestępczości

Cel operacyjny	W.3 – ROZWÓJ KOMPLEKSOWEJ OPIEKI I USŁUG UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ, W TYM DLA DZIECI I OSÓB STARSZYCH
wskaźniki rezultatu:	<ul style="list-style-type: none"> - ocena stopnia poprawy dostępu do usług medycznych – n/p BA* - ocena stopnia poprawy dostępu do usług opiekuńczych – n/p BA* - pozytywna ocena oferty imprez kulturalnych – n/p BA - pozytywna ocena stopnia poprawy warunków wychowania przedszkolno-szkolnego – n/p BA - pozytywna ocena pracy Urzędu – n/p BA*
Cel operacyjny	W.4 – ROZWÓJ/POPRAWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ
wskaźniki rezultatu:	<ul style="list-style-type: none"> - pozytywna ocena dostępu do infrastruktury kanalizacyjnej – n/p BA* - pozytywna ocena dostępu do sieci gazowej – n/p BA* - pozytywna ocena stanu dróg – n/p BA* - pozytywna ocena stopnia poprawy dostępu do Internetu, w tym w miejscach publicznych – n/p BA*
Cel operacyjny	W.5 – SKUTECZNA POLITYKA PROEKOLOGICZNA
wskaźniki rezultatu:	<ul style="list-style-type: none"> - rosnąca ocena poprawy stanu środowiska wśród mieszkańców i gości – n/p BA*

VII. Plan działań

7.1 Informacje wstępne

Plan Działań to ostatni etap prac nad Strategią rozwoju Gminy Ślesin. Jest to etap najbardziej szczegółowy, określający logiczny ciąg koniecznych działań – prowadzących do realizacji założonych celów operacyjnych, a zatem i celów strategicznych, tym samym osiągnięcia planowanych wskaźników rezultatu i oddziaływania.

Plan Działań obejmuje określenie:

- ❖ **działań** / projektów do realizacji, gdzie główne działania planowane w ramach Strategii rozwoju gminy Ślesin to:
  - stworzenie **systemów**:
    - wsparcia rozwoju turystyki, przedsiębiorczości, rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego,
    - aktywizacji zawodowej, integracji społecznej, zmniejszania ubóstwa i patologii oraz poprawy bezpieczeństwa,
 przy udziale zespołów międzysektorowych,

i działających poprzez **Zintegrowany System Informacji (ZSI)** obejmujący:
    - Centrum Informacji Turystycznej,

- Punkt Informacji Gospodarczej,
  - Biuro Porad Obywatelskich,
- świadczących lub umożliwiających dostęp do różnorodnych informacji, szkoleń, doradztwa, w tym związanych z programami unijnymi,
- przygotowanie i promocja profesjonalnych **ofert inwestycyjnych**, szczególnie ukierunkowanych na turystkę lub odnawialne źródła energii,
  - rozwój opieki i **usług użyteczności publicznej**,
  - rozwój i poprawę **infrastruktury technicznej** – w korelacji z wdrażaną polityką proekologiczną,

Zakres zadań do realizacji w danym roku lub najbliższych kilku latach, będzie określany przez władze gminy, w zależności od aktualnej sytuacji w gminie oraz posiadanych środków finansowych własnych i zewnętrznych.

- ❖ **wskaźników** (mierników) realizacji działania – wskaźników produktu,
- ❖ **okresu realizacji** poszczególnych działań, nadmienić przy tym należy, że:
  - dynamiczny rozwój gminy Ślesin jest w dużym stopniu zależny od środków zewnętrznych, w tym głównie z Unii Europejskiej, zatem czas realizacji strategii dostosowano do kolejnej perspektywy finansowej 2014 – 2020,
  - działania systemowe są jednorazowe i powinny być zrealizowane w początkowym okresie wdrażania strategii, gdyż te działania mają stworzyć określone systemy i determinować będą możliwości realizacji pozostałych działań,
  - część działań ma charakter powtarzających się zadań realizowanych w ramach planów i budżetów rocznych,
  - okres realizacji wielu inwestycji i działań zależy od środków zewnętrznych (UE / inwestorzy), zatem okresy ich realizacji są płynne – mogą ulec wydłużeniu w przypadku braku środków zewnętrznych,
- ❖ **kosztu działania i źródeł finansowania**, przy czym założono, że:
  - gdzie jest możliwym - zaplanowano realizację działań przy wsparciu funduszy unijnych (perspektywa UE 2014 – 2020: **WRPO, PROW**),
  - obok sprzyjających kryteriów strategicznych - tylko duża **determinacja i kompetencje** w aplikowaniu o środki pomocowe mogą doprowadzić do ich pozyskania,
  - w przeciwnym przypadku, tylko niektóre z działań będą mogły być zrealizowane z własnych środków i to w dłuższym okresie czasu,
  - dla inwestycji strategicznych dla gminy w obszarze turystyki, odnawialnych źródeł energii, niezbędnym jest poszukiwanie **inwestorów prywatnych**,
  - inne źródła finansowania kosztów wdrażania strategii to:
    - **środki własne gminy**, szczególnie w zakresie finansowania:
      - działań systemowych,
      - działań informacyjno-promocyjnych realizowanych w ramach ZSI,

- mniejszych inwestycji, w tym infrastrukturalnych lub o charakterze remontowym,
- wkładu własnego w projekty lub większe inwestycje (np. drogowe, rekultywacja wysypiska)
- **środków krajowych:** rezerwy i funduszy celowych – NFOŚiGW, NPPDL, PFRON, NFZ, Fundusz Pracy, środków wojewódzkich i powiatowych,
- **środki prywatne** pozyskanych inwestorów,
- **środki partnerów** w realizacji projektów, inwestycji, imprez,
- brak jest możliwości ustalenia na obecnym etapie kosztów wszystkich planowanych do realizacji działań, niemożliwym jest zatem podanie łącznego kosztu realizacji strategii, tylko dla niektórych kosztów podano szacunkowe kwoty, a i tak w trakcie wdrażania strategii mogą one ulec zmianie w oparciu o szczegółowe kosztorysy,
- budżet gminy nie wystarczyłby na realizację wszystkich działań i wkład do planowanych wszystkich projektów, w związku z czym koniecznym staje się określanie co roku **priorytetowych dla gminy inwestycji i działań.**
- zakres realizacji strategii rozwoju będzie uzależniony od:
  - determinacji władz gminy w realizacji zapisów strategii rozwoju,
  - skuteczności lobbingu w kierunku powiatu (OFAK, OSI), województwa (WRPO - sprzyjające kryteria strategiczne, WPW),
  - możliwości finansowych gminy wynikających z uchwalanych budżetów rocznych,
  - zdolności do tworzenia dobrych projektów o środki unijne, w tym projektów partnerskich,
  - od pozyskanych środków zewnętrznych, w tym unijnych i inwestorów prywatnych.
- na podstawie głosowania członków zespołu strategicznego – jako najważniejsze działania lub inwestycje, na obecną chwilę - wskazano:
  - termalny park wodny lub inwestycja alternatywna,
  - remont Zespołu Szkolno-Przedszkolnego,
  - system wsparcia turystyki, przedsiębiorczości i rolnictwa wraz z ulgami podatkowymi i punktami informacyjnymi - CIT i PIG,
  - amfiteatr,
  - remont ośrodka zdrowia.
- ❖ **wykonawców** działania, przy czym:
  - jako wykonawców podano wszystkie potencjalne podmioty, które mogą być zaangażowane w realizację różnych działań, **podmioty odpowiedzialne** za wykonanie poszczególnych działań wskazano **w pkt. VIII**,
  - odpowiedzialną za wdrażanie strategii rozwoju oraz głównym wykonawcą, szczególnie działań systemowych jest **administracja gminna**, do czego niezbędne są: determinacja,

poparcie mieszkańców gminy oraz radnych, tym samym zapewnienie odpowiednich środków finansowych,

- szczególną uwagę należałoby zwrócić na włączenie we wdrażanie strategii **zespołu międzysektorowego** - dotyczy to może szczególnie obszaru turystyki, przedsiębiorczości i rolnictwa, w tym w zakresie działań systemowych,
  - kluczowym dla inwestycji strategicznych w obszarze turystyki i odnawialnych źródeł energii będą **inwestorzy** prywatni – dla których należałoby stworzyć bardzo korzystną, profesjonalną i konkurencyjną **ofertę**, uwzględniającą uzbrojenie terenów inwestycyjnych oraz skutecznie promować tę ofertę,
- ❖ najważniejszych **założeń i uwarunkowań**, które są ważne dla powodzenia strategii, a których realizacja nie zależy tylko od władz gminy. W związku z powyższym, gmina powinna stale monitorować ich realizację przez odpowiedzialne instytucje i stosować odpowiednie instrumenty nacisku w celu zrealizowania, przyspieszenia, czy w ogóle rozwiązania konkretnego problemu. Do działań takich zaliczyć można również bieżącą współpracę z odpowiednimi instytucjami, organizacjami i gminami, jak również oddziaływanie na parlamentarzystów i występowanie z inicjatywami ustawodawczymi. Działania te są na ogół bezkosztowe, a ich realizacja z reguły znajduje się w gestii Rady i Zarządu Gminy. Do takich uwarunkowań i założeń – w szczególności należą:
- determinacja władz i hierarchizacja celów i działań,
  - możliwości budżetu gminy, w tym w kontekście rekultywacji wysypiska w Goraninie,
  - sprzyjające kryteria strategiczne w programach operacyjnych,
  - zdolności do tworzenia dobrych projektów o środki unijne,
  - skuteczna promocja ofert inwestycyjnych,
  - lobbing w kierunku gminy, powiatu (OFAK, OSI) i województwa,
  - dobry klimat w gminie i współpraca lokalna,
  - jak również polityka państwa, sprzyjająca rozwojowi przedsiębiorczości, rolnictwa, turystyki oraz poprawie sytuacji finansowej gmin.

Prace na Planem Działań odbywały się w trzech grupach tematycznych – według priorytetowych obszarów. Wyniki zostały zaprezentowane, omówione i uzgodnione na forum zespołu strategicznego.

7.2 Kompleksowa prezentacja Strategii rozwoju Gminy Ślesin na lata 2015 – 2020

Kompleksowe zestawienie wyników pracy nad strategią rozwoju Gminy Ślesin oraz strukturę tych wyników - według priorytetowych obszarów - przedstawia poniższa Tabela.

Strategia Rozwoju Gminy Ślesin na lata 2015-2020		Tabela 43
<ul style="list-style-type: none"> ➤ misja <ul style="list-style-type: none"> ➤ cel główny, cele strategiczne – wskaźniki oddziaływania, ➤ cele operacyjne – wskaźniki rezultatu, <ul style="list-style-type: none"> ➤ działania – wskaźniki produktu, <ul style="list-style-type: none"> – termin realizacji – koszt i źródła finansowania – wykonawca – założenia i uwarunkowania 		według priorytetowych obszarów
MISJA	Gmina Ślesin - gminą wyjątkową turystycznie, dbającą o dostatnie, wygodne, bezpieczne i zdrowe życie mieszkańców i gości	
CEL GŁÓWNY	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GMINY, GŁÓWNIIE TURYSTYCZNY ORAZ POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
wskaźniki oddziaływania:	<ul style="list-style-type: none"> - malejąca liczba osób bezrobotnych - rosnące saldo migracji - poprawa warunków życia mieszkańców (n/p BA*) 	
Obszar priorytetowy	TURYSTYKA	
Cel strategiczny	ROZWÓJ TURYSTYKI	
wskaźniki oddziaływania:	<ul style="list-style-type: none"> - zrealizowana inwestycja strategiczna - rosnąca liczba miejsc noclegowych - rosnąca liczba udzielonych noclegów - rosnąca liczba imprez - rosnąca liczba uczestników imprez 	
<u>Założenia i uwarunkowania:</u>	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa koniunktury w gospodarce - konkurencja na rynku usług turystycznych 	

* n/p BA – na podstawie badań ankietowych

Cel operacyjny	T.1 - SKUTECZNY SYSTEM WSPIERANIA ROZWOJU TURYSTYKI 3		
wskaźniki rezultatu:	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób ogółem odwiedzających gminę (turyści/noclegi + uczestnicy imprez) - rosnący udział podatków z firm branży turystycznej, gastronomicznej, hoteli, restauracji - rosnąca liczba imprez o charakterze ponadlokalnym/wojewódzkim/krajowym - ocena postrzegania gminy przez mieszkańców jako turystycznej (n/p BA ; min.30% - pod względem infrastruktury, liczby gości, rozwoju usług) - ocena rozwoju gminy jako turystycznej przez mieszkańców – n/p BA * - system promocji i informacji jest pozytywnie oceniany przez mieszkańców i gości – n/p BA * 		
Działanie	T.1.1 - Opracowanie kompleksowego systemu wsparcia rozwoju turystyki i agroturystyki		
Wskaźniki:	- opracowany i zatwierdzony dokument	Termin realizacji:	2015 – 2016 r.
Koszt:	10 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
zespół międzysektorowy (UMiG, LGD, M-GOK, firmy turystyczne i okołoturystyczne) Zatwierdza: burmistrz	<ul style="list-style-type: none"> - system powinien obejmować: zadania, wykonawców, miejsca realizacji, zasady współpracy i finansowania, zasady komunikacji i sprawozdawczości - system opracowany na podstawie wyników celów operacyjnych T.7 i T.8 		
Działanie	T.1.2 - Opracowanie materiałów promocyjnych – wspólna oferta imprez i produktów turystycznych, w tym bazy noclegowej		
Wskaźniki:	- opracowany i zatwierdzony dokument	Termin realizacji:	2015 - 2020 r.
Koszt:	30 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne - WRPO 3.2
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
zespół międzysektorowy (UMiG, LGD, M-GOK, firmy turystyczne i okołoturystyczne)	- wydzielona pula środków w budżecie gminy		
Działanie	T.1.3 - Uruchomienie Centrum Informacji Turystycznej (CIT)		
Wskaźniki:	- funkcjonujący punkt CIT - liczba etatów	Termin realizacji:	2015 r.
Koszt:	40 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne - WRPO 6.3
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
UMiG, LGD	<ul style="list-style-type: none"> - zgoda na finansowanie kosztów przez gminę - CIT funkcjonuje w ramach zintegrowanego systemu informacji 		
Działanie	T.1.4 - Wdrażanie systemu wspierania rozwoju turystyki		
Wskaźniki:	- liczba klientów (osobiste spotkania, poprzez stronę www) - liczba działań informacyjno-promocyjnych podczas imprez	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	100 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
UMiG, CIT, LGD, M-GOK, firmy turystyczne i okołoturystyczne	<ul style="list-style-type: none"> - zgoda na finansowanie kosztów przez gminę - wydzielona pula środków w budżecie gminy 		

Działanie	T.1.5 - Różnorodna promocja oferty turystycznej gminy		
Wskaźniki:	- liczba różnorodnych działań promocyjnych (targi, strona www, współpraca, itp.) - liczba dystrybuowanych ulotek	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	100 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne - WRPO 3.2
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
CIT, powiat, województwo	- <i>dobra współpraca z powiatem i województwem</i>		
Cel operacyjny	T.2 - BUDOWA TERMALNEGO PARKU WODNEGO 10[#]		
wskaźnik rezultatu:	- zrealizowana inwestycja		
Działanie	T.2.1 - Weryfikacja realności projektu z 2009 r. i jego aktualizacja		
Wskaźniki:	- wypracowany dokument	Termin realizacji:	2015 r.
Koszt:	10 000 zł	Źródła finansowania:	środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
Termy Ślesińskie Sp. z o.o., UMiG	- <i>determinacja władz gminy i spółki</i> - <i>analiza łącznie z celem dotyczącym budowy kompleksu uzdrowskiego</i>		
Działanie	T.2.2 - Opracowanie i promocja oferty inwestycyjnej na termsy (alternatywne koncepcje)		
Wskaźniki:	- profesjonalna oferta - liczba różnorodnych działań promocyjnych (targi, strona www, współpraca, itp.)	Termin realizacji:	2015 r.
Koszt:	10 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
Termy Ślesińskie Sp. z o.o., UMiG	- <i>w kontekście alternatywnych inwestycji</i> - <i>współpraca w ramach OFAK i OSI, z powiatem, województwem</i>		
Działanie	T.2.3 - Decyzja – wybór koncepcji lub rezygnacja z inwestycji		
Wskaźniki:	- uchwała /zarządzenie burmistrza z określeniem warunków realizacji - podpisana umowa z inwestorem	Termin realizacji:	2015 r.
Koszt:	-	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
burmistrz, Termy Ślesińskie Sp. z o.o., + inwestor	- <i>w zależności od pozyskania inwestora</i>		
Działanie	T.2.4 - Przygotowanie dokumentacji projektowej		
Wskaźniki:	- opracowana, zatwierdzona dokumentacja: projekt techniczny, kosztorys, harmonogram realizacji, pozwolenia	Termin realizacji:	2015 r.

Koszt:	300 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne - środki inwestora
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
Spółka „Termy Ślesińskie” + inwestor	- sprzyjający klimat dla inwestycji w gminie, w tym ze strony organizacji ekologicznych		
Działanie	T.2.5 - Przygotowanie i złożenie wniosku o środki unijne		
Wskaźniki:	- złożony wniosek - podpisana umowa na dotację	Termin realizacji:	2015 r.
Koszt:	40 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne - środki inwestora
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
Termy Ślesińskie Sp. z o.o. + inwestor	- konkurencja na etapie ubiegania się o środki unijne - skuteczny lobbying - poparcie OFAK i OSI		
Działanie	T.2.6 – Budowa termalnego parku wodnego		
Wskaźniki:	- zbudowany obiekt zgodne z dokumentacją techniczną	Termin realizacji:	2016 - 2019
Koszt:	40 000 000 zł	Źródła finansowania:	- środki inwestorów - lub/ i dofinansowanie unijne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
Termy Ślesińskie Sp. z o.o. + inwestor	- pozyskany inwestor - uzbrojenie terenów - pozytywna decyzja o uzyskaniu dofinansowania ze środków UE - poprawa koniunktury w gospodarce		
Cel operacyjny	T.3 – ALTERNATYWNE INWESTYCJE STRATEGICZNE 5		
wskaźnik rezultatu:	- zrealizowana co najmniej jedna inwestycja		
Działanie	T.3.1 - Analiza realności alternatywnych inwestycji strategicznych w turystyce		
Wskaźniki:	- wypracowany dokument – analiza porównawcza	Termin realizacji:	2015 r.
Koszt:	20 000 zł	Źródła finansowania:	środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
Termy Ślesińskie Sp. z o.o., UMiG, LGD, zespół międzysektorowy, PPP	<ul style="list-style-type: none"> - analiza dla wariantów gwarantujących całoroczne produkty turystyczne: <ul style="list-style-type: none"> o Wielkopolskie Centrum Konferencyjne o park rozrywki i edukacji o park linowy o basen o kręgielnia o kasyno o szkółka jeździecka - determinacja władz gminy i spółki 		

Działanie	T.3.2 - Decyzja – wybór inwestycji godnych promocji		
Wskaźniki:	- uchwała, zarządzenie burmistrza z określeniem warunków realizacji	Termin realizacji:	2015 r.
Koszt:	-	Źródła finansowania:	środki własne
Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
Decyzja: Termy Ślesińskie Sp. z o.o., burmistrz Rekomendacja: LGD, zespół międzysektorowy, PPP		<ul style="list-style-type: none"> - determinacja władz gminy i spółki - możliwości pozyskania inwestora - możliwości pozyskania środków unijnych 	
Działanie	T.3.3 - Opracowanie i promocja ofert na alternatywne inwestycje strategiczne w turystyce (całoroczne produkty)		
Wskaźniki:	- liczba ofert - liczba różnorodnych działań promocyjnych (targi, strona www, współpraca, itp.) - liczba docelowych kontaktów - pozyskany inwestor	Termin realizacji:	2016 r.
Koszt:	10 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
Termy Ślesińskie Sp. z o.o., UMiG, LGD, PPP		<ul style="list-style-type: none"> - oferta dla całorocznych produktów, - skuteczne promocja, w tym promocja docelowa 	
Działanie 1	T.3.4 - Projektowanie i realizacja alternatywnych inwestycji strategicznych		
Wskaźniki:	- liczba zrealizowanych inwestycji - liczba produktów całorocznych	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	20 000 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne - dofinansowanie unijne - środki inwestorów, w tym wkład spółki
Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
Termy Ślesińskie Sp. z o.o. lub/i inwestor, PPP		<ul style="list-style-type: none"> - doradztwo dla inwestora w zakresie pozyskania środków, w tym pomoc w opracowaniu wniosku o środki UE - uzbrojenie terenów 	
Cel operacyjny	T.4 – POŁĄCZENIE WODNE Z LICHENIEM		
wskaźnik rezultatu:	- zrealizowana inwestycja		
Działanie	T.4.1 - Rozpoznanie warunków realizacji przedsięwzięcia i ocena realności ich spełnienia przez gminę		
Wskaźniki:	- dokumenty określające warunki realizacji (przepisy prawa, wytyczne)	Termin realizacji:	2015 r.
Koszt:	5 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
UMiG		<ul style="list-style-type: none"> - istnienie potencjalnych źródeł finansowania inwestycji ze środków unijnych, - możliwości realizacji w ramach WPW, - skuteczny lobbying, - przychylne stanowisko władz powiatowych i wojewódzkich 	

Działanie	T.4.2 - Opracowanie koncepcji realizacji projektu, w tym harmonogramu prac		
Wskaźniki:	- opracowany dokument	Termin realizacji:	2016 r.
Koszt:	20 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
UMiG	<ul style="list-style-type: none"> - determinacja władz gminy - istnienie możliwości realizacyjnych: prawnych, finansowych 		
Działanie	T.4.3 - Podjęcie decyzji o realizacji przedsięwzięcia		
Wskaźniki:	- pozytywna uchwała Rady Miejskiej	Termin realizacji:	2016 r.
Koszt:	-	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
UMiG	<ul style="list-style-type: none"> - determinacja władz gminy - istnienie możliwości realizacyjnych: prawnych, finansowych (własnych i zewnętrznych) 		
Działanie	T.4.4 - Opracowanie studium wykonalności wraz z dokumentacją techniczną		
Wskaźniki:	- opracowane dokumenty – studium wykonalności, projekt techniczny, kosztorys	Termin realizacji:	2017 r.
Koszt:	125 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
UMiG	<ul style="list-style-type: none"> - prace zgodnie z harmonogramem działania, - zarezerwowane środki własne i zewnętrzne 		
Działanie	T.4.5 – Skompletowanie pozostałej dokumentacji		
Wskaźniki:	- wymagane dokumenty i pozwolenia	Termin realizacji:	2018 r.
Koszt:	10 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
UMiG	- np. pozwolenia		
Działanie	T.4.6 – Zabezpieczenie finansowania		
Wskaźniki:	- zawarte umowy na finansowanie	Termin realizacji:	2016 - 2018
Koszt:	20 000 zł	Źródła finansowania:	środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
UMiG	- skuteczny lobbying (np. w ramach WPW)		
Działanie	T.4.7 – Realizacja inwestycji		
Wskaźniki:	- długość kanału w metrach - liczba słuz	Termin realizacji:	2018 - 2020
Koszt:	10 000 000 zł	Źródła finansowania:	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne - OFAK, OSI, NFOŚiGW - WRPO

Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
UMiG + inne podmioty + PPP		- zgodnie z harmonogramem – etapowo, - pozyskane środki	
Cel operacyjny	T.5 – STWORZENIE WARUNKÓW DO BUDOWY KOMPLEKSU SANATORYJNEGO		
wskaźnik rezultatu:	- decyzja o przyznaniu statusu uzdrowiska		
Działanie	T.5.1 – Rozpoznanie warunków dotyczących możliwości uzyskania statusu uzdrowiska		
Wskaźniki:	- dokumenty określające warunki realizacji (przepisy prawa, wytyczne)	Termin realizacji:	2015 r.
Koszt:	1 000 zł	Źródła finansowania:	środki własne
Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
UMiG		- analiza łącznie z celem dotyczącym budowy termalnego parku wodnego, inwestycji alternatywnych, zakładów lecznictwa uzdrowiskowego	
Działanie	T.5.2 – Ocena spełnienia warunków dotyczących możliwości uzyskania statusu uzdrowiska i podjęcie decyzji		
Wskaźniki:	- analiza i decyzja władz gminy	Termin realizacji:	2015 r.
Koszt:	-	Źródła finansowania:	środki własne
Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
UMiG		- determinacja władz gminy - spełnienie przez gminę wszystkich wymaganych warunków - pozytywny klimat dla działania	
Działanie	T.5.3 – Opracowanie koncepcji realizacji projektu i harmonogramu		
Wskaźniki:	- koncepcja - harmonogram	Termin realizacji:	2016 r.
Koszt:	20 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
UMiG		- pozytywna decyzja dotycząca realizacji projektu, - w kontekście wszystkich wymagań,	
Działanie	T.5.4 – Realizacja zgodnie z koncepcją i harmonogramem		
Wskaźniki:	- złożony wniosek - decyzja dot. nadania statusu uzdrowiska	Termin realizacji:	2016 r.
Koszt:	10 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
UMiG		- zarezerwowane środki w budżecie gminy	
Cel operacyjny	T.6 – POZOSTAŁA INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA		
wskaźnik rezultatu:	- pozytywna ocena infrastruktury turystycznej przez mieszkańców i gości (n/p BA*)		

Działanie	T.6.1 – Opracowanie harmonogramu realizacji infrastruktury okołoturystycznej na lata 2015-2020		
Wskaźniki:	- opracowany harmonogram – aktualizowany co roku	Termin realizacji:	2015 r.
Koszt:	2 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
UMiG, GDDKiA, Zarząd Dróg Powiatowych w Koninie	<ul style="list-style-type: none"> - harmonogram obejmuje: rodzaje zadań, czas, koszt realizacji, potencjalne źródła finansowania, - infrastruktura okołoturystyczna obejmuje: <ul style="list-style-type: none"> o ścieżki rowerowo-pieszne wokół jezior w całej gminy o szlaki i ciągi komunikacyjne łączące wszystkie atrakcje i ośrodki o pole biwakowe i kemping o park edukacyjny (ośrodek Wąsosze) o strefy wypoczynku o mała architektura o kąpielisko sportowe w okolicach szkoły podstawowej o tor rowerowy o stadion miejski uzupełniony o infrastrukturę potrzebną ośrodkom o amfiteatr, o rozbudowa i uatrakcyjnienie bulwarów o plaże - spójnie ze strategicznymi inwestycjami gminy w obszarze turystyki - możliwość uregulowania praw własności - zgoda właścicieli 		
Działanie	T.6.2 – Opracowywanie dokumentacji		
Wskaźniki:	- dokumentacja dot. poszczególnych elementów infrastruktury	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	300 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
UMiG, LGD	- prace zgodnie z harmonogramem		
Działanie	T.6.2 – Rezerwacja środków w budżecie gminy na realizację inwestycji		
Wskaźniki:	- uchwały Rady Miejskiej (roczne)	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	-	Źródła finansowania:	środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
burmistrz, Rada Miejska	<ul style="list-style-type: none"> - prace zgodnie z harmonogramem - w zależności od możliwości pozyskania środków zewnętrznych - zgoda Rady Miejskiej 		
Działanie	T.6.3 – Pozyskiwanie środków unijnych, powiatowych, wojewódzkich		
Wskaźniki:	- wnioski o dofinansowanie ze środków UE - zawarte umowy na dotacje	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	150 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
UMiG, Termy Ślesińskie Sp. z o.o.	<ul style="list-style-type: none"> - prace zgodnie z harmonogramem - możliwości finansowe gminy, w tym na wkład do projektów - spełnianie wymagań programów operacyjnych - duża konkurencja w pozyskaniu środków - dobre projekty o środki UE - brak środków unijnych wydłuży termin realizacji 		

Działanie	T.6.4 – Realizacja inwestycji infrastrukturalnych		
Wskaźniki:	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj obiektów - długość ścieżek, w tym rowerowych - długość szlaków i ciągów komunikacyjnych - długość bulwarów - powierzchnia plaż - wartość inwestycji / rocznie 	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	25 000 000 zł	Źródła finansowania:	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne - WRPO 6.3, 6.4 - PROW Priorytet 6, LEADER
Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
UMiG, Termy Ślesińskie Sp. z o.o.		- realizacja zgodnie z harmonogramem i zawartymi umowami	
Cel operacyjny	T.7 – ATRAKCYJNE PRODUKTY TURYSTYCZNE		
wskaźnik rezultatu:	- liczba funkcjonujących produktów regionalnych		
Działanie	T.7.1 – Opracowanie projektów produktów regionalnych		
Wskaźniki:	- opracowane projekty produktów	Termin realizacji:	2016 r.
Koszt:	-	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
UMiG	<ul style="list-style-type: none"> - projekty powinny zawierać produkty całoroczne - projekty mogą obejmować m.in.: <ul style="list-style-type: none"> o bramę Napoleona o rekonstrukcję bitwy pod Ignacewem (impreza cykliczna) o jarmark ochweśnicki (rynek miejski) o kuchnię ochweśnicki o browar regionalny - projekt powinien określać charakterystykę, sposób promocji, zasady wykorzystywania, powiązanie z innymi imprezami, osoby odpowiedzialne za organizację 		
Działanie	T.7.2 – Promocja		
Wskaźniki:	- liczba imprez powiązanych	Termin realizacji:	2016 r.
Koszt:	10 000 zł	Źródła finansowania:	środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
UMiG	<ul style="list-style-type: none"> - wspólna oferta w ramach Systemu wsparcia - imprezy cykliczne 		
Działanie	T.7.3 – Realizacja projektów		
Wskaźniki:	- liczba zrealizowanych projektów rocznie	Termin realizacji:	2015 - 2020 na bieżąco; kilka razy/rok 1 na rok; 1 na 2 lata
Koszt:	600 000 zł	Źródła finansowania:	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne - WRPO 6.3 - PROW LEADER

Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
UMiG, M-GOK, M-GOPS, LGD, powiat, województwo		<ul style="list-style-type: none"> - zgodnie z opracowanymi projektami T.7.1 - konsekwencja i ciągłość - skuteczna promocja - szeroka i dobra współpraca międzysektorowa (CIT, LGD, firmy) 	
Cel operacyjny	T.8 – BOGATY KALENDARZ RÓŻNORODNYCH IMPREZ		
wskaźnik rezultatu:	- rosnąca liczba imprez		
Działanie	T.8.1 – Opracowanie kalendarza i kosztorysu imprez		
Wskaźniki:	- dokument – kalendarz imprez - kosztorys	Termin realizacji:	2015 – 2020
Koszt:	-	Źródła finansowania:	- środki własne - WRPO 6.3
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
UMiG, CIT, MGOK, podmioty branży turystycznej	<ul style="list-style-type: none"> - kalendarz powinien obejmować wszystkie imprezy, w tym: turystyczne, sportowe, rekreacyjne, historyczne, przyrodnicze, rozrywkowe, np.: festiwale (FO-PA, szanty), koncerty, Dni Ślesina jako marka (zmiana formuły) - kalendarz powinien zawierać produkty całoroczne i regionalne - kalendarz powinien być przygotowany profesjonalnie, konsekwentnie realizowany i promowany, w tym w ramach promocji powiatu, województwa - dobrze widzianym byłoby uzyskanie patronatu/dofinansowania ze strony powiatu, województwa - kalendarz powinien być na bieżąco aktualizowany 		
Działanie	T.8.2 - Zatwierdzanie budżetu imprez		
Wskaźniki:	- uchwała RM / raz na rok	Termin realizacji:	2015 – 2020
Koszt:	-	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
burmistrz, Rada Miejska	<ul style="list-style-type: none"> - kalendarz imprez to kompleksowa oferta gminy - lokalny lobbying 		
Działanie	T.8.3 – Promocja kalendarza		
Wskaźniki:	- liczba działań promocyjnych wg rodzaju	Termin realizacji:	2015 -2020
Koszt:	30 000 zł	Źródła finansowania:	
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
UMiG, CIT, M-GOK powiat, województwo	- wspólnie z systemem wsparcia 1.1		
Działanie	T.8.4 – Organizacja imprez		
Wskaźniki:	- liczba imprez	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	3 000 000 zł	Źródła finansowania:	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne - partnerzy lokalni, w tym organizacje i firmy - powiat - patroni

Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
UMiG, M-GOK, CIT, firmy branży turystycznej i okołoturystycznej		<ul style="list-style-type: none"> - organizacja imprez zgodnie z kalendarzem - rezerwacja kwoty w budżecie przed organizacją - pozyskanie wsparcia finansowego - dobra promocja 	
Obszar priorytetowy	PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I ROLNICTWO		
Cel strategiczny	ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I ROLNICTWA		
wskaźniki oddziaływania:	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby firm - rosnący dochód gminy na jednego mieszkańca - rosnąca średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego 		
Cel operacyjny	G.1 – EFEKTYWNY SYSTEM WSPARCIA ROZWOJU MSP		
wskaźniki rezultatu:	<ul style="list-style-type: none"> - rosnąca liczba klientów punktu informacyjnego - rosnąca liczba nowych firm 		
Działanie	G.1.1 – Opracowanie systemu wsparcia rozwoju MSP		
Wskaźniki:	<ul style="list-style-type: none"> - opracowany i zatwierdzony przez władze gminy dokument - utworzony Punkt obsługi inwestorów i przedsiębiorców – Punkt Informacji Gospodarczej 	Termin realizacji:	2016 r.
Koszt:	15 000 zł	Źródła finansowania:	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne - WRPO 3.1, 3.2, 3.4
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
UMiG, LGD	<ul style="list-style-type: none"> - system powinien obejmować: zakres działalności, wykonawców, miejsca realizacji, zasady finansowania, współpracy, komunikacji i sprawozdawczości - system powinien opracowany przez zespół międzysektorowy (JST, LGD, przedsiębiorcy) - systemu wsparcia rozwoju MSP powinien być kompleksowy i obejmować lub umożliwiać dostęp do: <ul style="list-style-type: none"> o usług informacyjnych, w tym dotyczących dotacji unijnych, możliwości uzyskania pożyczek, kredytów o usług szkoleniowych o usług doradczych dla MSP, w tym dotyczących pomocy w opracowaniu wniosków o dotację, uzyskania pożyczek, kredytów o punkt obsługi inwestorów i przedsiębiorców - Punkt Informacji Gospodarczej PIG - działający w ramach zintegrowanego systemu informacji, o ulgi w opłatach i podatkach dla firm tworzących nowe miejsca pracy o tereny inwestycyjne (opisane niżej G.2) - wymagana pozytywna decyzja Rady Miejskiej – dotyczy ulg w opłatach i podatkach, przy czym rekomenduje się ulgi kwotowe, tj. ściśle określoną kwotę na jedno stanowisko pracy, na 2 – 3 lata, na nowe miejsca pracy, nie tylko dla nowo powstających firm – system ulg powinien być opracowany również przez zespół międzysektorowy 		
Działanie	G.1.2 – Wdrożenie systemu wsparcia MSP		
Wskaźniki:	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób / przedsiębiorstw korzystających z PIG - liczba świadczonych usług informacyjnych, szkoleniowych, doradczych 	Termin realizacji:	2016 – 2020r.
Koszt:	100 000 zł	Źródła finansowania:	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne - WRPO 3.1, 3.2, 3.4, 8.9, 8.10, 10.3

Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
PIG		<ul style="list-style-type: none"> - finansowanie przez gminę etatu i lokalu CIT - skuteczna promocja PIG 	
Działanie	G.1.3 – Opracowanie materiałów promocyjnych i promocja systemu		
Wskaźniki:	<ul style="list-style-type: none"> - opracowany wzór materiałów promocyjnych - liczba działań promocyjnych (na stronach internetowych, artykuły prasowe, audycje w lokalnej tv, imprezy społeczne) - liczba dystrybuowanych ulotek 	Termin realizacji:	2016 r.
Koszt:	25 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
PIG		- aktualizacja roczna materiałów promocyjnych, głównie ulotek	
Działanie 1	G.1.4 – Aktywny i efektywny udział w OFAK, OSI		
Wskaźniki:	<ul style="list-style-type: none"> - liczba projektów - wartość pozyskanych środków dla gminy 	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	1 000 zł	Źródła finansowania:	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne - WRPO 3.1, 3.2
Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
burmistrz, przedstawiciele UMiG, LGD, PIG, media		<ul style="list-style-type: none"> - determinacja władz gminy - dobra współpraca w ramach OFAK, OSI - wspólne projekty 	
Cel operacyjny	G.2 – PRZYGOTOWANIE TERENÓW INWESTYCYJNYCH		
Wskaźniki rezultatu:	<ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych - liczba inwestorów 		
Działanie	G.2.1 – Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego		
Wskaźniki:	<ul style="list-style-type: none"> - liczba planów zagospodarowania przestrzennego - powierzchnia pod działalność gospodarczą w ha – przyrost i ogółem 	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	150 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
UMiG, Rada Miejska		<ul style="list-style-type: none"> - trudności proceduralne - stosownie do zgłaszanych potrzeb, szczególnie ze strony przedsiębiorców 	

Działanie	G.2.2 – Regulowanie spraw własnościowych		
Wskaźniki:	- liczba stref - powierzchnia przejęta pod działalność gospodarczą w ha – przyrost, narastająco ogółem	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	10 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
UMiG, Rada Miejska	- trudności proceduralne		
Działanie	G.2.3 – Przygotowanie oferty dotyczącej inwestycji w odnawialne źródła energii (OZE)		
Wskaźniki:	- powierzchnia - przygotowana oferta	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	10 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne - WRPO 4.3
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
UMiG, Rada Miejska	- oferta profesjonalnie przygotowana - oferta może dotyczyć szczególnie terenów pokopalnianych		
Działanie	G.2.4 – Przygotowanie oferty dotyczącej wykorzystania terenów pokopalnianych		
Wskaźniki:	- powierzchnia - liczba profesjonalnie przygotowanych ofert	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	30 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
UMiG, Rada Miejska	- oferty profesjonalnie przygotowane		
Działanie	G.2.5 – Skuteczna promocja		
Wskaźniki:	- liczba działań promocyjnych (na stronach internetowych, artykuły prasowe, audycje w lokalnej tv, imprezy społeczne) - liczba nawiązanych kontaktów z potencjalnymi inwestorami	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	50 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
PIG, UMiG	- we współpracy w ramach promocji gminy, w tym www, imprezy - we współpracy COI Konin - we współpracy - w ramach promocji powiatu, województwa, w tym prezentacja podczas targów - we współpracy z innymi instytucjami z obszaru przedsiębiorczości		
Działanie	G.2.6 – Uzbrajanie terenów pod działalność gospodarczą		
Wskaźniki:	- powierzchnia wyznaczonych terenów inwestycyjnych - długość dróg, sieci wodnej, kanalizacyjnej, energetycznej	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	3 000 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne - WRPO 3.1, 3.2

Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
UMiG		<ul style="list-style-type: none"> - pozyskany inwestor - duża konkurencja w aplikowaniu o środki unijne - wydłużony okres realizacji inwestycji w przypadku braku wsparcia unijnego 	
Cel operacyjny	G.3 – SKUTECZNY SYSTEM WSPARCIA ROZWOJU ROLNICTWA I PRZETWÓRSTWA ROLNO-SPOŻYWCZEGO		
wskaźniki rezultatu:	<ul style="list-style-type: none"> - rosnąca liczba klientów punktu informacyjnego - liczba inwestycji z sektora przetwórstwa rolno-spożywczego 		
Działanie	G.3.1 – Opracowanie systemu wsparcia rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego		
Wskaźniki:	<ul style="list-style-type: none"> - opracowany i zatwierdzony przez władze gminy dokument - uruchomiony punkt informacyjny - PIG 	Termin realizacji:	2015 r.
Koszt:	4 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
UMiG, PIG, LGD		<ul style="list-style-type: none"> - system powinien obejmować: zakres działalności, wykonawców, miejsca realizacji, zasady finansowania, współpracy, komunikacji i sprawozdawczości - system powinien być opracowany w zespole międzysektorowym (JST, LGD, rolnicy) - system powinien obejmować lub umożliwiać dostęp do: <ul style="list-style-type: none"> o usług informacyjnych, w tym dotyczących pozyskiwania środków unijnych, o usług szkoleniowych o usług doradcze, w tym dotyczących sporządzania wniosków o dotacje i tworzenia grup producenckich - punkt informacji dla rolników – działający w ramach Punktu Informacji Gospodarczej PIG i w ramach zintegrowanego systemu informacji - system powinien zawierać ulgi w opłatach i podatkach - polityka powinna zakładać niskie stawki opłat i podatków - wymagana pozytywna decyzja Rady Miejskiej 	
Działanie	G.3.2 – Wdrożenie systemu wsparcia		
Wskaźniki:	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rolników korzystających z PIG - liczba świadczonych usług informacyjnych, szkoleniowych, doradczych 	Termin realizacji:	2016 r.
Koszt:	5 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
punkt informacyjny - PIG		<ul style="list-style-type: none"> - finansowanie przez gminę etatu i lokalu CIT - skuteczna promocja PIG 	
Działanie	G.3.3 – Opracowanie materiałów promocyjnych i promocja systemu		
Wskaźniki:	<ul style="list-style-type: none"> - opracowany wzór materiałów promocyjnych - liczba działań promocyjnych (na stronach internetowych, artykuły prasowe, audycje w lokalnej tv, imprezy społeczne) - liczba dystrybuowanych ulotek 	Termin realizacji:	2016 r.
Koszt:	5 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
PIG, LGD, UMiG		<ul style="list-style-type: none"> - możliwe dwie lokalizacje: UMiG/rynek miejski - finansowanie etatu i lokalu w ramach punktu - aktualizacja roczna materiałów promocyjnych, głównie ulotek 	

Obszar priorytetowy	WARUNKI ŻYCIA		
Cel strategiczny	POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW		
wskaźnik oddziaływania:	<ul style="list-style-type: none"> - malejąca liczba osób korzystających z opieki społecznej - malejąca liczba przestępstw i wykroczeń - rosnący procent skanalizowania gminy - rosnące wyniki egzaminów na podstawie OKE 		
Cel operacyjny	W.1 – SKUTECZNY SYSTEM AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ		
wskaźniki rezultatu:	<ul style="list-style-type: none"> - pozytywna ocena funkcjonowania Biura Porad Obywatelskich - rosnąca liczba osób objętych systemem ogółem - liczba nowych firm utworzonych na bazie dotacji EFS, PUP, PFRON - łączna liczba projektów finansowanych z EFS 		
Działanie	W.1.1 – Opracowanie systemu aktywizacji zawodowej		
Wskaźniki:	<ul style="list-style-type: none"> - opracowany i zatwierdzony przez władze gminy dokument - uruchomiony punkt informacyjny - BPO 	Termin realizacji:	2015 r.
Koszt:	10 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
UMiG M-GOK, LGD, szkoły, przedsiębiorcy	<ul style="list-style-type: none"> - system powinien obejmować: zakres działalności, wykonawców, miejsca realizacji, zasady finansowania, współpracy, komunikacji i sprawozdawczości - system powinien być opracowany w zespole międzysektorowym (UMiG, M-GOPS, LGD, szkoły, rodzice, bezrobotni, przedsiębiorcy) - zespół określa zakres i formę działania - system powinien obejmować lub umożliwiać dostęp do: <ul style="list-style-type: none"> o działań mających na celu poprawę poziomu oraz warunków nauczania i wychowania w szkołach (zajęcia dodatkowe - wyrównawcze, rozwojowe, w tym rozwijające uzdolnienia: sztuka, muzyka, plastyka, historia, aktywność ruchowa, język polski, informatyka, matematyka, fizyka, chemia, zajęcia techniczne, pływanie, język hiszpański, chiński, pierwsza pomoc; pomoce dydaktyczne; informatyzacja, letnie szkoły) o oferty w obszarze rozwijania umiejętności miękkich (pewność siebie, porozumiewanie się) o doradztwa zawodowego dla dzieci i osób dorosłych o informacji o instrumentach rynku pracy (PUP, PFRON) o oferty w zakresie kształcenia dla osób +40 o aktywizacji osób bezrobotnych – projekty unijne na szkolenia zawodowe, staże i samozatrudnienie, tworzenie spółdzielni socjalnych o usług informacyjnych, w tym dotyczących pozyskiwania środków unijnych o usług szkoleniowych o usług doradczych, w tym dotyczących sporządzania wniosków o dotacje punktu informacji – Biura Porad Obywatelskich BPO – działającego w ramach zintegrowanego systemu informacji - bieżąca i dobra współpraca z PUP Konin i PFRON 		

Działanie	W.1.2 – Wdrożenie systemu, w tym:		
Poddziałanie:	a) Uruchomienie punktu informacyjnego – Biuro Porad Obywatelskich: - przygotowanie materiałów promocyjno-informacyjnych, - informacja i promocja		
Wskaźniki:	- liczba działań promocyjnych - liczba dystrybuowanych ulotek - powołany punkt informacyjny – Biuro Porad Obywatelskich	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	100 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
UMiG - uruchomienie BPO – informacja i promocja	- finansowanie etatu - informacja okresowa, systematyczna, aktualizowana i w czytelnej dla wszystkich formie - komunikacja zwrotna, w tym interaktywna - punkt informacyjny działający w ramach zintegrowanego systemu informacji		
Poddziałanie:	b) Poprawa poziomu oraz warunków nauczania i wychowania w szkołach, w tym: zajęcia dodatkowe - wyrównawcze, rozwojowe, w tym rozwijające uzdolnienia: sztuka, muzyka, plastyka, historia, aktywność ruchowa, język polski, informatyka, matematyka, fizyka, chemia, zajęcia techniczne, pływanie, język hiszpański, chiński, pierwsza pomoc; pomoce dydaktyczne; informatyzacja, letnie szkoły – 2 [#]		
Wskaźniki:	- liczba dzieci biorących udział w zajęciach pozaszkolnych wg rodzaju zajęć - wartość pomocy dydaktycznych na rok - poziom komputeryzacji - liczba projektów unijnych - 3	Termin realizacji:	2015 – 2020
Koszt:	600 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne - WRPO 8.10, 10.1
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
gmina, szkoły, M-GOK, Fundacja ERKA, LGD, OSP	- działania mogą być częścią większych projektów - w zależności od potrzeb mogą być realizowane co drugi rok - duża konkurencja w pozyskaniu środków unijnych - dobre projekty spełniające kryteria strategiczne - dobra współpraca z potencjalnymi wykonawcami - oczekiwana pomoc w przygotowaniu wniosków - możliwości finansowe rodziców - letnie szkoły (jeśli udział jest wymagany)		
Poddziałanie:	c) Oferta w obszarze rozwijania umiejętności miękkich		
Wskaźniki:	- liczba osób biorących udział w zajęciach rozwijających umiejętności miękkie	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	100 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne - WRPO 9.4, 10.1
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
szkoły, gmina	- oferta dotycząca pewność siebie, umiejętności porozumiewanie się - zajęcia np. w formie dyżurów raz na tydzień - działania mogą być częścią większych projektów - w zależności od potrzeb mogą być realizowane co drugi rok - duża konkurencja w pozyskaniu środków unijnych - dobre projekty spełniające kryteria strategiczne - dobra współpraca z potencjalnymi wykonawcami - oczekiwana pomoc w przygotowaniu wniosków		

Poddziałanie:		d) Doradztwo zawodowe dla dzieci i osób dorosłych		
Wskaźniki:	- liczba godzin doradztwa łącznie – 250h/rocznie - liczba osób objętych doradztwem	Termin realizacji:	2015 - 2020	
Koszt:	50 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne - WRPO 8.6, 9.4, 10.1, 10.3	
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:			
gmina, szkoły, PUP Konin	- działania mogą być częścią większych projektów - bieżąca i dobra współpraca z PUP Konin			
Poddziałanie:		e) Informacja o instrumentach rynku pracy (PUP, PFRON)		
Wskaźniki:	- liczba udzielonych informacji	Termin realizacji:	2015 - 2020	
Koszt:	1 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne - WRPO 10.3	
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:			
BPO, PUP Konin, PFRON	- bieżąca i dobra współpraca z PUP Konin i PFRON, w tym pracowników BPO			
Poddziałanie:		f) Oferta w zakresie kształcenia dla osób +40		
Wskaźniki:	- liczba przeszkolonych osób	Termin realizacji:	2015 - 2020	
Koszt:	25 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne - WRPO 8.10, 10.3 - fundusz pracy - PUP - PFRON - PROW Priorytet 6	
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:			
BPO, LGD we współpracy z PUP Konin, PFRON	- bieżąca i dobra współpraca z PUP Konin - dobre projekty - dofinansowane ze środków unijnych			
Poddziałanie:		g) Aktywizacja osób bezrobotnych poprzez projekty unijne		
Wskaźniki:	- 1 projekt na staże dla 20 osób - 1 projekt na dotacje dla 20 osób - dotacje na samozatrudnienie dla 20 osób/rocznie - liczba staży - liczba nowych podmiotów gospodarczych - liczba przeszkolonych osób - 60 rocznie	Termin realizacji:	2015 - 2020	
Koszt:	500 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne (jeżeli wymagany udział własny) - Fundusz Pracy - PFRON - WRPO 8.5, 8.7, 8.8, 8.10, 9.4 - PROW LEADER	
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:			
gmina, M-GOPS, LGD, Fundacja ERKA, PUP Konin, PFRON, ARR S.A.	- projekty unijne na szkolenia zawodowe, staże i samozatrudnienie - działania mogą być częścią większych projektów - w zależności od potrzeb mogą być realizowane co drugi rok - duża konkurencja w pozyskaniu środków unijnych - dobre projekty spełniające kryteria strategiczne - dobra współpraca z potencjalnymi wykonawcami - bieżąca i dobra współpraca z PUP Konin i PFRON			

Poddziałanie:	h) Tworzenie spółdzielni socjalnych		
Wskaźniki:	- powstanie spółdzielni socjalnych	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	300 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne - WRPO 9.8
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
gmina, LGD, M-GOPS organizacje pozarządowe, inicjatywy oddolne, KOWES	<ul style="list-style-type: none"> - <i>potrzeby rynku</i> - <i>dobry klimat, szczególnie we władzach gminy – wsparcie gminy</i> - <i>zainteresowanie i kompetencje</i> - <i>dobrze pomysły</i> 		
Cel operacyjny	W.2 – EFEKTYWNY SYSTEM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ, ZMNIEJSZANIA UBÓSTWA I PATOLOGII ORAZ POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA		
wskaźniki rezultatu:	<ul style="list-style-type: none"> - pozytywna ocena dostępu do usług użyteczności publicznej i tanich usług – n/p BA * - pozytywna ocena udziału mieszkańców w życiu społeczno-kulturalnym gminy – n/p BA * - pozytywna ocena poziomu bezpieczeństwa w gminie – n/p BA * - zmniejszenie wskaźnika wykroczeń i przestępczości 		
Działanie	W.2.1 – Opracowanie systemu		
Wskaźniki:	- opracowany i zatwierdzony system	Termin realizacji:	2016 r.
Koszt:	10 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
UMiG	<ul style="list-style-type: none"> - <i>system powinien obejmować: zakres działalności, wykonawców, miejsca realizacji, zasady finansowania, współpracy, komunikacji i sprawozdawczości – powinien być opracowany wspólnie z <u>systemem aktywizacji zawodowej</u></i> - <i>system powinien być opracowany w zespole międzysektorowym (JST, MGOPS, LGD, szkoły, rodzice, bezrobotni, przedsiębiorcy) – zespół określa zakres i formę działania</i> - <i>system powinien obejmować lub umożliwiać dostęp do:</i> <ul style="list-style-type: none"> o <i>punktu informacji – Biura Porad Obywatelskich BPO – działającego w ramach zintegrowanego systemu informacji</i> o <i>usług informacyjnych, w tym dotyczących pozyskiwania środków unijnych,</i> o <i>usług szkoleniowych</i> o <i>usług doradczych, w tym dotyczących sporządzania wniosków o dotacje</i> o <i>działania aktywizujące mieszkańców, w tym większa współpraca z liderami lokalnymi</i> o <i>diagnozę potrzeb społecznych wraz z planem ich zaspakajania</i> o <i>działania integrujące Licheń i Ślesin w zakresie interesów społeczno-gospodarczych</i> o <i>informatyzację usług publicznych, w tym udostępnianie formularzy i komunikacja e-mailowa (urząd <-> petent)</i> o <i>poprawę warunków życia w rodzinie</i> o <i>poprawę bezpieczeństwa, w tym na wodach, w tym poprzez powołanie straży miejskiej</i> o <i>bieżąca i dobra współpraca z PUP Konin i PFRON</i> o <i>informację o strategii i jej wdrażaniu</i> 		

Działanie	W.2.2 – Wdrożenie systemu, w tym:		
Poddziałanie:	a) Uruchomienie punktu informacyjnego – Biuro Porad Obywatelskich BPO: - przygotowanie materiałów promocyjno-informacyjnych, - informacja, udzielanie porad i promocja		
Wskaźniki:	- liczba działań informacyjnych, promocyjnych - liczba udzielanych porad, usług - liczba dystrybuowanych ulotek	Termin realizacji:	2016 - 2020
Koszt:	150 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne - WRPO 9.7
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
UMiG - uruchomienie BPO – informacja i promocja	- <i>działa w ramach celu W.1, poddziałania a)</i> - <i>BPO działa w oparciu o diagnozę potrzeb</i> - <i>informacja okresowa, systematyczna, aktualizowana i w czytelnej dla wszystkich formie</i> - <i>punkt informacyjny działający w ramach zintegrowanego systemu informacji</i> - <i>finansowanie etatu</i>		
Poddziałanie:	b) Informacja o strategii i jej wdrażaniu		
Wskaźniki:	- liczba imprez promujących strategię - informacja w Gazecie ślesieńskiej – co miesiąc - informacja na stronie www - uruchomiony komunikator	Termin realizacji:	2016 - 2020
Koszt:	10 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
BPO, UMiG	- <i>komunikacja zwrotna, w tym interaktywna,</i> - <i>informacja okresowa, systematyczna, aktualizowana i w czytelnej dla wszystkich formie</i>		
Poddziałanie:	c) Działania aktywizujące mieszkańców, w tym: - diagnoza potrzeb społecznych wraz z planem ich zaspakajania, - większa współpraca z liderami lokalnymi, - działania integrujące Licheń i Ślesin w zakresie interesów społeczno-gospodarczych		
Wskaźniki:	- liczba aktywnych liderów - baza potrzeb społecznych - wspólne projekty - wspólne imprezy	Termin realizacji:	2016 – 2020
Koszt:	50 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne - WRPO 9.2
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
sołectwa, LGD, M-GOK, M-GOPS, Fundacja ERKA, OSP, lokalne organizacje	- <i>dobry klimat do współpracy i zaangażowani liderzy</i>		
Poddziałanie:	d) Poprawa warunków życia w rodzinie: - realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i pomocy ofiarom przemocy rodzinnej, - aktualizacja i kontynuacja programu na lata 2016 – 2020,		
Wskaźniki:	- <i>opracowany program</i> - <i>liczba rodzin objętych pomocą społeczną wg instrumentów</i>	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	50 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne - budżet państwa - PFRON - WRPO 9.2, 9.4, 9.7

Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
gmina, M-GOPS, Gminna Komisja Przeciwdziałania i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych		- realizacja przez zespół interdyscyplinarny, we współpracy z organami bezpieczeństwa – partnerstwo, - zabezpieczenie środków, w tym na lokal, kadre	
Poddziałanie:	e) Poprawa bezpieczeństwa, w tym: - monitoring na wodach		
Wskaźniki:	- liczba patroli, oświetlenia, kamer	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	150 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
gmina, OSP, WOPR		- środki zarezerwowane w budżecie gminy	
Poddziałanie:	f) Informatyzacja usług publicznych		
Wskaźniki:	- 4 zinformatywowane systemy (learning, administracja, zdrowie, kultura)	Termin realizacji:	2016 -2020
Koszt:	500 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne - WRPO 2.3
Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
UMiG, M-GOK, LGD, przychodnie zdrowie, organizacje pozarządowe		- system udostępniający formularze - system umożliwiający interaktywną komunikację e-mailowa: urząd – petent - konkurencja w aplikowaniu o środki UE – dobre projekty - sprzyjające kryteria strategiczne	
Cel operacyjny	W.3 – ROZWÓJ KOMPLEKSOWEJ OPIEKI I USŁUG UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ, W TYM DLA DZIECI I OSÓB STARSZYCH		
wskaźniki rezultatu:	- ocena stopnia poprawy dostępu do usług medycznych – n/p BA [*] - ocena stopnia poprawy dostępu do usług opiekuńczych – n/p BA [*] - pozytywna ocena oferty imprez kulturalnych – n/p BA [*] - pozytywna ocena stopnia poprawy warunków wychowania przedszkolno-szkolnego – n/p BA [*] - pozytywna ocena pracy Urzędu – n/p BA [*]		
Działanie	W.3.1 – Dobrze funkcjonująca opieka medyczno-społeczna, w tym:		
Poddziałanie:	a) Remont ośrodka zdrowia		
Wskaźniki:	- zrealizowana inwestycja	Termin realizacji:	2015
Koszt:	2 000 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne - WRPO 4.3, 9.1, 9.7
Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
gmina, ZGK NZOZ-y		- środki zarezerwowane w budżecie - konkurencja w aplikowaniu o środki UE – dobre projekty - w przypadku nieotrzymania wsparcia z WRPO – dłuższy okres realizacji inwestycji (etapami)	
Poddziałanie:	b) Zwiększenie liczby gabinetów specjalistycznych		
Wskaźniki:	- liczba dyżurów specjalistów	Termin realizacji:	2015 -2020
Koszt:	100 000 zł	Źródła finansowania:	- NFZ, NZOZ - WRPO 9.1

Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
NFZ, NZOZ		<ul style="list-style-type: none"> - środki zarezerwowane w budżecie gminy - konkurencja w aplikowaniu o środki UE – dobre projekty - dostępność środków 	
Poddziałanie:		c) Szersza profilaktyka	
Wskaźniki:	- liczba akcji profilaktycznych	Termin realizacji:	2015 -2020
Koszt:	1 500 000 zł	Źródła finansowania:	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne - NFZ, PFRON
Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
gmina, NFZ, GKPIRPA, PFRON		<ul style="list-style-type: none"> - dostępność środków - współpraca z NFZ, PFRON 	
Poddziałanie:		d) Zwiększenie ilości usług opiekuńczych	
Wskaźniki:	<ul style="list-style-type: none"> - liczba godzin opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi - rosnąca dynamika 	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	300 000 zł	Źródła finansowania:	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne - WRPO 10.4 - PFRON - NFZ
Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
gmina, M-GOPS, GKPIRPA, NFZ, PFRON		<ul style="list-style-type: none"> - dostępność środków - inicjatywa gminy 	
Działanie	W.3.2 – Szeroko dostępna oferta kulturalna		
Wskaźniki:	<ul style="list-style-type: none"> - opracowana i aktualizowana kompleksowa oferta – 1 na rok - liczba akcji promocyjnych - liczba zorganizowanych imprez 	Termin realizacji:	2015 – 2020
Koszt:	10 000 zł	Źródła finansowania:	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne, - środki partnerów
Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
gmina, M-GOK, Fundacja ERKA, OSP, sołectwa, GKPIRPA, koła gospodyń wiejskich		<ul style="list-style-type: none"> - działanie powinno obejmować opracowanie oferty, jej systematyczną aktualizację, szeroką promocję oferty oraz organizacja imprez - imprezy planowane wspólnie z celem T.1 - w ramach kompleksowej oferty gminy - zabezpieczone środki w budżecie gminy - przy wykorzystaniu amfiteatru (np. koncerty) 	
Działanie	W.3.3 – Remont Zespołu Szkolno-Przedszkolnego		
Wskaźniki:	- zrealizowana inwestycja	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	2 000 000 zł	Źródła finansowania:	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne - WRPO 4.3, 10.4
Wykonawca:		Założenia i uwarunkowania:	
gmina		<ul style="list-style-type: none"> - dostępność środków - konkurencja w aplikowaniu o środki UE – dobre projekty - w przypadku nieotrzymania środków unijnych – dłuższy okres realizacji inwestycji 	

Działanie	W.3.4 – Rozbudowa budynku Urzędu Miasta i Gminy		
Wskaźniki:	- zrealizowana inwestycja	Termin realizacji:	2015 - 2016
Koszt:	1 500 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne - WRPO 4.3, 6.3
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
gmina	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność środków - konkurencja w aplikowaniu o środki UE – dobre projekty - w przypadku nieotrzymania środków unijnych – dłuższy okres realizacji inwestycji 		
Cel operacyjny	W.4 – ROZWÓJ/POPRAWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ		
wskaźniki rezultatu:	<ul style="list-style-type: none"> - pozytywna ocena dostępu do infrastruktury kanalizacyjnej – n/p BA* - pozytywna ocena dostępu do sieci gazowej – n/p BA* - pozytywna ocena stanu dróg – n/p BA* - pozytywna ocena stopnia poprawy dostępu do Internetu, w tym w miejscach publicznych – n/p BA* 		
Działanie	W.4.1 – Rozbudowa oczyszczalni ścieków		
Wskaźniki:	- zrealizowana inwestycja	Termin realizacji:	2016 - 2020
Koszt:	6 000 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne, - WRPO 6.2
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
gmina, ZGK	<ul style="list-style-type: none"> - zgodnie z polityką proekologiczną (instrukcje, regulaminy) - dostępność środków - konkurencja w aplikowaniu o środki UE – dobre projekty - w przypadku nieotrzymania środków unijnych – dłuższy okres realizacji inwestycji 		
Działanie	W.4.2 – Rozbudowa sieci kanalizacyjnej		
Wskaźniki:	- długość sieci kanalizacyjnej – 14-20 km	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	30 000 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne - WRPO 6.2
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
gmina, ZGK	<ul style="list-style-type: none"> - zgodnie z polityką proekologiczną (instrukcje, regulaminy) - dostępność środków - konkurencja w aplikowaniu o środki UE – dobre projekty - w przypadku nieotrzymania środków unijnych – dłuższy okres realizacji inwestycji 		
Działanie	W.4.3 – Budowa sieci gazowej		
Wskaźniki:	- liczba i długość przyłączy	Termin realizacji:	2016 - 2020
Koszt:	2 mln zł - przyłącza	Źródła finansowania:	- środki własne - WRPO 4.3 - wkłady prywatne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
gmina	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność środków - realizacja inwestycji przez PGNIG - konkurencja w aplikowaniu o środki UE – dobre projekty - zgodnie z polityką proekologiczną 		

Działanie	W.4.4 – Zwiększenie dostępności Internetu		
Wskaźniki:	- liczba gospodarstw domowych korzystająca z szerokopasmowego Internetu - liczba dostępu w miejscach publicznych	Termin realizacji:	2016 - 2020
Koszt:	1 000 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne, - WRPO 2.3
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
gmina	- dostępność środków - realizacja sieci szerokopasmowej przez województwo		
Działanie	W.4.5 – Inwestycje drogowe		
Wskaźniki:	- długość wyremontowanych dróg/chodników w km - długość nowych/zmodernizowanych w km – 20km	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	2 mln - bieżące remonty/chodniki 20 mln – budowa dróg (20 km)	Źródła finansowania:	- środki własne, - WRPO 7.2 - NPPDL
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
gmina, ZGK	- inwestycje obejmować powinny remonty bieżące i budowę chodników - dostępność środków - konkurencja w aplikowaniu o środki UE – dobre projekty - sprzyjające kryteria strategiczne		
Działanie	W.4.6 – Rekultywacja wysypiska śmieci w Goraniu		
Wskaźniki:	- zrehabilitowane wysypisko śmieci	Termin realizacji:	2015 - 2017
Koszt:	25 mln zł, w tym gmina – 5 mln	Źródła finansowania:	- środki własne - NFOŚiGW - WRPO 6.1
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
gmina, ZGK NFOŚiGW	- dostępność środków - dotacja z NFOŚ - konkurencja w aplikowaniu o środki UE – dobre projekty - zagrożenie środowiska - realizacja inwestycji ograniczy inne zadania		
Cel operacyjny	W.5 – SKUTECZNA POLITYKA PROEKOLOGICZNA		
wskaźniki rezultatu:	- rosnąca ocena poprawy stanu środowiska wśród mieszkańców i gości – n/p BA*		
Działanie	W.5.1 – Opracowanie i wdrożenie polityki proekologicznej		
Wskaźniki:	- opracowany dokument - liczba akcji edukacyjnych i promocyjnych - liczba dystrybuowanych ulotek	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	5 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne, - WRPO 4.5, 6.4 - PROW Priorytet 6
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
gmina, Rada Miejska szkoły, zespół międzysektoro-	- polityka proekologiczna powinna obejmować: działania edukacyjne, akcje promocyjne i proekologiczne, konkursy, działania związane z gospodarką ściekami, odpadami, wspieraniem rozwoju turystyki, gospodarki, rolnictwa		

wy CIT, PIG, BPO	- założenia polityki powiązane z celem dotyczącym infrastruktury technicznej - polityka opracowana przez zespół międzysektorowy - dokumenty zatwierdzone przez Radę Miejską - działania realizowane w powiązaniu z kalendarzem imprez		
Działanie	W.5.2 – Monitorowanie stanu środowiska		
Wskaźniki:	- raporty o stanie wód - liczba dzikich wysypisk	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	15 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
gmina, ZGK	- monitorowanie bieżące, okresowe - monitorowanie obejmować powinno aktualizację regulaminów, instrukcji, itp		
Działanie	W.5.3 – Edukacja proekologiczna		
Wskaźniki:	- liczba szkoleń – 6/rok - liczba szkół biorących udział w akcji „sprzątanie świata” – 7/rok - liczba konkursów tematycznych – 1/rok - liczba ogólnych akcji edukacyjnych	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	35 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne, - WRPO 4.5
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
gmina, szkoły, LGD, zespół międzysektorowy CIT, PIG, BPO	- zainteresowanie i zaangażowanie mieszkańców - szeroka promocja		
Działanie	W.5.4 – Zagospodarowanie terenów zielonych		
Wskaźniki:	- powierzchnia utrzymywanych przez gminę gruntów	Termin realizacji:	2015 - 2020
Koszt:	1 000 000 zł	Źródła finansowania:	- środki własne - WRPO 6.4 - PROW Priorytet 6
Wykonawca:	Założenia i uwarunkowania:		
gmina, sołectwa, powiat	- możliwości budżetowe gminy		

VIII. System wdrażania

Strategia Rozwoju Gminy Ślesin jest dokumentem zawierającym wytyczne dotyczące kierunków jej rozwoju ujętych w cele strategiczne i operacyjne. Wyznacza ona kluczowe kierunki przedsięwzięć gminy oraz wskazuje sposoby ich osiągnięcia.

Wdrażanie Strategii to zespół czynności służących:

- osiągnięciu postawionych w niej celów, szczególnie przez realizację przedsięwzięć inwestycyjnych, usługowych, administracyjnych, organizacyjnych,
- koordynacji w czasie i przestrzeni realizacji ww. przedsięwzięć,
- monitorowaniu realizacji ww. przedsięwzięć i weryfikacji stopnia osiągnięcia celów postawionych w Strategii,

- monitorowaniu i korygowaniu czynności służących organizacji jej wdrażania,
- monitorowaniu aktualności treści Strategii i korygowaniu jej w odpowiednich momentach.

Organem nadzorującym realizację Strategii Rozwoju Gminy Ślesin na lata 2015 - 2020 jest Rada Miejska. Poza funkcją nadzorczą, kompetencją Rady jest uchwalenie zmian w Strategii. Ponieważ Strategia Rozwoju Gminy Ślesin powinna mieć charakter „żywy”, co najmniej raz (na początku) w każdej kolejnej kadencji Rady Miejskiej powinien być dokonany jej gruntowny przegląd i aktualizacja, w tym również okresów realizacji poszczególnych celów. Korekty bądź uzupełnienia powinny być dokonywane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Do dokumentu Strategii powinny być wprowadzane nowe działania wynikające z pojawiających się możliwości (na przykład pozyskanie dodatkowych środków) lub zidentyfikowanych nowych potrzeb.

Za organizację całego procesu wdrażania i wykonanie ujętych w Strategii założeń odpowiedzialny jest Burmistrz Miasta i Gminy Ślesin. Będzie on realizował zapisy Strategii poprzez:

- monitorowanie poziomu osiągnięcia celów i działań w oparciu o sprawozdania i bieżące wnioski Zespołu ds. monitorowania Strategii powołanego przez Burmistrza Miasta i Gminy,
- podejmowanie czynności zmierzających do zapewnienia środków finansowych na przyjęte do realizacji działania, a w szczególności: uwzględnianie zadań wynikających ze Strategii w projekcie budżetu gminy, Wieloletniej Prognozie Finansowej, Wieloletnim Planie Inwestycyjnym oraz pozyskiwanie pozabudżetowych źródeł finansowania, np. funduszy z programów unijnych, wkładu własnego inwestorów zewnętrznych itp.,
- nawiązanie współpracy z partnerami w realizacji działań, wymagających zaangażowania innych podmiotów, między innymi organów samorządowych innych gmin lub powiatu, samorządu województwa, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców,
- promowanie Strategii,
- zapewnienie zgodności realizacji Strategii z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, itp.,
- koordynację decyzji i aktów prawa lokalnego, tak by sprzyjały wdrażaniu Strategii.

Za realizację poszczególnych działań zawartych w Strategii odpowiedzialne są właściwe referaty Urzędu Miasta i Gminy Ślesin, stanowiska samodzielne oraz jednostki organizacyjne gminy. Działają one na zasadzie współpracy w poszczególnych obszarach tematycznych.

Podział odpowiedzialności za realizację poszczególnych celów i działań prezentuje poniższa tabela:

Podmioty odpowiedzialne za wdrażanie Strategii Rozwoju Gminy Ślesin – według celów i działań		Tabela 44
CEL GŁÓWNY	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GMINY, GŁÓWNIIE TURYSTYCZNY ORAZ POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	Burmistrz Gminy Ślesin
celo strategiczny	ROZWÓJ TURYSTYKI	
celo strategiczny	ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I ROLNICTWA	
celo strategiczny	POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
Obszar priorytetowy	TURYSTYKA	
Cel operacyjny	T.1 - SKUTECZNY SYSTEM WSPIERANIA ROZWOJU TURYSTYKI	
Działanie		Podmiot odpowiedzialny / referat / stanowisko
- Opracowanie kompleksowego systemu wsparcia rozwoju turystyki i agroturystyki		Stanowisko ds. promocji
- Opracowanie materiałów promocyjnych – wspólna oferta imprez i produktów turystycznych, w tym bazy noclegowej		
- Uruchomienie Centrum Informacji Turystycznej (CIT)		
- Wdrażanie systemu wspierania rozwoju turystyki		
- Różnorodna promocja oferty turystycznej gminy		
Cel operacyjny	T.2 - BUDOWA TERMALNEGO PARKU WODNEGO	
Działanie		Podmiot odpowiedzialny / referat / stanowisko
- Weryfikacja realności projektu z 2009 r. i jego aktualizacja		Stanowisko ds. przygotowania i realizacji inwestycji
- Opracowanie i promocja oferty inwestycyjnej na termy (alternatywne koncepcje)		
- Decyzja – wybór koncepcji lub rezygnacja z inwestycji		
- Przygotowanie dokumentacji projektowej		
- Przygotowanie i złożenie wniosku o środki unijne		
- Budowa termalnego parku wodnego		
Cel operacyjny	T.3 – ALTERNATYWNE INWESTYCJE STRATEGICZNE	
Działanie		Podmiot odpowiedzialny / referat / stanowisko
- Analiza realności alternatywnych inwestycji strategicznych w turystyce		

	- Decyzja – wybór inwestycji godnych promocji	Stanowisko ds. przygotowania i realizacji inwestycji
	- Opracowanie i promocja ofert na alternatywne inwestycje strategiczne w turystyce (całoroczne produkty)	
	- Projektowanie i realizacja alternatywnych inwestycji strategicznych	
Cel operacyjny	T.4 – POŁĄCZENIE WODNE Z LICHENIEM	
Działanie		Podmiot odpowiedzialny / referat / stanowisko
	- Rozpoznanie warunków realizacji przedsięwzięcia i ocena realności ich spełnienia przez gminę	Stanowisko ds. przygotowania i realizacji inwestycji
	- Opracowanie koncepcji realizacji projektu, w tym harmonogramu prac	
	- Podjęcie decyzji o realizacji przedsięwzięcia	
	- Opracowanie studium wykonalności wraz z dokumentacją techniczną	
	- Skompletowanie pozostałej dokumentacji	
	- Zabezpieczenie finansowania	
	- Realizacja inwestycji	
Cel operacyjny	T.5 – STWORZENIE WARUNKÓW DO BUDOWY KOMPLEKSU SANATORYJNEGO	
Działanie		Podmiot odpowiedzialny / referat / stanowisko
	- Rozpoznanie warunków dotyczących możliwości uzyskania statusu uzdrowiska	Stanowisko ds. ochrony środowiska
	- Ocena spełnienia warunków dotyczących możliwości uzyskania statusu uzdrowiska i podjęcie decyzji	
	- Opracowanie koncepcji realizacji projektu i harmonogramu	
	- Realizacja zgodnie z koncepcją i harmonogramem	
Cel operacyjny	T.6 – POZOSTAŁA INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA	
Działanie		Podmiot odpowiedzialny / referat / stanowisko
	- Opracowanie harmonogramu realizacji infrastruktury okołoturystycznej na lata 2015-2020	Stanowisko ds. przygotowania i realizacji inwestycji
	- Opracowywanie dokumentacji	
	- Rezerwacja środków w budżecie gminy na realizację inwestycji	
	- Pozyskiwanie środków unijnych	
	- Realizacja inwestycji infrastrukturalnych	
Cel operacyjny	T.7 – ATRAKCYJNE PRODUKTY TURYSTYCZNE	
Działanie		Podmiot odpowiedzialny / referat / stanowisko
	- Opracowanie projektów produktów regionalnych	Stanowisko ds. promocji
	- Promocja	
	- Realizacja projektów	
Cel operacyjny	T.8 – BOGATY KALENDARZ RÓŻNORODNYCH IMPREZ	
Działanie		Podmiot odpowiedzialny / referat / stanowisko
	- Opracowanie kalendarza i kosztorysu imprez	Stanowisko ds. promocji
	- Zatwierdzanie budżetu imprez	
	- Promocja kalendarza	
	- Organizacja imprez	

Obszar priorytetowy	PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I ROLNICTWA	
Cel operacyjny	G.1 – EFEKTYWNY SYSTEM WSPARCIA ROZWOJU MSP	
Działanie	Podmiot odpowiedzialny / referat / stanowisko	
	- Opracowanie systemu wsparcia rozwoju MSP	Stanowisko ds. wymiaru podatków
	- Wdrożenie systemu wsparcia MSP	Stanowisko ds. działalności gospodarczej
	- Opracowanie materiałów promocyjnych i promocja systemu	Stanowisko ds. promocji
	- Aktywny i efektywny udział w OFAK, OSI	Stanowisko ds. promocji
Cel operacyjny	G.2 – PRZYGOTOWANIE TERENÓW INWESTYCYJNYCH	
Działanie	Podmiot odpowiedzialny / referat / stanowisko	
	- Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego	Stanowisko ds. budownictwa i zagospodarowania przestrzennego
	- Regulowanie spraw własnościowych	Stanowisko ds. gospodarki nieruchomościami i mieniem komunalnym
	- Przygotowanie oferty dotyczącej inwestycji w odnawialne źródła energii (OZE)	Stanowisko ds. budownictwa i zagospodarowania przestrzennego
	- Przygotowanie oferty dotyczącej wykorzystania terenów pokopalnianych	Stanowisko ds. promocji
	- Skuteczna promocja	Stanowisko ds. promocji
	- Uzbieranie terenów pod działalność gospodarczą	Stanowisko ds. przygotowania i realizacji inwestycji
Cel operacyjny	G.3 – SKUTECZNY SYSTEM WSPARCIA ROZWOJU ROLNICTWA I PRZETWÓRSTWA ROLNO-SPOŻYWCZEGO	
Działanie	Podmiot odpowiedzialny / referat / stanowisko	
	- Opracowanie systemu wsparcia rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego	Stanowisko ds. rolnictwa
	- Wdrożenie systemu wsparcia	
	- Opracowanie materiałów promocyjnych i promocja	
Obszar priorytetowy	WARUNKÓW ŻYCIA	
Cel operacyjny	W.1 – SKUTECZNY SYSTEM AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ	
Działanie	Podmiot odpowiedzialny / referat / stanowisko	
	- Opracowanie systemu aktywizacji zawodowej	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
	- Wdrożenie systemu, w tym:	
	a) Uruchomienie punktu informacyjnego – Biuro Porad Obywatelskich:	
	b) Poprawa poziomu oraz warunków nauczania i wychowania w szkołach,	
	c) Oferta w obszarze rozwijania umiejętności miękkich	
	d) Doradztwo zawodowe dla dzieci i osób dorosłych	
	e) Informacja o instrumentach rynku pracy (PUP, PFRON)	
	f) Oferta w zakresie kształcenia dla osób +40	
	g) Aktywizacja osób bezrobotnych poprzez projekty unijne	
	h) Tworzenie spółdzielni socjalnych	

Cel operacyjny	W.2 – EFEKTYWNY SYSTEM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ, ZMNIEJSZANIA UBÓSTWA I PATOLOGII ORAZ POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA	
Działanie		Podmiot odpowiedzialny / referat / stanowisko
	- Opracowanie systemu	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
	- Wdrożenie systemu, w tym:	
	a) Uruchomienie punktu informacyjnego – Biuro Porad Obywatelskich	
	b) Informacja o strategii i jej wdrażaniu	
	c) Działania aktywizujące mieszkańców	
	d) Poprawa warunków życia w rodzinie	
	e) Poprawa bezpieczeństwa	
	f) Informatyzacja usług publicznych	
Cel operacyjny	W.3 – ROZWÓJ KOMPLEKSOWEJ OPIEKI I USŁUG UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ, W TYM DLA DZIECI I OSÓB STARSZYCH	
Działanie		Podmiot odpowiedzialny / referat / stanowisko
	Dobrze funkcjonująca opieka medyczno-społeczna, w tym:	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
	a) Remont ośrodka zdrowia	Stanowisko ds. przygotowania i realizacji inwestycji
	b) Zwiększenie liczby gabinetów specjalistycznych	
	c) Szersza profilaktyka	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
	d) Zwiększenie ilości usług opiekuńczych	
	- Szeroko dostępna oferta kulturalna	Stanowisko ds. przygotowania i realizacji inwestycji
	- Remont Zespołu Szkolno-Przedszkolnego	
	- Rozbudowa budynku Urzędu Miasta i Gminy	
Cel operacyjny	W.4 – ROZWÓJ/POPRAWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	
Działanie		Podmiot odpowiedzialny / referat / stanowisko
	- Rozbudowa oczyszczalni ścieków	Stanowisko ds. przygotowania i realizacji inwestycji
	- Rozbudowa sieci kanalizacyjnej	
	- Budowa sieci gazowej	
	- Zwiększenie dostępności Internetu	
	- Inwestycje drogowe	
	- Rekultywacja wysypiska śmieci w Goraniu	
Cel operacyjny	W.5 – SKUTECZNA POLITYKA PROEKOLOGICZNA	
Działanie		Podmiot odpowiedzialny / referat / stanowisko
	- Opracowanie i wdrożenie polityki proekologicznej	Stanowisko ds. ochrony środowiska
	- Monitorowanie stanu środowiska	
	- Edukacja proekologiczna	
	- Zagospodarowanie terenów zielonych	

Wykaz stanowisk i zaproponowanych im obszarów udziału w realizacji poszczególnych celów i działań przedstawia się następująco:

Wykaz stanowisk i obszarów udziału w realizacji poszczególnych celów i działań		Tabela 45
Burmistrz Gminy		
➤ Zrównoważony rozwój gminy, głównie turystyczny oraz poprawa warunków życia mieszkańców		
➤ Rozwój turystyki		
➤ Rozwój przedsiębiorczości i rolnictwa		
➤ Poprawa warunków życia mieszkańców		
Stanowisko ds. promocji		
➤ Skuteczny system wspierania rozwoju turystyki		
➤ Atrakcyjne produkty turystyczne		
➤ Bogaty kalendarz różnorodnych imprez		
➤ Efektywny system wsparcia rozwoju MSP	- Opracowanie materiałów promocyjnych i promocja systemu	
	- Aktywny i efektywny udział w OFAK, OSI	
➤ Przygotowanie terenów inwestycyjnych - Skuteczna promocja		
Stanowisko ds. przygotowania i realizacji inwestycji		
➤ Budowa termalnego parku wodnego		
➤ Alternatywne inwestycje strategiczne		
➤ Połączenie wodne z Licheniem		
➤ Stworzenie warunków do budowy kompleksu sanatoryjnego	- Opracowanie koncepcji realizacji projektu i harmonogramu	
	- Realizacja zgodnie z koncepcją i harmonogramem	
➤ Pozostała infrastruktura turystyczna		
➤ Przygotowanie terenów inwestycyjnych - Uzbrajanie terenów pod działalność gospodarczą		
➤ Rozwój kompleksowej opieki i usług użyteczności publicznej, w tym dla dzieci i osób starszych	- Dobrze funkcjonująca opieka medyczno-społeczna, w tym:	
	- remont ośrodka zdrowia,	
	- zwiększenie liczby gabinetów specjalistycznych	
		- Remont Zespołu Szkolno-Przedszkolnego
		- Rozbudowa budynku Urzędu Miasta i Gminy
➤ Rozwój/poprawa infrastruktury technicznej		
Stanowisko ds. ochrony środowiska		
➤ Stworzenie warunków do budowy kompleksu sanatoryjnego	- Rozpoznanie warunków dotyczących możliwości uzyskania statusu uzdrowiska	
	- Ocena spełnienia warunków dotyczących możliwości uzyskania statusu uzdrowiska i podjęcie decyzji	
➤ Skuteczna polityka proekologiczna		

Stanowisko ds. wymiaru podatków	
➤ Efektywny system wsparcia rozwoju MSP - Opracowanie systemu wsparcia rozwoju MSP	
Stanowisko ds. działalności gospodarczej	
➤ Efektywny system wsparcia rozwoju MSP - Wdrożenie systemu wsparcia MSP	
Stanowisko ds. budownictwa i zagospodarowania przestrzennego	
➤ Przygotowanie terenów inwestycyjnych	- Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego
	- Przygotowanie oferty dotyczącej inwestycji w odnawialne źródła energii (OZE)
	- Przygotowanie oferty dotyczącej wykorzystania terenów pokopalnianych
Stanowisko ds. gospodarki nieruchomościami i mieniem komunalnym	
➤ Przygotowanie terenów inwestycyjnych - Regulowanie spraw własnościowych	
Stanowisko ds. rolnictwa	
➤ Skuteczny system wsparcia rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego	
Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	
➤ Skuteczny system aktywizacji zawodowej	
➤ Efektywny system integracji społecznej, zmniejszania ubóstwa i patologii oraz poprawy bezpieczeństwa	
➤ Rozwój kompleksowej opieki i usług użyteczności publicznej, w tym dla dzieci i osób starszych - Dobrze funkcjonująca opieka medyczno-społeczna: A) szersza profilaktyka, B) zwiększenie ilości usług opiekuńczych	
Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury	
➤ Rozwój kompleksowej opieki i usług użyteczności publicznej, w tym dla dzieci i osób starszych	
➤ Dobrze funkcjonująca opieka medyczno-społeczna -> Szeroko dostępna oferta kulturalna	

Ponadto do współpracy we wdrażaniu Strategii Rozwoju Gminy Ślesin zostaną zaangażowane inne podmioty działające na obszarze gminy, m.in. Lokalna Grupa Działania, Fundacja ERKA, Termy Ślesińskie Sp. z o.o. Istnienie takiej współpracy jest istotne ze względu na uzyskiwanie globalnych korzyści dla gminy w formie: polepszenia kanałów informacyjnych, wymiany doświadczeń i przeglądu aktualnej sytuacji, a także wzmacniania wzajemnej mobilizacji i partnerstwa społecznego. Szczegółowy wykaz podmiotów został wskazany w Planie działań.

Włączenie partnerów do procesów wdrożeniowych odbywać się będzie za ich wiedzą i zgodą, natomiast w pozostałych przypadkach – na drodze dyspozycji służbowej.

IX. System monitorowania i ewaluacji

Diagnoza problemów oraz identyfikacja działań nie wystarczy, aby cele założone w Strategii Rozwoju Gminy Ślesin zostały osiągnięte. Dla ich efektywnej realizacji niezbędny jest stały dopływ informacji dotyczących skutków prowadzonej działalności. Co za tym idzie konieczne staje się systematyczne zbieranie, analiza i ocena danych dotyczących realizacji założonych wskaźników, czyli monitoring Strategii.

Monitorowanie wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Ślesin jest podstawowym warunkiem osiągnięcia celów określonych w tym dokumencie. Monitoring ten służyć ma kontroli postępu realizacji kierunków działań oraz konkretnych zadań, weryfikacji osiągniętych rezultatów i porównywaniu ich zgodności z celami strategicznymi. Podstawowym celem monitoringu jest bowiem uzyskanie mierzalnych wyników progresji osiągnięcia celów Strategii. Proces monitorowania będzie polegał na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w ramach poszczególnych celów oraz działań wytyczonych w Strategii. Z upływem czasu istotnym działaniem będzie również ocena sytuacji zewnętrznej i ocena założeń, które mogą się dezaktualizować w związku ze zmianami sytuacji powiatu, regionu i kraju.

Monitoring i ewaluacja stanowiąc będą równoległy do wdrażania ciągły proces zbierania i analizy danych oraz raportowania wyników w odpowiednich, określonych z góry terminach dla celów kontroli, zarządzania i podejmowania decyzji w sprawie realizacji i aktualizacji dokumentu. System monitorowania musi przekazywać wiarygodne i rzetelne informacje na temat stopnia zaawansowania prac, rozbieżności i ich przyczyn, uchybień czy też o zaprzestaniu realizacji któregoś z działań wraz z wyjaśnieniem powodów zaprzestania. Jest to proces ciągły i istotny, dlatego też osoby odpowiedzialne za monitorowanie Strategii muszą mieć świadomość, że przerwanie tego procesu może doprowadzić do opóźnień w realizacji poszczególnych działań, a przez to zagrozić realizacji całej Strategii.

Systematyczny monitoring pozwoli na:

- pozyskiwanie danych umożliwiających ocenę postępu realizacji Strategii Rozwoju Gminy Ślesin,
- efektywną realizację zapisanych w nim działań,
- osiąganie założonych rezultatów,
- identyfikację ewentualnych opóźnień/nieprawidłowości w realizacji oraz podejmowanie działań naprawczych, jeżeli realizacja celów będzie zagrożona,
- uzyskanie w wyniku systematycznego procesu monitorowania wniosków mogących posłużyć do aktualizacji Strategii.

Monitoring Strategii Rozwoju Gminy Ślesin prowadzony będzie na poziomie działań i celów, w oparciu o zestaw określonych wskaźników.

W celu umożliwienia procesu monitoringu wprowadzono wskaźniki pozwalające skutecznie kontrolować postępy realizacji Strategii. Określone wskaźniki posłużą do oceny dynamiki zmian w obszarze społeczno-gospodarczym oraz stopnia realizacji wskazanych celów strategicznych. Wskaźniki te mogą zostać także wykorzystane do porównania sytuacji w gminie z innymi gminami, średnią dla powiatu, średnią wojewódzką, ogólnokrajową czy też unijną. Aby usprawnić proces analizy wskaźników rekomenduje się opracowanie bazy danych, w której zostaną one zebrane i na bieżąco uaktualniane.

Za system monitorowania odpowiedzialny będzie powołany przez Burmistrza Zespół ds. monitorowania strategii, w skład którego wejdą pracownicy poszczególnych referatów/stanowisk oraz jednostek organizacyjnych odpowiedzialni za wdrażanie Strategii. Zespół opracuje zasady zbierania i przekazywania danych, jak również harmonogram monitorowania celów strategicznych i operacyjnych. Dodatkowo zespół dokona zwartościowania wskaźników dotyczących poszczególnych obszarów działania (wskazania wartości bazowych oraz docelowych).

Monitoring będzie się opierał na analizowaniu danych pochodzących z:

- **własnych struktur** - dane wewnętrzne są miarodajne, wiarygodne i łatwo dostępne, a dzięki nim możliwe staje się prowadzenie monitoringu na poziomie operacyjnym, to z kolei daje możliwość elastycznego reagowania na ewentualne negatywne skutki działań podejmowanych w ramach Strategii Rozwoju Gminy Ślesin,
- ogólnodostępnych **danych statystycznych** publikowanych np. przez Główny Urząd Statystyczny - istotnym źródłem informacji będzie Bank Danych Lokalnych udostępniany na stronach GUS. Dane te są obiektywne oraz rzetelne. Ponadto mimo faktu, że są udostępniane z rocznym opóźnieniem, należy uznać to źródło za przydatne - monitoring będzie prowadzony na przestrzeni lat.

Proces monitorowania obejmuje:

1. przygotowanie monitoringu, w tym:

a) doprecyzowanie wskaźników:

- podmioty będące w składzie Zespołu ds. monitorowania strategii dokonają zwartościowania wskaźników,
- na podstawie listy wykorzystywanych wskaźników zespół ustali zakres danych niezbędnych do ich określenia, a następnie przyporządkuje go poszczególnym referatom/stanowiskom oraz pozostałym podmiotom będącym w składzie zespołu,

b) przygotowanie procedur - zespół określi harmonogram monitorowania celów strategicznych oraz operacyjnych uwzględniający: działania, terminy realizacji, odpowiedzialność oraz koszty,

- c) przygotowanie struktury bazy danych, której systematyczna aktualizacja pozwoli na skuteczne kontrolowanie postępów realizacji Strategii:
- określenie zakresu danych (wskaźników), zasad i terminów wprowadzania ich do bazy,
  - umieszczenie bazy na serwerze Urzędu Miasta i Gminy Ślesin pozwoli na uzyskanie wielu użytkownikom, w każdym momencie informacji nt. aktualnego stopnia realizacji Strategii,
- 2. zbieranie danych i informacji:**
- a) raz na kwartał z każdego z referatów/stanowisk oraz od każdej jednostki organizacyjnej zostaną przekazane wyznaczonemu pracownikowi (wskazanemu przez Burmistrza) wewnętrzne dane dotyczące realizacji poszczególnych wskaźników,
  - b) informacje dotyczące realizowanych działań będą przekazywane przez podmioty za nie odpowiedzialne niezwłocznie po rozpoczęciu ich realizacji według ustalonego wzoru,
  - c) brakujące wartości wskaźników, których nie można pozyskać z danych wewnętrznych, zostaną uzupełnione przez wyznaczonego pracownika na podstawie danych statystycznych powiatowych, wojewódzkich, krajowych oraz raportów ze zrealizowanych działań,
- 3. analizę danych i informacji** - synteza otrzymanych danych dokonywana przez wyznaczonego pracownika i będzie obejmowała:
- porównanie danych cząstkowych,
  - porównanie bieżącej realizacji poszczególnych działań w odniesieniu do okresu początkowego oraz stanu docelowego,
  - analizę powiązań pomiędzy poszczególnymi wskaźnikami,
  - analizę kosztów i korzyści,
- 4. regularne raportowanie** (zgodnie z harmonogramem ustalonym przez zespół):
- a) co kwartał otrzymane wyniki analiz zostaną zebrane w formie raportu i przekazane Burmistrzowi oraz wskazanym przez niego referatom/stanowiskom,
  - b) raz na pół roku zostanie przygotowana i przekazana Burmistrzowi informacja o realizacji celów strategicznych; Burmistrz po analizie całościowej podejmie decyzję o realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Ślesin,
  - c) raz do roku w oparciu o dane wewnętrzne oraz ogólnodostępne statystyki powstanie podsumowujący raport z monitoringu składany na posiedzeniu Rady Miejskiej.
- 5. informowanie** społeczności lokalnej o stopniu realizacji Strategii Rozwoju Gminy Ślesin.

Na podstawie powyższego ustalono, że monitorowanie realizacji Strategii będzie przeprowadzane na bieżąco zgodnie z następującymi założeniami:

- Monitoring prowadzony będzie w sposób okresowy, co najmniej raz na rok, na podstawie wskaźników osiągniętych – w relacji do wartości bazowych, planowanych, w tym dotyczących wskaźników docelowych na 2020 rok.

Dla podmiotów odpowiedzialnych za realizację określonych działań – według tabeli 45 - należy stworzyć narzędzie do monitorowania według następującego schematu – dla wszystkich podporządkowanych danemu podmiotowi wskaźników:

Podmiot odpowiedzialny:						
obszar priorytetowy:						
cel operacyjny:						
działanie	nazwa wskaźnika	Źródło informacji	wartość	2015	2016	...->
...	...	....	plan			
			wykonanie			

Do kompleksowego monitorowania efektów wdrażania strategii rozwoju należy:

- stworzyć podobne narzędzie - ale według tabeli 44 – według celów różnych poziomów oraz działań i wskaźników,
  - powiązane z tabelami wypełnianymi przez podmioty odpowiedzialne – aby wpisywane dane monitoringowe były automatycznie przenoszone do zestawienia zbiorczego.
- Monitoring oparty będzie głównie na sprawozdawczości poszczególnych referatów/stanowisk oraz jednostek organizacyjnych gminy, które przyjmą na siebie odpowiedzialność za wdrażanie poszczególnych celów i działań, a co za tym idzie realizację przyporządkowanych działaniom wskaźników.
- Monitoring prowadzony będzie w powiązaniu z informacją finansową dotyczącą wielkości środków przeznaczonych w danym roku budżetowym na realizację poszczególnych celów Strategii Rozwoju Gminy Ślesin. Dodatkowo sesja dotycząca przeglądu realizacji działań i zmian w Strategii powinna odbywać się przed sesjami dotyczącymi projektowania budżetu.
- Burmistrz Ślesina będzie przedkładał Radzie Miejskiej corocznie sprawozdania z realizacji celów strategicznych z rozbiciem na cele operacyjne i działania. Ponadto, we współpracy z Zespołem ds. monitorowania Strategii będzie identyfikował potrzeby zmian zapisów Strategii w oparciu o wnioski referatów/stanowisk, jednostek organizacyjnych oraz wyniki analizy stanu gminy i podsumowania realizacji Strategii.

Procedura oceny będzie oparta na dokonywanej raz na dwa lata analizie celów strategicznych, której wyniki zostaną wykorzystane do aktualizacji Strategii. Ocena ta zbada:

- efektywność wdrażania Strategii – adekwatność nakładów ludzkich, czasowych i finansowych do otrzymanych efektów,
- skuteczność realizowanych działań i założeń w kontekście osiągnięcia wyznaczonych celów,
- adekwatność prowadzonych działań do potrzeb.

Ewaluacja jako proces analityczny będzie planowana i analizowana w odpowiedzi na szczegółowe pytania dotyczące realizacji Strategii Rozwoju Gminy Ślesin. Będzie badała skuteczność i odpowiadała na pytanie, czy cele strategiczne zostały osiągnięte, a jeśli nie - to dlaczego. Ewaluacja będzie opierała się po części na wynikach badania ankietowego przeprowadzonego wśród społeczności lokalnej, badającego zmiany warunków życia w gminie w okresie realizacji Strategii. Termin i zakres badania zostanie określony przez Zespół ds. monitoringu Strategii.

Monitoring oraz ewaluacja stanowiąc będą główne źródła informacji na temat realizacji Strategii Rozwoju Gminy Ślesin.

X. Podziękowania

Dokument „STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŚLESIN” powstał przy dużym zaangażowaniu liderów lokalnych tworzących zespół strategiczny. Do pracy w zespole Burmistrz zaprosił przedstawicieli samorządu gminnego i powiatowego, organizacji, instytucji, przedsiębiorców, turystyki i rolnictwa, oświaty oraz młodzieży. W warsztatach wzięło udział 32 osób, z tego 20 osób przez wszystkie trzy dni warsztatów.

Dziękując za wkład pracy, przedstawiamy członków ZESPOŁU STRATEGICZNEGO w składzie :

Zespół strategiczny			Tabela 46
L.p.	Imię i nazwisko	Funkcja	
1	Adamska Dorota	Kierownik MGOPS	
2	Andrzejewski Jacek	członek zarządu LKS Ślesin, przedsiębiorca	
3	Antas Maciej	Komendant Komisariatu Policji w Ślesinie	
4	Bachera Urszula	Prezes LGD, Przew. Gminnej Rady Kobiet, pracownik Ośrodka Doradztwa Rolniczego	
5	Banasiak Artur	Asystent burmistrza	
6	Banaszak Ilona	Sekretarz	
7	Boroński Bogdan	były Dyrektor KWB Konin, działalność gospodarcza	
8	Bryl Marcin	nauczyciel, Kierownik Przystani Wodnej w Ślesinie	
9	Chmielewski Michał	Dyrektor MGOK	
10	Chrzanowski Stanisław	Przewodniczący Rady Miejskiej Gminy Ślesin, rolnik	
11	Cieślarska Agnieszka	Skarbnik	
12	Ejma Marek	Radny Rady Miejskiej Gminy Ślesin	
13	Gralak Bogdan	działalność agroturystyczna	
14	Jaskólski Waldemar	Dyrektor spółki Centrum Zdrowia i Relaksu „Verano”	
15	Jaskulski Paweł	pracownik UMiG, specjalista ds. budownictwa	
16	Kocaj Krzysztof	Prezes Zakładu Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	
17	Koszevska Monika	Fundacja ERKA w Licheniu Starym	
18	Królak Sławomir	Z-ca Burmistrza, rolnik	
19	Krzysztof Marcin	policjant, Radny Rady Miejskiej Gminy Ślesin	
20	Maciejewski Piotr	Prezes OSP w Licheniu Starym	
21	Milwicz Jan	działalność gospodarcza	
22	Nowacka Iwona	Dyrektor Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Ślesinie	
23	Paliwoda Agnieszka	pracownik UMiG, specjalista ds. środków unijnych	
24	Pawlak Włodzimierz	Radny Rady Powiatu, dział. agroturystyczna	
25	Radomska Arleta	przedstawiciel fundacji ERKA w Licheniu Starym	

26	Rogowski Marek	Prezes Zarządu Oddziału Miejsko-Gminnego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP w Ślesinie
27	Szatan Dariusz	Prezes hotelu „Wityng”
28	Szczęsny Jarosław	Prezes Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”
29	Śmigła – Żywocka Magdalena	Prezes „Term Ślesińskich” Sp. z o.o.
30	Tycz Adam	student
31	Tycz Bogdan	przedsiębiorca
32	Zaborowski Mariusz	Burmistrz

Słowa uznania dla osób, które:

- ✚ **zainicjowały prace nad strategią rozwoju oraz zorganizowały badania ankietowe i warsztaty strategiczne**, w tym szczególnie dla:
  - ⊗ **Pana Mariusza Zaborowskiego – Burmistrza Gminy Ślesin**
  - ⊗ **Pana Sławomira Królaka – Zastępcy Burmistrza Gminy Ślesin**
  - ⊗ **Pani Ilony Banaszak – Sekretarza Gminy**
  - ⊗ **Pana Artura Banasiaka – Asystenta Burmistrza**
- ✚ **zaangażowały się w tworzenie strategii rozwoju dla gminy Ślesin oraz brały udział w badaniach ankietowych**,
- **przekazuje ZESPÓŁ TECHNICZNY w składzie:**
  - Grażyna Twardowska - kierownik projektu – moderator
  - Radosław Szarleja – asystent moderatora
  - Edyta Kasprzak-Škvrna – sekretarz projektu

Życząc determinacji i sukcesów na etapie wdrażania strategii rozwoju gminy, pragniemy zwrócić uwagę na to, że rozwój gminy powinien następować **zgodnie z określoną misją gminy oraz celami strategicznymi**, które mają charakter priorytetowy, powinny być stabilne i nie ulegać zmianom. Weryfikacji i aktualizacji podlegać mogą natomiast cele operacyjne i zadania, w zależności od sytuacji gospodarczo – społeczno – finansowej w gminie.

**W gminie Ślesin
warto żyć i wypoczywać**

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014 – 2020

Typy projektów według obszarów priorytetowych WRPO 2014 +	
Cel szczegółowy WRPO 2014+ // Oś Priorytetowa WRPO 2014+	
cel tematyczny - CT	
cele operacyjne	- działania / typy projektów
CSz 1 Wzrost innowacyjności przedsiębiorstw // OP 1 Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	
CT 1. Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	
<p>1.1. Udoskonalenie infrastruktury badań i innowacji i zwiększenie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Wsparcie infrastruktury B+R w jn wynikające z regionalnych specjalizacji</i> 	
<p>1.2 Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Wdrażanie badań naukowych i technologii,</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>otoczenie biznesu na rzecz B+R,</i> - <i>współpraca nauki i biznesu,</i> - <i>wspieranie procesów innowacyjnych,</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>zarządzanie innowacjami</i> 	
CT 3. Podnoszenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury	
<p>3.1. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Usługi na rzecz inkubacji przedsiębiorstw, wsparcie przedsiębiorstw powstających, infrastruktura terenów inwestycyjnych</i> 	
<p>3.2. Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Internacjonalizacja przedsiębiorstw i ich sieci,</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>współpraca gospodarcza,</i> - <i>promocja gospodarcza i turystyczna</i> 	
<p>3.3. Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Inwestycje w przedsiębiorstwa na rzecz nowych produktów i usług,</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>wsparcie rozwoju klastrów,</i> 	
<p>3.4. Wspieranie zdolności MŚP do wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz do angażowania się w procesy innowacji</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Wsparcie potencjału instytucji otoczenia biznesu,</i> 	

<ul style="list-style-type: none"> – projekty doradcze i szkoleniowe dla przedsiębiorstw, doradztwo i szkolenia w zakresie innowacyjności, oraz w zakresie tworzenia firm w nowych sektorach
<p>CSz 2 Wzrost zastosowania TIK // OP 2 Społeczeństwo informacyjne</p>
<p>CT 2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych</p>
<p>2.2. Rozwój produktów i usług opartych na TIK, handlu elektronicznego oraz zwiększanie zapotrzebowania na TIK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Dotacje na rzecz tworzenia i wdrażania nowych e-usług, działalności on-line przedsiębiorstw, – wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań informatycznych w zakresie organizacji i zarządzania przedsiębiorstwem, – wsparcie TIK na rzecz współpracy i sieciowania działalności gospodarczej
<p>2.3. Wzmacnianie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wsparcie rozwoju elektronicznych usług publicznych, – zwiększanie dostępu obywateli do usług publicznych, – informatyzacja placówek ochrony zdrowia oraz usług społecznych, – wsparcie digitalizacji zasobów kulturowych, naukowych i edukacyjnych, zapewnienie powszechnego, otwartego dostępu w postaci cyfrowej do tych zasobów, – wsparcie budowy publicznych punktów i sieci dostępu do internetu
<p>CSz 3 Zmniejszenie emisyjności gospodarki// OP 3 Energia</p>
<p>CT 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach</p>
<p>4.1. Wspieranie tworzenia i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych</p> <ul style="list-style-type: none"> – Inwestycje w instalacje wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, – dystrybucja ciepła pochodzącego z OZE, – wsparcie produkcji urządzeń dla OZE,
<p>4.2. Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ograniczanie energochłonności, – racjonalizacja produkcji w celu zmniejszenia strat energii, ciepła, wody, – wykorzystanie OZE przez przedsiębiorstwa,
<p>4.3. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i sektorze mieszkaniowym</p> <ul style="list-style-type: none"> – Modernizacja energetyczna budynków, – wymiana instalacji i źródeł energii
<p>4.5. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich obszarów rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tabor i infrastruktura transportu publicznego, – ograniczanie ruchu drogowego w miastach, – oświetlenie miast oraz budownictwo niskoemisyjne,
<p>CSz 4 Poprawa stanu środowiska // OP 4 Środowisko</p>
<p>CT 5. Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem</p>
<p>5.2. Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mała retencja wodna, – systemy wczesnego reagowania i ratownictwa w sytuacjach nagłego wystąpienia

<p style="text-align: right;"><i>zjawisk katastrofalnych,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - wyposażenie służb ratowniczych w sprzęt ratunkowy, - zwiększenie potencjału ratowniczych organizacji pozarządowych przez szkolenia dla ich członków biorących udział w działaniach ratowniczych
<p>CT6. Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów</p>
<p>6.1. Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Działania wynikające z „Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego</i>
<p>6.2. Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Projekty wynikające z krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych,</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>zaopatrzenie w wodę,</i> - <i>zagospodarowanie osadów ściekowych,</i> - <i>zakup urządzeń i aparatury kontrolno- pomiarowej</i>
<p>6.3. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Inwestycje w instytucje kultury, obiekty oraz obszary zabytkowe, obiekty przemysłowe o wartościach historycznych,</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>konserwacja i zabezpieczenie muzealiów i starodruków,</i> - <i>centra informacji kulturalnej i turystycznej, promocji i kultury, promocja</i>
<p>6.4. Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochronę i rekultywację gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Stan siedlisk przyrodniczych i gatunków,</i> - <i>baza techniczna i wyposażenie obszarów chronionych,</i> - <i>plany/programy ochrony dla obszarów chronionych,</i> - <i>centra ochrony różnorodności biologicznej/edukacji ekologicznej,</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>punkty i platformy widokowe, ścieżki dydaktyczne,</i>   - <i>dostosowanie infrastruktury torów wodnych dla potrzeb ochrony środowiska</i>
<p>6.5. Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojсковych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Inwestycje w urządzenia filtrujące gazy i urządzenia odpylające, ograniczające natężenie hałasu oraz jego monitoring,</i> - <i>rekultywacja terenów zdegradowanych,</i> - <i>systemy pomiaru zanieczyszczeń w miastach oraz informowania mieszkańców o poziomach zanieczyszczeń</i>
<p style="text-align: center;">CSz 5 Zwiększenie spójności komunikacyjnej // OP 5 Transport</p>
<p>CT 7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych</p>
<p>7.2. Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Budowa i przebudowa dróg wojewódzkich, w tym inwestycje na rzecz poprawy bezpieczeństwa i przepustowości ruchu na tych drogach,</i> - <i>budowa i przebudowa dróg powiatowych i gminnych, w tym inwestycje na rzecz poprawy bezpieczeństwa i przepustowości ruchu na tych drogach</i>
<p>7.4. Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Inwestycje w sieć kolejową poza siecią TEN – T, mającą znaczenie dla systemu przewozów regionalnych w województwie,</i>

<ul style="list-style-type: none"> - <i>tabor kolejowy dla regionalnych przewozów pasażerskich oraz infrastruktura jego serwisu,</i> - <i>kolejowa infrastruktura dworcowa i przystanki kolejowe poza siecią TEN – T</i>
<p>CSz 6 Wzrost zatrudnienia // OP 6 Rynek pracy</p>
<p>CT 8. Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników</p>
<p>8.5. Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, poszukujących zatrudnienia i nieaktywnych zawodowo (monitorowanie i prognozowanie sytuacji na wielkopolskim rynku pracy, szkolenia, doradztwo zawodowe, pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego, pośrednictwo pracy),</i> - <i>wsparcie mobilności przestrzennej, w tym międzynarodowej w ramach EURES</i>
<p>8.7. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla osób bez pracy,</i> - <i>wsparcie szkoleniowo – doradcze</i>
<p>8.8. Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Wzrost zatrudnienia osób wyłączonych z rynku pracy ze względu na brak możliwości pogodzenia życia zawodowego i prywatnego (opieka nad dzieckiem/osobą zależną, aktywizacja zawodowa, elastyczne formy zatrudnienia),</i> - <i>upowszechnianie wśród pracodawców rozwiązań ułatwiających godzenie życia zawodowego i prywatnego</i>
<p>8.9. Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Wsparcie doradczo-szkoleniowe dla przedsiębiorców, kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw (RUR),</i> - <i>wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych (w tym programy outplacementowe),</i> - <i>wsparcie dla osób odchodzących z rolnictwa,</i> - <i>wzmocnienie dialogu społecznego i lokalnych partnerstw na rzecz adaptacyjnych</i>
<p>8.10. Aktywne i zdrowe starzenie się</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Przekwalifikowywanie pracowników długotrwale pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie, przygotowujące do kontynuowania pracy na innych stanowiskach o mniejszym obciążeniu dla zdrowia,</i> - <i>profilaktyka zdrowotna (pierwotna i wtórna) służąca wspieraniu aktywności zawodowej (w szczególności choroby układu ruchu, krążenia, chorób onkologicznych),</i> - <i>programy rehabilitacji zdrowotnej ułatwiającej powrót na rynek pracy,</i> - <i>programy zdrowotne dla osób zagrożonych przerwaniem aktywności zawodowej w zakresie wykraczającym poza finansowanie w ramach powszechnych świadczeń zdrowotnych</i>
<p>CSz 7 Ograniczenie skali ubóstwa // OP 7 Włączenie społeczne</p>
<p>CT 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem</p>
<p>9.4. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym wykorzystująca instrumenty aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej,</i> - <i>działania na rzecz podnoszenia umiejętności społecznych, kwalifikacji zawodowych oraz wsparcie w zdobyciu doświadczenia zawodowego osób przebywających w placówkach penitencjarnych i resocjalizacyjnych,</i> - <i>podnoszenie społeczno-zawodowe potencjału wieloprotymowych społeczności lokalnych, w tym społeczności Romskiej</i>

9.7. Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym

- *Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej,*
  - *programy wczesnego wykrywania i leczenia wad rozwojowych oraz rehabilitacji medycznej dzieci,*
- *poprawa dostępu do usług wsparcia osób starszych i z niepełnosprawnościami,*
  - *poprawa dostępu do usług poradnictwa prawnego i obywatelskiego*

9.8. Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia

- *Działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych i doświadczenia zawodowego pracowników podmiotów ekonomii społecznej,*
- *wsparcie osób/instytucji przygotowujących się do założenia/pracy/uczestnictwa w podmiotach ekonomii społecznej,*
- *rozwój usług dla podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej,*
  - *tworzenie lokalnych i regionalnych partnerstw na rzecz rozwoju podmiotów ekonomii społecznej oraz sieci kooperacji,*
- *koordynacja rozwoju sektora ekonomii społecznej, w tym monitoring, promocja, edukacja*

CSz 8 Zwiększenie zatrudnialności // OP 8 Edukacja

CT 10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie

10.1. Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia

- *Poprawa dostępu i jakości edukacji przedszkolnej,*
- *tworzenie w szkołach i placówkach oświatowych warunków do nauczania i uczenia się z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, w tym TIK,*
  - *wsparcie uczniów w rozwijaniu kluczowych kompetencji,*
    - *wsparcie rozwoju uczniów zdolnych,*
- *wsparcie pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,*
  - *wsparcie uczniów pochodzących z rodzin najuboższych*
- *wsparcie w działaniach profilaktyki rówieśniczej i na rzecz uczniów*

10.3. Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji

- *Działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz ich lepszego dopasowania do potrzeb rynku pracy,*
- *tworzenie w szkołach i placówkach szkolnictwa zawodowego warunków do nauczania i uczenia się za pomocą nowoczesnych technologii, w tym TIK,*
- *rozwój doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach i placówkach edukacyjnych,*
  - *wprowadzenie systemu podmiotowego finansowania kształcenia osób dorosłych*

10.3 bis Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnienie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami

- *Projekty służące podnoszeniu kompetencji i kwalifikacji zawodowych uczniów/wychowanków szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe oczekiwanych na rynku pracy,*
- *przedsięwzięcia mające na celu tworzenie w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe warunków do kształcenia zawodu,*
  - *projekty w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego dla młodzieży*

CSz 9 Poprawa dostępności usług publicznych // OP 9 Infrastruktura dla kapitału ludzkiego

CT 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem

9.1. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych

- *Inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej, społeczną powiązaną z projektami wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją*

9.2. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich

- *Kompleksowe programy rewitalizacji miast i ich dzielnic, wymagających odnowy, czy restrukturyzacji, ze szczególnym uwzględnieniem problemów społecznych*

CT 10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie

10.4. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej

- *Inwestycje w infrastrukturę wychowania przedszkolnego, dydaktyczną szkół i placówek oświatowych kształcenia ogólnego, szkół i placówek kształcenia zawodowego, a także wyższego szkolnictwa zawodowego i kształcenia ustawicznego*

Spis tabel

Tabela 1	Charakterystyka jezior zlokalizowanych na terenie gminy Ślesin
Tabela 2	Liczba i struktura mieszkańców gminy Ślesin oraz saldo migracji
Tabela 3	Struktura wiekowa ludności gminy Ślesin wg kryterium obciążenia demograficznego w latach 2008 i 2012
Tabela 4	Typy gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną
Tabela 5	Kategorie dróg w gminie Ślesin na dzień 31.12.2011r.
Tabela 6	Ujęcia wody dla miasta i gminy Ślesin
Tabela 7	Zasób mieszkaniowy gminy Ślesin ogółem - stan na 31.12.2012 r.
Tabela 8	Powierzchnia oraz standard budynków mieszkalnych gminy Ślesin - stan na 31.12.201 r.
Tabela 9	Struktura wiekowa budynków mieszkalnych gminy Ślesin - stan na 31.12.2012 r.
Tabela 10	Zasoby mieszkaniowe w gminie Ślesin ogółem
Tabela 11	Liczba dzieci w przedszkolach i szkołach w latach 2008 – 2012
Tabela 12	Stan szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego w latach 2008-2012
Tabela 13	Komputery w szkołach podstawowych i gimnazjach
Tabela 14	Wskaźniki komputeryzacji szkół podstawowych i gimnazjalnych
Tabela 15	Średnie wyniki egzaminów gimnazjalnych w latach 2008 - 2011 (w pkt.)
Tabela 16	Średnie wyniki egzaminów gimnazjalnych w 2012 roku, w %
Tabela 17	Średnie wyniki sprawdzianu w szkole podstawowej w latach 2008 – 2012, w pkt.
Tabela 18	Placówki służby zdrowia na terenie gminy Ślesin
Tabela 19	Porady udzielone przez lekarzy na terenie gminy Ślesin
Tabela 20	Rozmieszczenie i dostępność placówek służby zdrowia na terenie gminy Ślesin
Tabela 21	Powody występowania o pomoc społeczną
Tabela 22	Podmioty gospodarki z terenu gminy wpisane do rejestru REGON
Tabela 23	Podmioty wg klas wielkości
Tabela 24	Powierzchnia użytków rolnych gospodarstw rolnych w gminie

---

Tabela 25 Kompleksy rolniczej przydatności gleb

Tabela 26 Dochody budżetu gminy Ślesin wg działów w roku 2012

Tabela 27 Wydatki budżetu gminy Ślesin wg działów w roku 2012

Tabela 28 Dochody i wydatki budżetu gminy Ślesin w latach 2008 - 2012

Tabela 29 Dochody i wydatki budżetu gminy Ślesin na 1 mieszkańca w latach 2008 - 2012

Tabela 30 Fundusz sołecki

Tabela 31 Schemat analizy SWOT

Tabela 32 Analiza SWOT - Lokalizacja i demografia

Tabela 33 Analiza SWOT - Środowisko

Tabela 34 Analiza SWOT - Infrastruktura techniczna

Tabela 35 Analiza SWOT - Sfera społeczna

Tabela 36 Analiza SWOT - Gospodarka/rolnictwo

Tabela 37 Analiza SWOT - Turystyka

Tabela 38 Wizja gminy Ślesin według obszarów priorytetowych

Tabela 39 Analiza SWOT – Turystyka

Tabela 40 Analiza SWOT – Przedsiębiorczość i rolnictwo

Tabela 41 Analiza SWOT – Warunki życia

Tabela 42 Cele operacyjne i wskaźniki rezultatu

Tabela 43 Strategia Rozwoju Gminy Ślesin na lata 2015-2020

Tabela 44 Podmioty odpowiedzialne za wdrażanie Strategii Rozwoju Gminy Ślesin

---

Tabela 45 Wykaz stanowisk i zaproponowanych im obszarów udziału w realizacji poszczególnych celów i działań

Tabela 46 Zespół strategiczny

Spis wykresów

Wykres 1	Gmina Ślesin na tle gmin miejsko-wiejskich powiatu konińskiego, średniej powiatu konińskiego ziemskiego i województwa wielkopolskiego w %
Wykres 2	Struktura mieszkańców gminy Ślesin wg wieku w latach 2008 i 2012
Wykres 3	Udział grup wiekowych ludności gminy Ślesin w %, w latach 2008 i 2012
Wykres 4	Struktura mieszkańców gminy Ślesin wg kryterium obciążenia demograficznego w %, w latach 2008 i 2012
Wykres 5	Liczba bezrobotnych w gminie Ślesin w latach 2000 – 2012
Wykres 6	Struktura osób bezrobotnych w gminie Ślesin wg wieku, w latach 2008-2012
Wykres 7	Struktura osób bezrobotnych w gminie Ślesin w latach 2008 i 2012, wg poziomu wykształcenia, w %
Wykres 8	Struktura osób bezrobotnych w gminie Ślesin w latach 2008 i 2012, wg czasu pozostawania bez pracy, w %
Wykres 9	Struktura poszczególnych rodzajów działalności w 2012 r., w %
Wykres 10	Wykonanie planu dochodów budżetu gminy Ślesin w 2012 r., w zł i w %
Wykres 11	Struktura wydatków budżetu gminy Ślesin w 2012 r., w zł, w %
Wykres 12	Zestawienie dochodów i wydatków budżetu gminy Ślesin ogółem w latach 2008 - 2012
Wykres 13	Struktura osób ankietowanych a struktura mieszkańców wg wieku, w %
Wykres 14	Struktura osób ankietowanych według statusu zawodowego
Wykres 15	Struktura osób ankietowanych wg statusu zawodowego oraz wieku, w %
Wykres 16	Stopień ważności zagadnień związanych z rozwojem społeczno-gospodarczym gminy Ślesin
Wykres 17	Stopień aktualności poszczególnych elementów misji gminy
Wykres 18	Obszary priorytetowe dla rozwoju społeczno – gospodarczego gminy Ślesin
Wykres 19	Plany życiowe mieszkańców gminy Ślesin pod kątem miejsca zamieszkania

Skróty

Skrót	Definicja
B+I	Badania i innowacje
B+R	Badania i rozwój
BPO	Biuro Porad Obywatelskich
CIT	Centrum Informacji Turystycznej
COI	Centrum Obsługi Inwestora
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
GKPIRPA	Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IOB	Instytucja Otoczenia Biznesu
JEREMIE	Ang. <i>Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises</i> – wspólna inicjatywa Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej oraz Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego (EFI), z udziałem Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) w ramach Grupy EBI, na rzecz wspierania lepszego dostępu do finansowania rozwoju mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw w ramach polityki regionalnej
JST	Jednostka Samorządu Terytorialnego
LGD	Lokalna Grupa Działania
M-GOK	Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury
M-GOPS	Miejsko-Gminny ośrodek Pomocy Społecznej
MRR	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
MSP	Małe i Średnie Przedsiębiorstwo
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
NFZ	Narodowy Fundusz Zdrowia
NGO	Non-governmental organization (organizacja pozarządowa)
NPPDL	Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych
OFAK	Obszar Funkcjonalny Aglomeracja Konińska
OPS	Ośrodek Pomocy Społecznej
OSI	Obszar Strategicznej Interwencji
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
OZE	Odnawialne Źródło Energii
PCPR	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PES	Przedsiębiorstwo ekonomii społecznej
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PIG	Punkt Informacji Gospodarczej

PPP	Partnerstwo Publiczno-Prywatne
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
RM	Rada Miejska
TIK	Technologie Informacyjne i Komunikacyjne
UE	Unia Europejska
UMiG	Urząd Miasta i Gminy
WPW	Wielka Pętla Wielkopolski
WRPO 2014+, CSz, OP, CT	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Cel Szczegółowy, Oś Priorytetowa, Cel Tematyczny
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
ZSI	Zintegrowany System Informacji